

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Aspekty daňového zatížení vybraného malého podnikatelského subjektu

Aspects of the Tax Burden of a Selected Small Business Entity

STUDIJNÍ PROGRAM

Projektové řízení inovací

VEDOUcí PRÁCE

doc. JUDr. Ing. Otakar Schlossberger, Ph.D.

VESELÁ

ELIŠKA

2022

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Veselá** Jméno: **Eliška** Osobní číslo: **468582**
Fakulta/ústav: **Masarykův ústav vyšších studií**
Zadávající katedra/ústav: **Institut ekonomických studií**
Studijní program: **Projektové řízení inovací**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Aspekty daňového zatížení vybraného malého podnikatelského subjektu

Název diplomové práce anglicky:

Aspects of the Tax Burden of a Selected Small Business Entity

Pokyny pro vypracování:

Práce bude za pomoci metody analýzy zkoumat daňovou zátěž vybrané malé společnosti, jejího vlivu na řízení společnosti a případnou možnou optimalizaci v souladu s právním řádem ČR. Dále budou zhodnoceny i všechny placené daně a uplatněné daňové výhody.

Seznam doporučené literatury:

HNÁTEK, Miloslav. Zcela legální daňové triky ...: pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory. Praha: ESAP, 2019. ISBN 978-80-907398-3-3.
MACHÁČEK, Ivan. Optimalizace daně z příjmů fyzických osob: postupy, jak platit co nejnižší daň. Olomouc: ANAG, [2019]. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7554-195-6.
PILÁTOVÁ, Jana. Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ: daň z přidané hodnoty, daň silniční, daň z nemovitých věcí, sociální pojištění, zdravotní pojištění. Olomouc: ANAG, 2019. Daně, účetnictví (ANAG). ISBN 978-80-7554-222-9.
SMITH, Stephen. Taxation: A Very Short Introduction. Oxford, United Kingdom: Oxford University Press, 2015. ISBN 978-0-19-968369-7.
VANČUROVÁ, Alena a Hana ZÍDKOVÁ. Daně v podnikání. Praha: VOX, 2019. ISBN 978-80-87480-71-7.
VANČUROVÁ, Alena, Lenka LÁCHOVÁ a Hana ZÍDKOVÁ. Daňový systém ČR 2020. 15. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-887-4.
Zákon č. 586/1992 Sb.: Zákon České národní rady o daních z příjmů.

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) diplomové práce:

doc. JUDr. Ing. Otakar Schlossberger, Ph.D. Masarykův ústav vyšších studií ČVUT v Praze

Jméno a pracoviště druhé(ho) vedoucí(ho) nebo konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **05.01.2022** Termín odevzdání diplomové práce: **28.04.2022**

Platnost zadání diplomové práce: _____

doc. JUDr. Ing. Otakar Schlossberger, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) práce

Mgr. František Hřebík, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

prof. PhDr. Vladimíra Dvořáková, CSc.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Diplomantka bere na vědomí, že je povinna vypracovat diplomovou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v diplomové práci.

Datum převzetí zadání

Podpis studentky

VESELÁ, Eliška. *Aspekty daňového zatížení vybraného malého podnikatelského subjektu*. Praha: ČVUT 2022. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií.

**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ
ČVUT V PRAZE**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že jsem všechny použité zdroje správně a úplně citovala a uvádím je v příloženém seznamu použité literatury.

Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této závěrečné práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne: 19. 04. 2022

Podpis:

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé diplomové práce doc. JUDr. Ing. Otakarovi Schlossbergerovi, Ph. D. za jeho pomoc, trpělivost, odborné vedení a veškerý čas, který mi při vzniku této práce věnoval. Zároveň bych chtěla poděkovat i své rodině za podporu, rady, motivaci a trpělivost. Dále bych ráda poděkovala i zkoumanému podnikateli a účetní kanceláři, která mu zpracovává daňovou evidenci, za poskytnutí dat a informací, díky kterým mohla tato diplomová práce vzniknout.

Abstrakt

Každý malý či velký podnikatelský subjekt je zatížen daňovými platbami a odvody, které mají vliv na jeho finance a podnikání. Daňové právní předpisy často dovolují toto zatížení zmírnit. V této diplomové práci bylo formou případové studie zhodnoceno skutečné daňové zatížení podnikatelského subjektu, které jej provází napříč celým jeho podnikáním. Byly zkoumány následující oblasti: daň z příjmů fyzických osob, sociální zabezpečení, veřejné zdravotní pojištění, zdanění mezd, daň z přidané hodnoty a daň silniční. Dále byly v souladu s možnostmi právních předpisů vytvořeny varianty, které byly následně metodou analýzy porovnány. Z provedené analýzy vyplynulo, že podnikatelský subjekt nevyužívá nejvýhodnější varianty při stanovení daně z příjmů fyzických osob. V ostatních oblastech bylo zjištěno, že zákony nedávají subjektům příliš velký prostor pro nalezení výhodnějších variant.

Klíčová slova

daňový systém, daň z příjmů fyzických osob, sociální zabezpečení, veřejné zdravotní pojištění, daň z přidané hodnoty, silniční daň

Abstract

Every small or big business entity is burdened with tax payments and levies that affect its finances and business. Tax legislation often allows this burden to be reduced. The real tax burden of a business entity, that goes with it across its entire business, was evaluated as a case study in this diploma thesis. The following areas were examined: personal income tax, social insurance, public health insurance, wage taxation, value-added tax and road tax. Furthermore, in accordance with the possibilities of legal regulations, variants were created and then they were compared and analysed. This analysis showed that the business entity does not use the most advantageous options when it is determining personal income tax. In other areas, it was found that the laws do not give business entities too much space to find more advantageous options.

Key words

Tax system, Income tax, Social insurance, Public health insurance, Value-added tax, Road tax

Obsah

Seznam zkratk	5
Úvod	6
1 Základní teoretické pojmy daňového systému České republiky	10
1.1 Funkce daní.....	10
1.2 Konstrukční prvky daní	11
1.3 Druhy daní a jejich základní prameny v českých zákonech	12
1.3.1 Přímé daně	13
1.3.2 Nepřímé daně.....	15
1.3.3 Ostatní daně	15
2 Charakteristika vybraných daní.....	16
2.1 Daň z příjmů fyzických osob.....	16
2.1.1 Příjmy ze samostatné činnosti	18
2.1.2 Stanovení daně z příjmů fyzické osoby.....	27
2.1.3 Spolupracující osoby	32
2.2 Pojistné na sociální a zdravotní pojištění.....	33
2.3 Problematika zdanění mzdy	35
2.4 Daň z přidané hodnoty	40
2.5 Daň silniční.....	43
3 Představení podnikatelského subjektu	46
3.1 Odvedená daňová povinnost.....	48
3.1.1 Daň z příjmů fyzických osob.....	48
3.1.2 Zdravotní a sociální pojistné	49
3.1.3 Mzdy zaměstnanců	50
3.1.4 Daň z přidané hodnoty	52
3.1.5 Daň silniční.....	53
4 Možnosti daňového zatížení podnikatelského subjektu	55
4.1 Daň z příjmů fyzických osob.....	55
4.2 Zdravotní a sociální pojistné	62
4.3 Porovnání variant daně z příjmů a pojistného	67
4.4 Mzdy zaměstnanců	71

Závěr	73
Seznam zdrojů.....	77
Seznam právních zdrojů	79
Seznam obrázků	82
Seznam tabulek	83
Seznam grafů	85

Seznam zkratek

Zkratka	Význam
ČR	Česká republika
DP	Důchodové pojištění
DPČ	Dohoda o pracovní činnosti
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPP	Dohoda o provedení práce
DŘ	Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
DZD	Dílčí základ daně
EET	Elektronická evidence tržeb
FO	Fyzická osoba
HM	Hmotný majetek
NP	Nemocenské pojištění
OBZP	Osoba bez zdanitelných příjmů
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PSPZ	Pojištění na státní politiku zaměstnanosti
RPDP	Režim přenesení daňové povinnosti
SP	Sociální pojistné
SZ	Sociální zabezpečení
VZP	Veřejné zdravotní pojištění
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
ZDPH	Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
ZDS	Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů
ZNP	Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů
ZP	Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
ZPSZ	Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
ZPVZP	Zákon č. 592/1992 Sb. o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů
ZÚ	Zákon č. 563/1991 S., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
ZVZP	Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Úvod

K volbě tématu možnosti zdanění malého podnikatelského subjektu jsem se rozhodla po jedné z přednášek z předmětu „Řízení podnikových financí“, kde se hodnotil vliv daňové problematiky na prosperitu podniku. Již několik let pracuji v malé účetní kanceláři, kde se setkávám s různými drobnými podnikatelskými subjekty. Jedná se zejména o živnostníky nebo malé obchodní korporace.

Daně musí platit každý: zaměstnanec, důchodce, pracující či nepracující student, školák i podnikatel. Vždy se najde něco, za co přímo nebo nepřímo musí člověk odvést do státního rozpočtu určitou částku, „poplatek“. Například školák platí daň z přidané hodnoty při nákupu čokolády v polední pauze mezi vyučováním na základní škole, zaměstnanec prostřednictvím svého zaměstnavatele odvádí daň z příjmů, sociální a zdravotní pojištění. Pokud si jednatel obchodní korporace vyplatí podíl na zisku, odvede z něj daň z příjmů v podobě daně srážkové. Takových „poplatků“ není málo a jsou stanoveny velmi rozsáhlým daňovým systémem České republiky, který je definován zákony, vyhláškami a nařízeními. Vančurová, Láchová a Zídková (2020) ve své knize „Daňový systém ČR“ nabízejí shrnutí všech základních pojmů souvisejících s daňovou problematikou.

Zákony, ze kterých plynou povinnosti odvádět do státního rozpočtu daně, jsou někdy naprosto nekompromisní a nenabízejí možnost volby (například při placení výše zmíněné daně z přidané hodnoty v obchodě s potravinami). Naopak v jiných případech nabízejí zákony možnost vybrat si, jakým způsobem je uplatnit.

Při mé praxi mě zaujalo, proč nelze u všech podnikatelských subjektů postupovat stejně. Každý má „výjimku“, jinou slevu na dani, jinak stanovený základ daně, někdo fakturuje tutéž činnost s 15%, jiný s 21% daní z přidané hodnoty, někdo „bez daně“ v režimu přenesené daňové povinnosti. Samozřejmě existují závazné postupy jasně upravené zákony, ale právě ty jsou zároveň plně všemožných zcela legálních variant výjimek.

Proč všichni podnikatelé nejsou osoby samostatně výdělečně činné nebo proč všichni podnikající automaticky nejsou obchodní korporace? Pro každý podnikatelský subjekt je výhodné něco jiného. Hranice mezi výhodnostmi různých variant je velmi tenká. V práci mi byl jednou zadán úkol: kontrola správnosti položek osoby samostatně výdělečně činné s poměrně velkým obratem. V této souvislosti jsem si začala klást otázky: „Proč nepoužívá institutu tzv. „spolupracující osoby“?“ „Proč neplatí jen paušální daň?“ „Proč uplatňuje reálné výdaje, a ne výdaje stanovené procentem z příjmů?“ „Proč fakturuje v režimu přenesené daňové povinnosti, když za stejnou činnost jiný subjekt fakturuje s 15 % a další 21 % daní?“ Z uvedených otázek lze stanovit jednoznačnou výzkumnou otázku, kterou bych ráda vyřešila ve své diplomové práci: „Nemá

tento malý podnikatelský subjekt zbytečně moc velké daňové zatížení s ohledem na možnosti obsažené v právních předpisech?"

Hlavním cílem této diplomové práce je vyhodnocení případové studie a dopad jejich výsledků na finanční toky zkoumaného malého podnikatelského subjektu v různých variantách přístupu podnikatelského subjektu ke zdanění. Práce bude zkoumána formou případové studie, která řeší výše stanovenou otázku za porovnání různých možností stanovení základu daně a daňové povinnosti. Dále za pomoci metody analýzy bude porovnána a vybrána nejoptimálnější varianta. Zjistím tak, zda by například jinak stanovený základ daně pro daň z příjmů nebyl pro takový podnikatelský subjekt výhodnější nebo zanalyzuji, kolik podnikatel odvede státu na jiných daních během zkoumaného období.

Bude nezbytné vycházet ze základních pramenů, kterými se výpočty jednotlivých daní stanovují, vždy v platném a účinném znění pro dané zkoumané období, kterým jsou roky 2015 až 2020, například: zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů nebo v neposlední řadě například zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Budou zmíněny i hlavní změny, které nastaly v roce 2021. V práci se budu věnovat nejprve teoretickým východiskům dané problematiky, vydefinuji základní pojmy a nastíním, jaké jsou možnosti postupu. Následně v praktické části případové studie představím malý podnikatelský subjekt, který vystupuje pod anonymním označením. Představím jeho vstupní hodnoty, současné zdanění a následně zanalyzuji jeho možnosti „legální optimalizace“. Nejprve se zaměřím na daň z příjmů. Tam začnu od tzv. uzávěrkových operací, například jak podnikatel využívá odpisy dlouhodobého majetku nebo jak uplatňuje výdaje na provoz automobilu (i zde je několik možných variant). Neodmyslitelnou položkou odvedenou státu je i veřejné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení. To bude zhodnoceno jak z pohledu osoby výdělečně samostatně činné, tak z pohledu zaměstnavatele, který jej odvádí za své zaměstnance. Následně bude zhodnocena i daň z přidané hodnoty a silniční daň. Po zhodnocení dílčích položek a jednotlivých daní přejdu k porovnání možností stanovení základu daně jiným způsobem, než jaký byl skutečně použitý, jiné způsoby mohou u osoby samostatně výdělečně činné být: reálné příjmy a výdaje, výdaje stanovené procentem, institut tzv. „spolupracující osoby“. Na to naváže veřejné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení placené z vyměřovacího základu pro osoby samostatně výdělečně činné. Porovnáám, jestli je pro podnikatelský subjekt výhodnější zaměstnávat pracovníky na hlavní pracovní poměr nebo jestli je výhodnější například dohoda o provedení práce. Jednotlivé kroky výpočtů budou odůvodněny. Výsledky základů daně, různě vysokých stanovených daňových povinností, sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění budou analyzovány, porovnány a bude vybrána nejvýhodnější varianta. Nakonec budou

doporučeny kroky, které by mohly vést k případnému zcela legálnímu snížení daňové povinnosti a odvodům do státního rozpočtu.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Základní teoretické pojmy daňového systému České republiky

Daně mají ve společnosti zakořeněné postavení již z otrokářské doby. Šiřoký (2008, str. 34) ve své knize popisuje teorii a vývoj daňového systému nejen v České republice. Zmínky o prvních poplatcích se podle něj v českých dějinách objevily v 10. století. Zpočátku byly dobrovolné, Následně jako první zavedl povinnou daň Boleslav I. Daňový systém se od té doby vyvíjel až do dnešního komplikovaného složení s mnoha užitečnými funkcemi.

Podle Smitha (2015, str. 2-4) jsou daně neodmyslitelnou součástí moderního státu. Ve své knize definuje daň jako peníze, které si od lidí vzala vláda, jinými slovy se jedná o povinné platby, které stát vyžaduje od svých občanů, bez přímého nároku na službu či produkt. Za klíčovou charakteristiku daňového systému moderního státu považuje Smith (2015, str. 5) parametrické zdanění, jinak řečeno vymezení daňového systému právními předpisy.

Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 9) upozorňují na rozdíl mezi právním a ekonomickým pohledem na daň. Podle právního pohledu „*je daní povinná platba do veřejného rozpočtu, která se daň jmenuje*“. (Vančurová, Láchová a Zídková 2020, str. 9). Naopak z ekonomického pohledu nemusí být slovíčko daň exaktně zmíněno, ale jsou důležité základní vlastnosti, kterými je: povinnost, nenávratnost, neekvivalentnost, neúčelovost platby, kterou ukládá zákon a že automaticky plyne do státního rozpočtu.

1.1 Funkce daní

Kubátová (2018, str. 19) ukazuje ve své knize tři základní funkce daní. První je funkce alokační, která ubírá prostředky v oblastech, kde jich je nadbytek a dává je do oblastí, které jich mají nedostatek. Druhou funkcí je redistribuční funkce. Ta pomáhá zejména zmenšovat rozdíly mezi bohatšími a chudými společenskými vrstvami. Poslední funkci definuje jako stabilizační, která pomáhá regulovat výkyvy v cyklech ekonomiky. Hrubá Smržová, Mrkývka a kol. (2020, str. 295) přidávají funkci fiskální. Ta je podle nich nejdůležitější a znamená, že daně jsou schopny naplnit rozpočet státu. Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 12-13) k uvedenému přidávají i stimulační funkci, kdy se snaží subjekt motivovat ke zvýšení nebo snížení daňové povinnosti pozitivními či negativními gesty. Za pozitivní gesto lze v takovém případě považovat například daňové podpory podnikání za negativní naopak vysoké zdanění zdraví škodlivých výrobků (například cigaret) a tím omezit jejich spotřebu.

1.2 Konstrukční prvky daní

Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 13-14) definují základní konstrukční prvky daně. Za ty považují daňový subjekt, předmět daně, základ daně a sazbu daně. Dále je doplňují o osvobození od daně, odpočty od základu daně a slevy na dani.

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále DŘ) definuje v § 20 odst. 1 daňový subjekt jako osobu, *„kterou za daňový subjekt označuje zákon, jakož i osoba, kterou zákon označuje jako poplatníka nebo jako plátce daně“*. Odstavec 2 téhož zákona a paragrafu definuje, že takový subjekt má určitá práva a povinnosti. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2019, sp. zn. 8 Afs 48/2018 zmíněné vysvětluje jako práva a povinnosti z hlediska časového limitu správního stanovení či zjištění daně a dalších s tím souvisejících řízení. Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 15) popisují daňový subjekt jako osobu, která je *„podle zákona povinná strpět, odvádět nebo platit daň“*. Široký (2008, str. 10) vysvětluje pojem poplatník a plátce daně. Poplatníkem je osoba, která podléhá daňovému zatížení. Za plátce daní je považována osoba, která daň vypočte a odvede.

Dalším důležitým prvkem konstrukce daní je předmět daně, který úzce souvisí se základem daně. Podle Vančurové, Láchové a Zídkové (2020, str. 16, 21) je jím obecně veličina, za kterou je daň vybírána. Předmět daně je vymezen v každém zákoně podléhající oblasti zvlášť. Následně popisují základ daně jako předmět daně formulovaný v měřitelných jednotkách, který splňuje právní parametry daně daně. S uvedenými dvěma konstrukčními prvky daně souvisí i výše přidružené konstrukční prvky. Ty, jak říká Vančurová a Zídková (2019, str. 13), dělají systém daní často složitější, avšak daňový subjekt díky nim dokáže často svou daňovou zátěž snížit. Jedná se o výše zmíněné osvobození od daně, odpočty od základu daně a dále přidávají i vynětí z předmětu daně. Podle Vančurové, Láchové a Zídkové (2020, str. 19-24) znamená osvobození od daně obecně část předmětu daně, ze které se podle zákonných pravidel daň nevybírání. Tyto části předmětu, které se nezahrnují do základu daně, jsou opět vydefinovány v jednotlivých zákonech pro určité daně. Dalším prvkem jsou odpočty od základu daně. Ty snižují základ daně a pomáhají plnit zejména stimulační funkci daní, vyskytují se zejména u daně z příjmů. Lze je rozdělit na standardní a nestandardní, absolutní a relativní. Za standardní odpočet je považována předem daná pevná částka nebo část základu daně určená procentem, které lze podle zákona od základu daně odečíst. Za nestandardní jsou považovány ty, které si může daňový subjekt odečíst od základu daně, pokud je prokazatelně určena jejich výše a dovolují to související právní podmínky. Poslední související konstrukční prvek daně je vynětí z předmětu daně, které pomáhá jasně definovat hranice pro stanovení předmětu daně.

Sazba daně je podle Vančurové, Láchové a Zídkové (2020, str. 24) *„algoritmus, prostřednictvím kterého se ze základu daně (sníženého o odpočty) stanoví základní částka daně“*.

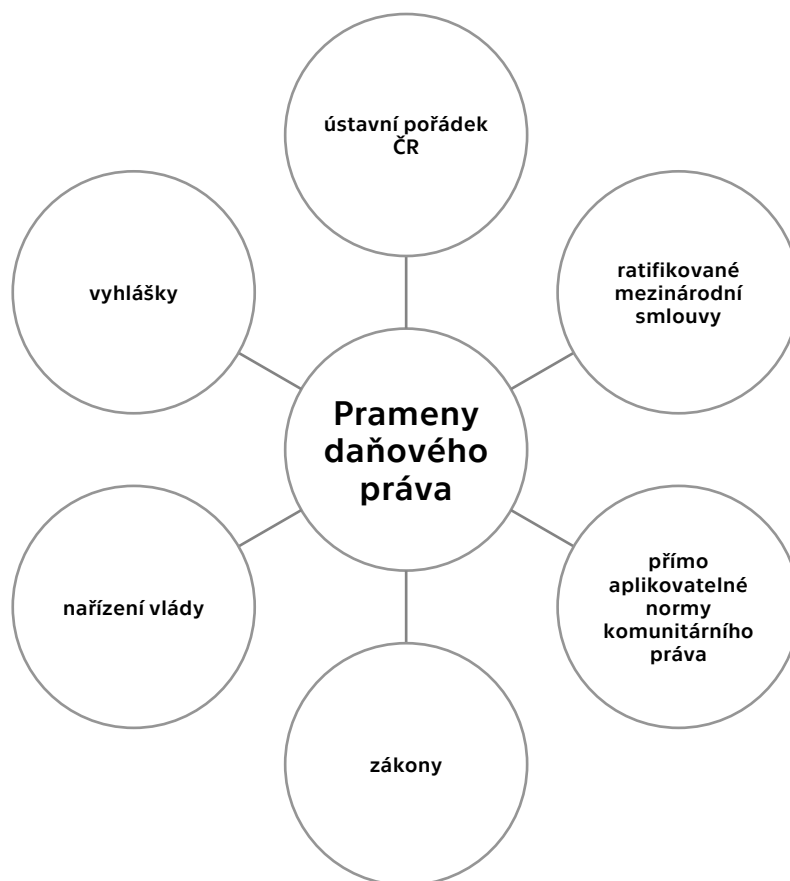
Posledním základním konstrukčním prvkem daně je sleva na dani. Tu vysvětluje Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 34-35) jako prvek, který ponižuje stanovenou základní částku daně. Stejně jako odpočty od základu daně je lze rozdělit na absolutní a relativní, standardní a nestandardní. Absolutní sleva je opět pevná částka, kterou si může daňový subjekt odečíst od základní částky daně. Relativní je vyjádřena procentem a znamená, že si daňový subjekt může odečíst od základní částky daně určitou poměrnou část stanovenou právními prameny. Standardní jsou dány splněním právních podmínek a za jejich největšího zástupce se považuje tzv. sleva na poplatníka. U nestandardních se opět jedná o prokazatelně vynaložené výdaje, které ale rovněž musí splňovat zákonné podmínky. Nejvíce se slevy na dani uplatňují u daně z příjmů, která bude rozebrána později.

1.3 Druhy daní a jejich základní prameny v českých zákonech

Základní vymezení druhů daní, které Kubátová (2018, str. 20) nazývá „*třídění podle dopadu*“ je dělení na přímé a nepřímé. Přímé daně jsou takové, které odcházejí přímo od poplatníka a využívají předpokladu nepřevoditelnosti na jiný subjekt. Nepřímou daní je naopak daň, kterou odvádí plátce za poplatníka, kterému vznikla povinnost daň odvést. Hrubá Smržová, Mrkývka a kol. (2020, str. 297) ve svém rozdělení přidávají ještě daně ostatní, které budou upřesněny později v této kapitole.

Hrubá Smržová, Mrkývka a kol. (2020, str. 301) uvádějí prameny daňového práva podle formy, které jsou vyobrazené na obrázku č. 1. Úpravu daňového práva následně tito autoři dělí na hmotně-právní a procesně-právní část. Hmotně-právní úprava je dána zejména daňovými zákony, které jsou k jednotlivým daním uvedeny níže, obecně tuto úpravu zastřešuje DŘ. Procesně-právní úprava je upravena právě tímto zákonem. Nezapomínají ani na Pokyny řady D vydávané Ministerstvem financí. Jedná se o předpisy vysvětlující pravidla daňově-právních vztahů, která mají za úkol sjednotit interpretace výše uvedených pramenů, závazná jsou však jen pro orgány finanční správy.

Obrázek 1 Prameny daňového práva

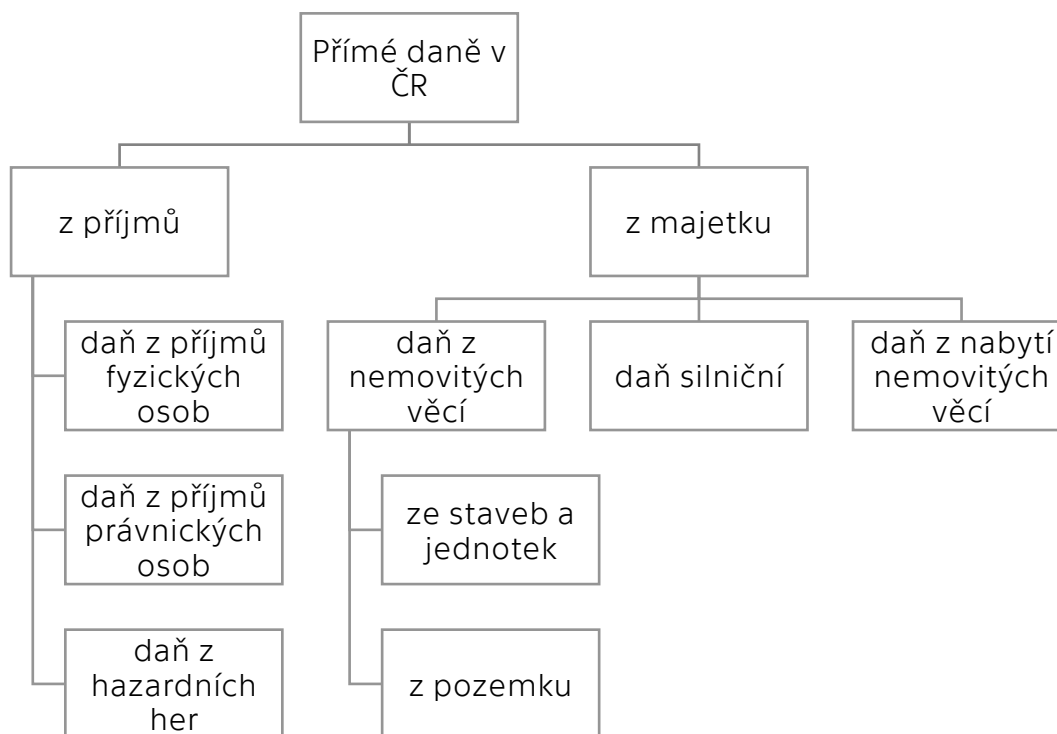

Zdroj: vlastní zpracování na základě Hrubé Smržové, Mrkývky a kol., 2020, str. 301

1.3.1 Přímé daně

Široký (2008, str. 294) definuje daň přímou jako platbu, která je stanovená přímo na základě důchodu či majetku poplatníka. Straková (2020, str. 43) vyjmenovává dvě skupiny přímých daní. První skupinou jsou daně z příjmů, kde jsou dále specifikovány dvě daně: daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Druhou skupinou jsou daně majetkové, které podle ní zahrnují daň z nemovitých věcí (ze staveb a pozemků), daň z nabytí nemovitých věcí a daň silniční. Obdobné třídění je vyobrazeno na obrázku č. 2, které je zpracováno na základě rozdělení Hrubé Smržové, Mrkývky a kol. (2020, str. 297-298). Naproti tomu ale Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 63-64) se s výše uvedenými názory rozcházejí a zařazují silniční daň do nepřímých daní ze spotřeby. Komentují, že se již dnes do majetkových daní nezařazuje, ale řadí se právě mezi nepřímé daně ze spotřeby.

Obrázek 2 Přímé daně v České republice

Zdroj: vlastní zpracování na základě Hrubé Smržové, Mrkývky a kol., 2020, str. 297-298

Daně z příjmů

Podle Strakové (2020, str. 43) je předmět daní z příjmů fyzických osob peněžní i nepe-
něžní příjem, který bere v potaz náklady, které bylo nutné vynaložit na jejich dosažení.
Daň z příjmů fyzických osob je poměrně složitá a bude jí věnována samostatná kapi-
tola v této práci. Daň z příjmů právnických osob je vypočtena na základě výsledku hos-
podaření, který je upraven legislativními postupy. Základním pramenem obou těchto
daní z příjmů je zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
(dále ZDP).

Majetkové daně

Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 63) označují majetkové daně za stabilní malý
a doplňkový příjem veřejného rozpočtu. Majetkové daně zahrnují daně z nemovitých
věcí a daň z nabytí nemovitých věcí. Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí,
ve znění pozdějších předpisů dělí tuto daň na daň z pozemků a daň ze staveb a jed-
notek. Daň z nabytí nemovitých věcí byla zrušena zákonem č. 386/2020 Sb., kterým se
zrušuje zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí,
ve znění pozdějších předpisů, a mění a zrušují další související právní předpisy. Tyto
daně nebudou v této diplomové práci rozebrány.

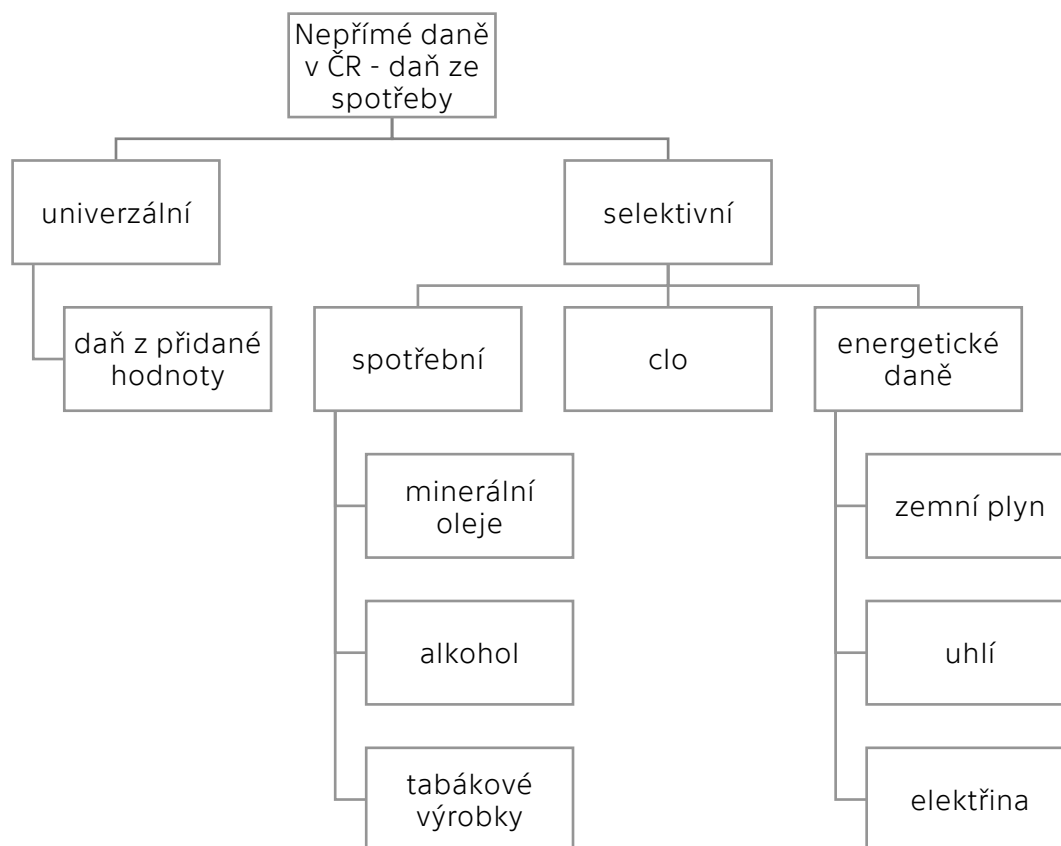
Daň silniční

Silniční daň je placena za užívání motorových vozidel, která jsou spolu s dalšími práv-
ními podmínkami této daně vymezena zákonem č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění
pozdějších předpisů (dále ZDS).

1.3.2 Nepřímé daně

Strukturu nepřímých daní opět podle Hrubé Smržové, Mrkývky a kol. (2020, str. 298) lze vidět na obrázku č. 3. Z uvedených daní bude pro tuto diplomovou práci důležitá a rozebrána pouze daň z přidané hodnoty. Ostatní daně zkoumaný subjekt neodvádí.

Obrázek 3 Nepřímé daně v České republice

Zdroj: vlastní zpracování na základě Hrubé Smržové, Mrkývky a kol., 2020, str. 298

Müllerová a Šindelář (2016, str. 28) vysvětlují, že se daň z přidané hodnoty někdy přezdívá univerzální daň. Uvádí, že tuto daň platí obvykle každý, protože jí podléhá většina nakupovaného zboží a služeb. Daň je definována zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále ZDPH).

1.3.3 Ostatní daně

Mezi ostatní daně se podle Vančurové, Láchové a Zídkové (2020, str. 66) řadí daně, které nelze zařadit ani do kategorie přímých ani do kategorie nepřímých daní. Mezi ty řadí například sociální pojistné. Tyto specifické daňové příjmy se skládají z veřejného zdravotního pojištění a pojistného na sociální zabezpečení. Ten je konkrétně složen ze tří složek: příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, nemocenského a důchodového pojištění. Všechny tyto složky budou rozebrány později v této diplomové práci. Základními prameny v případě těchto speciálních odvodů jsou: zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.

589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále ZPSZ), zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále ZNP), zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále ZVZP), zákon č. 592/1992 Sb. o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále ZPVZP).

Výše uvedená daňová soustava je ve spolupráci se systémem: „*institucí, které zabezpečují správu daní, jejich vyměření, zajištění úhrady a kontrolou, ale i systém nástrojů, metod a pracovních postupů, které tyto instituce uplatňují ve vztahu k daňovým subjektům, případně i dalším osobám*“ (Hrubá Smržová, Mrkývka, 2020, str. 297) a lze ji chápat jako daňový systém.

2 Charakteristika vybraných daní

V následujících odstavcích budou specifikovány teoretické náležitosti daní, kterým zkoumaný subjekt podléhá.

2.1 Daň z příjmů fyzických osob

Jak již bylo řečeno výše, daň z příjmů je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. ZDP je rozdělen na 7 částí týkajících se postupně: daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmů právnických osob, společných ustanovení, zvláštních ustanovení pro vybírání daně z příjmů, registrace, pravomoci vlády a ministerstva financí a na závěr přechodných a závěrečných ustanovení.

Jednotlivé paragrafy a odstavce ZDP rozsáhle stanovují, co zdanění příjmů podléhá nebo naopak, co je od ní osvobozeno, jaké položky základ daně snižují, sazbu daně, kdo je poplatníkem atd... Vzhledem k rozsáhlosti budou v teoretické části této diplomové práce uvedeny jen ty části, které jsou stěžejní pro určení základu daně zkoumaného podnikatelského subjektu.

Paragraf 2 ZDP určuje poplatníky daně z příjmů fyzických osob (dále DPFO), tím jsou daňoví rezidenti České republiky, za určitých podmínek jsou poplatníkem i daňoví ne-rezidenti. Za daňového rezidenta je považována osoba, která má bydliště či se obvykle zdržuje na území ČR.

Paragraf 3 ZDP vymezuje předmět DPFO. Jak říká Vychopeň (2020, str. 1), odstavec jedna ukazuje tzv. „*dílčí základy daně*“. Tyto dílčí základy jsou upravovány příslušnými paragrafy ZDP, které jsou uvedeny v tabulce č. 1.

Tabulka 1 Dílčí základy daně z příjmů fyzické osoby

Předmět daně	Upravující paragraf ZDP
Příjmy ze závislé činnosti	§ 6
Příjmy ze samostatné činnosti	§ 7
Příjmy z kapitálového majetku	§ 8
Příjmy z nájmu	§ 9
Ostatní příjmy	§ 10

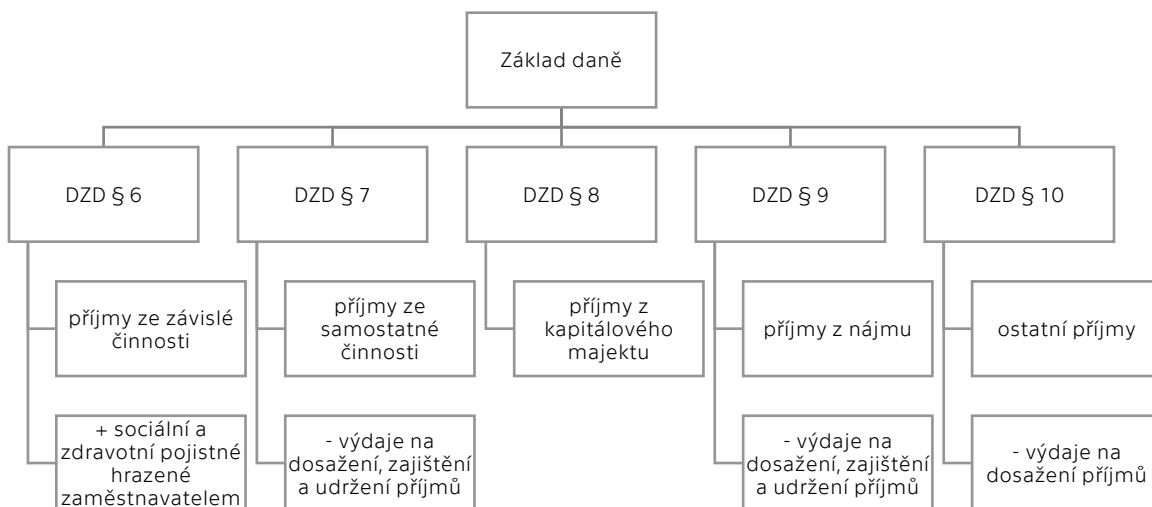
Zdroj: vlastní zpracování na základě zákona 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Za příjem považuje ZDP podle § 3, odst. 2 „peněžní i nepeněžní dosažený i směnou“. Následující odstavec pak určuje způsob, jakým lze ocenit nepeněžní příjem. Čtvrtý paragraf určuje specifické situace, kdy příjem předmětem daně podle ZDP není a je od této povinnosti osvobozen, za takový příjem je považováno například plnění z vyživovací povinnosti.

Pátý paragraf ZDP určuje základ daně a daňovou ztrátu. Základ daně je stanoven jako příjmy ponížené o výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Jak zmiňuje i Hrubá Smržová, Mrkývka a kol. (2020 str. 319), je v ZDP rovněž uvedeno, že dílčí základy tvoří dohromady jeden společný, neboli pro každý předmět daně se určí dílčí základ podle jednotlivých ustanovení ZDP a následně se sečtou. Na zvláštní situaci upozorňuje Karfíková a kol. (2018, str. 162), pokud jsou výdaje vyšší než příjmy a vyjde základ daně záporný, pak se jedná o daňovou ztrátu.

Jednotlivé dílčí základy daně dávají dohromady celkový základ daně. Obrázek č. 4, který je zpracován na základě Vančurové, Láchové a Zídkové (2020, str. 168), uvádí příklad komplexního pohledu na tuto problematiku. Z obrázku lze vidět, jak jsou dílčí základy daně stanoveny na příkladu DPFO pro podání daňového přiznání. Dílčí základ daně ze závislé činnosti je stanoven součtem příjmů ze závislé činnosti a sociálního pojistného, které za zaměstnance uhradil zaměstnavatel. Dílčí základ daně ze samostatné činnosti je stanoven na základě rozdílu mezi příjmy a výdaji na jejich dosažení, zajištění a udržení. Obdobně je stanoven dílčí základ daně z příjmů z nájmu. Dílčí základ daně příjmů z kapitálového majetku tvoří pouze právě tyto příjmy. Jak uvádí Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 213), tento příjem vychází z finančního majetku a často tvoří tzv. samostatný základ daně, kdy jsou příjmy zdaněny srážkovou daní přímo u zdroje. Jako příklad tohoto druhu příjmu uvádí podíly na zisku obchodních korporací. Jako příklad ostatních příjmů uvádí Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 216) například příležitostné příjmy, které nelze zařadit do předchozích druhů příjmů. ZDP definuje mnoho možností těchto příjmů a každému podmínky uplatnění příslušných výdajů.

Obrázek 4 Základ daně z příjmů fyzické osoby

Zdroj: vlastní zpracování na základě Vančurové, Láchové a Zídkové 2020, str. 193

2.1.1 Příjmy ze samostatné činnosti

Stěžejním pro tuto diplomovou práci bude § 7 ZDP – příjmy ze samostatné činnosti. Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 192) považují tento druh příjmů za druhý nejvýznamnější, protože se týká příjmů z nezávislé činnosti. Vychopeň (2020, str. 43) zmiňuje, že ZDP definuje hlavní oblasti těchto příjmů a těmi jsou: příjmy z podnikání a příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti. Mezi příjmy z podnikání je zařazeno například podnikání na základě živnostenského zákona nebo příjem ze zemědělské výroby. Mezi příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti patří například příjmy z výkonu nezávislého povolání, kde uvádí jako příklad profesi tlumočnicka. Obecně, jak říká Vychopeň (2020, str. 44) lze tyto příjmy považovat za příjmy z činnosti osoby samostatně výdělečně činné (dále OSVČ).

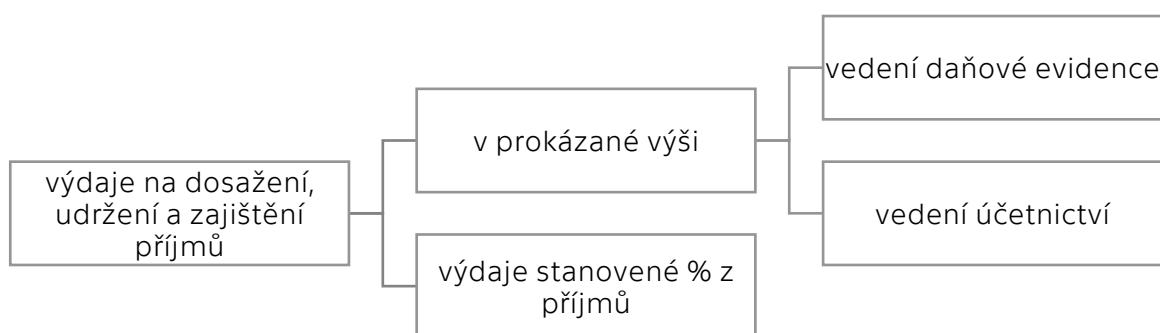
Stanovení dílčího základu daně ze samostatné činnosti

Základ daně, jak zmiňuje Vychopeň (2020, str. 259), je obecně dán rozdílem mezi příjmy a výdaji. Paragraf 7 ZDP definuje stanovení dílčího základu daně ze samostatné činnosti. Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 192) zmiňují v této souvislosti pojem daňové výdaje. Za ty jsou podle § 7 odst. 3 ZDP považovány výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení právě zdaňovaných příjmů ze samostatné činnosti. ZDP se v tomto odstavci odkazuje na § 23–33 ZDP, které pomáhají určit, zda se jedná o daňově uznatelný nebo neuznatelný výdaj a tím upravují tento dílčí základ daně. Pro tuto diplomovou práci bude stěžejní § 24 ZDP zabývající se právě přímo výdaji (náklady) vynaloženými na dosažení, zajištění a udržení příjmů, dále § 25 ZDP, který definuje, jaké výdaje nelze uplatnit jako daňové, tedy nelze k nim přistupovat jako k výdajům vynaloženým k dosažení, zajištění a udržení příjmů. Paragrafy 26 – 32a ZDP se následně

zabývají odpisy majetku, tedy jakým způsobem lze hmotný majetek odpisovat a používat jako daňové výdaje.

Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 192-193) zmiňují skutečnost, že DPFO mají možnost výběru způsobu uplatnění výše zmíněných výdajů a tím možnost ovlivnit zcela legálně výši základu daně. Tyto možnosti jsou shrnuty v obrázku č. 5. Jedná se buď o možnost, kdy výdaje jsou uplatněny v prokázané výši, tam se využívá vedení daňové evidence nebo jsou určeny za pomoci vedení účetnictví. Zároveň zde existuje možnost podle § 7, odst. 7 ZDP uplatnit tzv. „výdaje stanovené procentem z příjmů“. Vychopen (2020, str. 44) zmiňuje dále možnost stanovení daně paušální částkou. Tato možnost je definována § 7a ZDP, takto stanovená daň je omezena mnoha podmínkami, jednou z nich je například limit ročních příjmů 5 000 000 Kč za 3 poslední roky podnikání poplatníka. Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 197) komentují tuto možnost jako administrativní zjednodušení pro malé podnikatele.¹

Obrázek 5 Stanovení výdajů u daně z příjmů

Zdroj: vlastní zpracování na základě Vančurové, Láchové a Zídkové, 2020, str. 193

Rozdíl mezi daňovou evidencí a vedením účetnictví

Dušek a Sedláček (2021, str. 9) komentují, že daňová evidence vyobrazuje základ daně za pomoci peněžních toků: příjmy a výdaje, které podnikatel vynaložil na dosažení, zajištění a udržení svých příjmů. Podle §7b ZDP obsahuje daňová evidence

¹ Od roku 2021 došlo ke změnám v § 7a ZDP. Daň stanovená paušální částkou byla nahrazena tzv. paušální daní. Spolu s tím se změnil i podmínky pro její využití. Aby mohl poplatník využít tento paušální režim, nesmí například převyšovat jeho příjmy podle § 7 ZDP částku 1 000 000 Kč. Hnátek (2021, str. 73-74) tuto změnu komentuje jako značné ulehčení v administrativě a daňovou optimalizaci pro velké množství malých OSVČ. Spolu s tímto způsobem placení daně vyzdvihuje například skutečnost, že poplatník se pravděpodobně jednoduše vyhne i daňové kontrole, nicméně nemůže uplatnit své slevy na dani a daňová zvýhodnění. Zmiňuje i další podmínky, které stanovuje ZDP pro poplatníky v tomto režimu. Jednou z nich je například podmínka, že poplatník nemůže mít zároveň příjmy ze závislé činnosti.

informace o: „a) příjmech a výdajích, v členění potřebném pro zjištění základu daně, b) majetku a dlužích“.

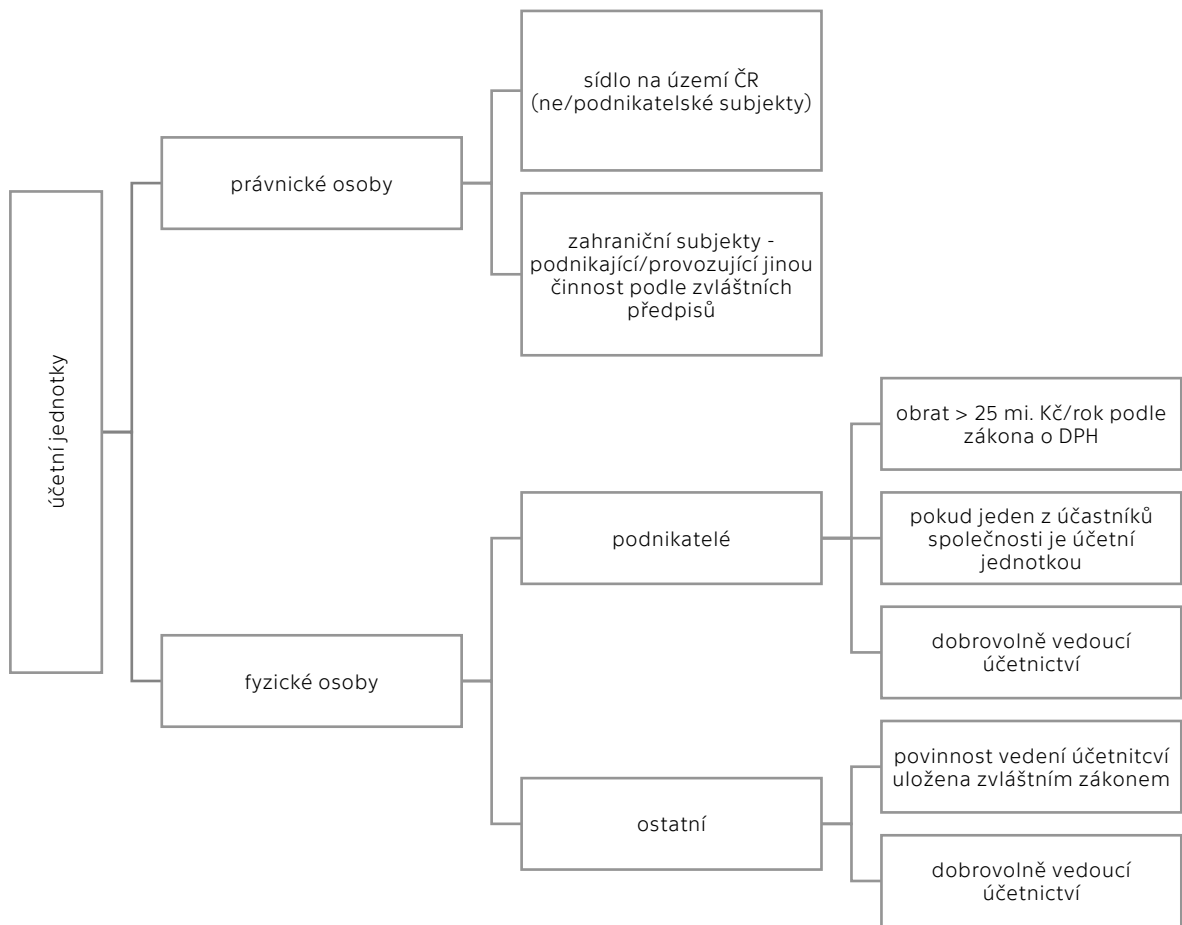
Vančurová a Zídková (2019, str. 20) princip daňové evidence označují jako: „úhradový“, nicméně upozorňují, že například díky odpisům hmotného majetku lze i v daňové evidenci najít aktuální prvky, které jsou typické pro vedení účetnictví. Aktuální princip vysvětluje Šteker a Otrusinová (2016 str. 206) jako účtování nákladů a výnosů do období, do kterého zapadají věcně i časově. Nemá tak na to vliv okamžik zaplacení a přijetí, jako je tomu u daňové evidence. To je jeden z hlavních rozdílů mezi daňovou evidencí a vedením účetnictví. Dušek a Sedláček (2021, str. 9) poukazují na další rozdíl mezi daňovou evidencí a účetnictvím. Daňová evidence nemá, kromě povinnosti uchovávat daňovou evidenci, jasně stanovenou formu, jako mají definovány účetní jednotky.

Hakalová a Pšenková (2019, str. 15) uvádějí základní cíle vedení daňové evidence. Prvním je již zmíněná průkazná evidence o příjmech a výdajích, která musí být oddělena od evidence majetků či dluhů, to musí být nutně doplněno správným určením daňové uznatelnosti zmíněných položek, které je stěžejní pro správné stanovení základu daně. Daňová evidence je i zdrojem finančních informací pro podnikatele.

Sedláková a Cardová (2020, str. 47) dále uvádějí, jak je možné v souladu se ZDP majetek a dluhy v daňové evidenci ocenit. Hmotný majetek se oceňuje na základě § 29 ZDP, pohledávky podle § 5 ZDP, ostatní majetek lze ocenit například pořizovací cenou, pokud byl pořízen nákupem, vlastními náklady, pokud byl pořízen vlastní režii. Dále ZDP zmiňuje ocenění dluhů, ty jsou oceněny při vzniku jmenovitou hodnotou nebo pořizovací cenou v případě převzetí.

Dušek a Sedláček (2021, str. 8) ukazují, kdo je podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále ZÚ) účetní jednotkou a má povinnost vést účetnictví a nemůže vykazovat jen daňovou evidenci. Ze znázornění na obrázku č. 6 lze vyčíst, že povinnost mají právnické osoby sídlící na území České republiky a dále vybrané zahraniční subjekty. Na fyzické osoby (dále FO) se zákon vztahuje buď dobrovolně, nebo povinně například v situacích, kdy FO překročí obrat stanovený podle ZDPH ve výši 25 mil. Kč za kalendářní rok nebo v situaci, kdy je jeden z účastníků společnosti účetní jednotkou. Dále například v případě, kdy FO je zapsána jako podnikatel v obchodním rejstříku. Paragraf 1 ZÚ mimo jiné dále zmiňuje i organizační složky státu a svěřenecké či investiční fondy.

Obrázek 6 Účetní jednotky

Zdroj: vlastní zpracování na základě Duška a Sedláčka, 2021, str. 8

Ze ZÚ vyplývají zásady a principy, kterými se musí účetní jednotky řídit, jedním z principů je i aktuální zmíněný výše. Novotný (2021, str. 19) vysvětluje všeobecné účetní zásady jako: „*principy vedení účetnictví a představují soubor pravidel, konvencí a postupů nezbytných pro účetní praxi v daném čase*“. Novotný (2021, str. 17) rovněž uvádí, že všechny zásady a principy vedou ke správnému, úplnému, srozumitelnému a průkaznému sestavení účetní závěrky, která podává věrný obraz o finanční situaci účetní jednotky. Skálová, Suková a kol. (2021, str. 20) doplňují, že účetní jednotky se řídí tzv. bilančním principem, který říká, že suma zdrojů se musí rovnat sumě majetku ohodnoceného penězi. Tento princip je základem účetního výkazu rozvahy. Dalšími účetními výkazy při vedení účetnictví jsou: výkaz zisku a ztráty, přehled o peněžních tocích, přehled o změnách vlastního kapitálu a příloha k účetní závěrce.

Tato diplomová práce neuvažuje u zkoumaného subjektu vedení účetnictví a pracuje s výše zmíněnými 2 způsoby stanovení výdajů: v prokázané výši při vedení daňové evidence a výdaje stanovené paušálním procentem.

Výdaje v prokázané výši pomocí daňové evidence

Jak již bylo řečeno výše a dále Vychopeň (2020, str. 49) komentuje, daňová evidence uchovává prokazatelné údaje o příjmech a výdajích a údaje o majetku. Prokazatelnost znamená, že poplatník musí být schopen bez problémů doložit, že dané výdaje byly opravdu použity oprávněným způsobem.

Základ daně je v takovém případě stanoven podle § 7 odst. 3 ZDP jako rozdíl mezi příjmy z podnikání a výdaji vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení.

Mezi takové výdaje patří i odpisy. Podmínky pro daňové odpisování jsou definovány § 26–33a ZDP. Podmínek pro odpisy majetku je mnoho, mezi ty základní podle Vančurové a Zídkové (2019, str. 128-129) patří: OSVČ odpisuje hmotný majetek, ostatní majetek pomocí výdajů. Hmotným majetkem se rozumí například: hmotné movité věci se vstupní cenou vyšší, než je 40 000 Kč do roku 2020, které odpisovatel bude využívat déle než 1 rok nebo například stavby, budovy, domy a další...² Odpisovatele stanovuje § 28 ZDP a je jím například poplatník mající vlastnické právo.

Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 193) uvádějí pojem obchodní majetek. Jedná se o ten majetek, který využívá podnikatel k dosažení, zajištění a udržení příjmů. Uvádějí, že se jedná o majetek, který má poplatník uveden v daňové evidenci nebo o něm účtuje. Výdaje, které souvisejí s takovým majetkem, jsou daňově uznatelné a subjekt s nimi může snížit základ daně. Uvádějí také, že je možné stanovit určitý poměr, ve kterém poplatník využívá majetek k soukromým a podnikatelským účelům. Je pak nutné jej použít pro stanovení výdajů.

ZDP umožňuje několik možností odpisování. Vždy je potřeba majetek zařadit do správné odpisové skupiny. Tyto skupiny jsou specifikovány v Příloze č. 1 ZDP, specifikace pro jednotlivé odpisové skupiny jsou uvedeny v § 30 ZDP. Níže v tabulce č. 2 naleznete jednotlivé skupiny, jejich doby odpisování a příklady majetku, který spadá do jednotlivých skupin. Pro tuto diplomovou práci je důležitá odpisová skupina 2, kde jsou uvedeny například osobní automobily nebo nákladní motorová vozidla.

² V roce 2021 došlo v ZDP k navýšení hranice pro vstupní cenu na částku 80 000 Kč.

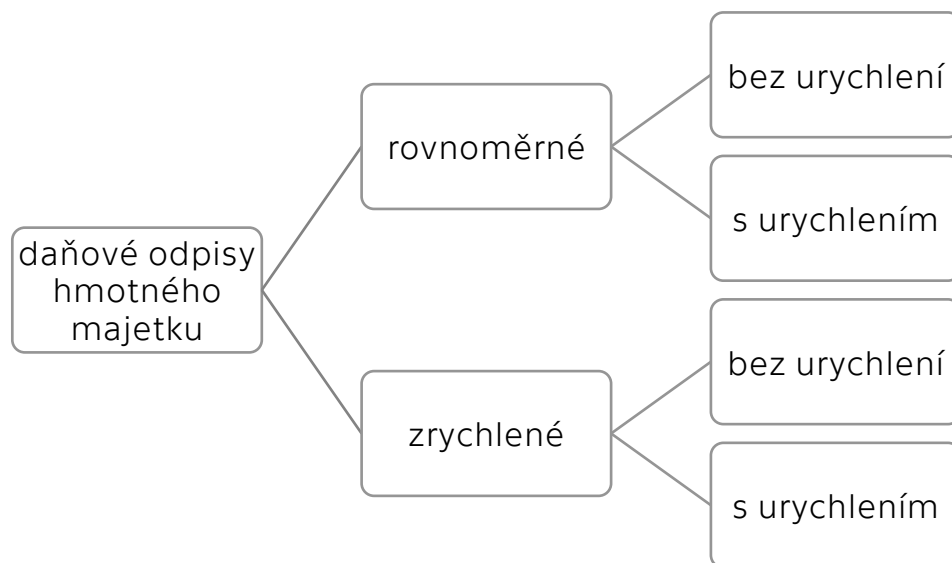
Tabulka 2 Odpisové skupiny

Odpisová skupina	Doba odepisování	Příklad
1	3 roky	Televizní kamery, počítače, nářadí (pokud není uvedené v jiné odpisové skupině)
2	5 let	Spotřební elektronika, osobní automobily, nákladní motorová vozidla, baterie a akumulátory
3	10 let	Kovové montované stavby, klimatizační zařízení
4	20 let	Vnější osvětlení budov a staveb, konstrukce vinic
5	30 let	Nádrže, jímky
6	50 let	Budovy administrativní

Zdroj: vlastní zpracování na základě zákona 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Způsoby, jakými lze majetek OSVČ dle ZDP odpisovat nabízí následující přehled na obrázku č. 7. Jak lze vidět existuje možnost rovnoměrných a zrychlených odpisů. Oba způsoby následně nabízejí za splnění určitých podmínek možnost zrychlených odpisů v prvním roce odpisování.

Obrázek 7 Daňové odpisy hmotného majetku

Zdroj: vlastní zpracování na základě Vančurové a Zídkové, 2019, str. 132

V případě rovnoměrných odpisů se postupuje podle § 31 ZDP. Odpisové sazby pro rovnoměrné odpisování bez urychlení jsou uvedeny v tabulce č. 3. Rovnoměrné odpisy se podle ZDP zaokrouhlují na celé koruny nahoru. Druhá odpisová skupina využívá v prvním roce odpis ve výši 11 % a v druhém až pátém roce je výše odpisu určena 22,25 % z pořizovací ceny.

Tabulka 3 Odpisové sazby – rovnoměrné odpisování

Odpisová skupina	První rok odpisování	Další roky odpisování	Zvýšená vstupní cena
1	20 %	40 %	33,3 %
2	11 %	22,25 %	20 %
3	5,5 %	10,5 %	10 %
4	2,15 %	5,15 %	5 %
5	1,4 %	3,4 %	3,4 %
6	1,02 %	2,02 %	2 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě § 31 zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Aby mohl poplatník urychlit odpisování a zvýšit si první odpis u prvních třech odpisových skupin o 20 %, 15 % nebo 10 %, musí splňovat určité podmínky stanovené § 31 ZDP. První dvě navýšení se týkají zemědělské činnosti a čistění a úpravy vod. Pro poplatníka, který je předmětem zkoumání této diplomové práce, není žádná podmínka přípustná.

Zrychlené odpisování je stanoveno § 32 ZDP a využívá koeficienty, které jsou uvedené níže v tabulce č. 4. Opět se výsledek odpisu zaokrouhuje na celé koruny nahoru.

Tabulka 4 Odpisové koeficienty – zrychlené odpisování

Odpisová skupina	Koeficient pro 1. rok odpisování	Koeficient pro další roky odpisování	Koeficient pro zvýšenou zůstatkovou cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Zdroj: vlastní zpracování na základě § 32 zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Vančurová a Zídková (2019, str. 134-135) vysvětlují uplatnění zákonem daných zrychlených daňových odpisů tak, že v prvním roce se použije vzorec:

$$\text{odpis v roce 1} = \frac{\text{vstupní cena}}{\text{koeficient pro první rok odpisování}} \quad (1)$$

Následující roky se pak použije vzorec:

$$\text{odpis v roce } n = \frac{2 \times \text{zůstatková cena v roce } (n-1)}{\text{koeficient pro další roky odpisování} - (\text{počet odpisovaných let})} \quad (2)$$

Takto vypočtené odpisy lze za určitých podmínek stanovených v ZDP uplatit jako daňové výdaje. Mezi tyto podmínky patří podle Vychopeně (2020, str. 328-331) například: odpisovat může pouze jeden poplatník, výše zmíněné odpisy podle § 31 a 32 ZDP uplatňuje poplatník v roční výši v případě, že majetek eviduje ke konci daného zdaňovacího období. Poloviční odpis lze uplatnit ve specifických případech, například při vyřazování majetku před koncem zmíněného období. Odpisy lze i na základě § 26 ZDP přerušit, následně se však musí pokračovat stejným způsobem jako před přerušením.

Macháček (2019 str. 121–126) uvádí, že odpisy je možné účinně využít k legální optimalizaci stanovení daňové povinnosti, a to v případě vysokého i nízkého základu daně. V případě vysokého základu daně uvádí, že je vhodné využít zrychlených odpisů nebo při splnění podmínek zvýšeného odpisu v prvním roce. Pokud má poplatník nízký základ daně i tady umožňuje ZDP optimalizovat. Poplatník v takovém případě nemusí zahájit odpisování u nově pořízeného majetku, může odpisování přerušit, či u rovnoměrného způsobu stanovení odpisů nevyužít celou sazbu, ale ponížít její výši. Vychopeně (2020, str. 331-332) zmiňuje příklad, kdy je vhodné přerušit vyžít. Jedná se o situaci, kdy by poplatník nemohl, kvůli nízkému základu daně uplatnit všechny možné odpočty pro dané období a ty by mu následně propadly. Zmiňuje například odpočty za dary nebo situaci, kdy by poplatník nevyužil všech svých slev na dani. Zde je vidět, že poplatník musí hledět i do budoucnosti. V jednom roce může mít nízký základ daně a odpisy mu nijak nepomohou a propadly by, ale v následujícím roce by mu odpis mohl pomoci ke snížení daňové povinnosti.

Macháček (2019, str. 208-210) upozorňuje na další z možností daňové optimalizace pomocí paušálních výdajů na dopravu. Zmiňuje skutečnost, že se používá až při výpočtu DPFO a že pro poplatníka je obvykle velmi výhodný, neboť nemusí evidovat, kolik kilometrů a kam ujel ani kolik ho stály pohonné hmoty, jen při sestavení DPFO uplatní jednorázový daňový výdaj 5 000 Kč za každý kalendářní měsíc, po který využíval silniční motorové vozidlo k dosažení, udržení a zajištění svých příjmů. Lze využít i kráceného daňového výdaje ve výši 80 % pokud je vozidlo používáno i k jiným účelům, s tím že se ponížít o 20 % i odpisy, není tak nutné počítat poměr, ve kterém je vozidlo využíváno k podnikatelským účelům. Tento výdaj lze použít maximálně za tři taková vozidla a nelze jej v průběhu zdaňovacího období měnit. Podmínky pro uplatnění paušálního výdaje na dopravu jsou stanoveny § 24 odst. 2 písm. z) ZDP. Macháček (2019, str. 212) upozorňuje, že uplatnění takového způsobu výdajů na dopravu znamená, že výdaje na pohonné hmoty a parkovné nemohou být potom použity jako daňově uznatelné. Dále jsou poníženy ostatní provozní výdaje na dopravu ve výši 20 % (netýká se odpisů). Sedláková a Cardová (2020, str. 201-202) doplňují, že pokud je majetek pořízen na bankovní úvěr s uzavřenou smlouvou o výpůjčce, se kterou se pojí i zajištění závazku

převodem práva, není takový automobil podle ZDP vlastní ani najatý, takže na něj nelze uplatnit paušální výdaj na dopravu.

Výdaje s pomocí § 7 odstavce 7 ZDP

Vančurová a Zídková (2019, str. 20) vyzdvihují výhodu použití výdajů procentem z příjmů. Tou je skutečnost, že podnikatel při daňové kontrole nemusí dokazovat, zda opravdu byly výdaje oprávněně použity jako daňově uznatelné. Za výdaje se považuje zákonem dané procento z příjmů podnikatele. Výdaje podle § 7 odst. 7 ZDP může použít i poplatník, který vede účetnictví. Hakalová a Pšenková (2019, str. 19) dodávají, že výhoda spočívá i ve snížení daňové povinnosti vzhledem k faktu, že mnoho poplatníků nedosahuje tak vysokých výdajů v prokazatelné výši.

Vančurová a Zídková (2019, str. 21) upozorňují, že tento způsob stanovení základu daně je určen především menším podnikatelům, právě z hlediska snížení administrativní náročnosti. Z tohoto důvodu § 7 odst. 7 ZDP definuje i maximální možnou uplatnitelnou částku. Níže je uvedena tabulka č. 5, která uvádí výši procenta pro jednotlivé druhy příjmů a maximální limit pro uplatnění v průběhu sledovaných let.

Tabulka 5 Výdaje stanovené procentem z příjmů

Druh příjmů	Sazba	Maximální částka od 1.1.2015 [Kč]	Maximální částka od 1.7.2017 [Kč]	Maximální částka od 1.4.2019 [Kč]
Ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, Ze živnostenského podnikání řemeslného	80 %	1 600 000	800 000	1 600 000
Ze živnostenského podnikání	60 %	1 200 000	600 000	1 200 000
Z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku	30 %	600 000	300 000	600 000
Z jiných příjmů ze samostatné činnosti	40 %	800 000	400 000	800 000

Zdroj: vlastní zpracování na základě § 7, odst. 7, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Hakalová a Pšenková (2019, str. 20) upozorňují, že v průběhu let se měnila možnost uznávání slevy na manžela/manželku a daňového zvýhodnění na vyživované děti. Ta nemohla být do 30. 6. 2017 spolu s využitím výdajů stanovených paušálem uplatněna najednou. Od roku 2017 je možné uplatnit slevu na manžela/manželku či daňové zvýhodnění na vyživované děti a zároveň využít výdajů stanovených procentem podle § 7 odst. 7 ZDP.

Uvedené doplňuje Dušek (2017, str. 186-187). Ten uvádí, že v roce 2017 si poplatník mohl sám vybrat, zda zvolí variantu, kdy je maximální limit výdajů stanovených

procentem z příjmů stanoven daným procentem z 2 000 000 Kč, ale zároveň nemůže uplatnit slevu na manželku a daňové zvýhodnění na děti nebo může zvolit variantu povinnou v roce 2018, kdy limit byl stanoven daným procentem z částky 1 000 000 Kč a zároveň byla uplatnitelná sleva na manželku a daňové zvýhodnění na děti.

Vychopeň (2020, str. 58) upozorňuje, že pokud poplatník použije ke stanovení výši výdajů procenta podle § 7 odst. 7 ZDP, obsahují všechny uplatnitelné výdaje, a tak není možné uplatnit například odpisy, subjekt je podle § 26 odst. 8 ZDP pouze eviduje.

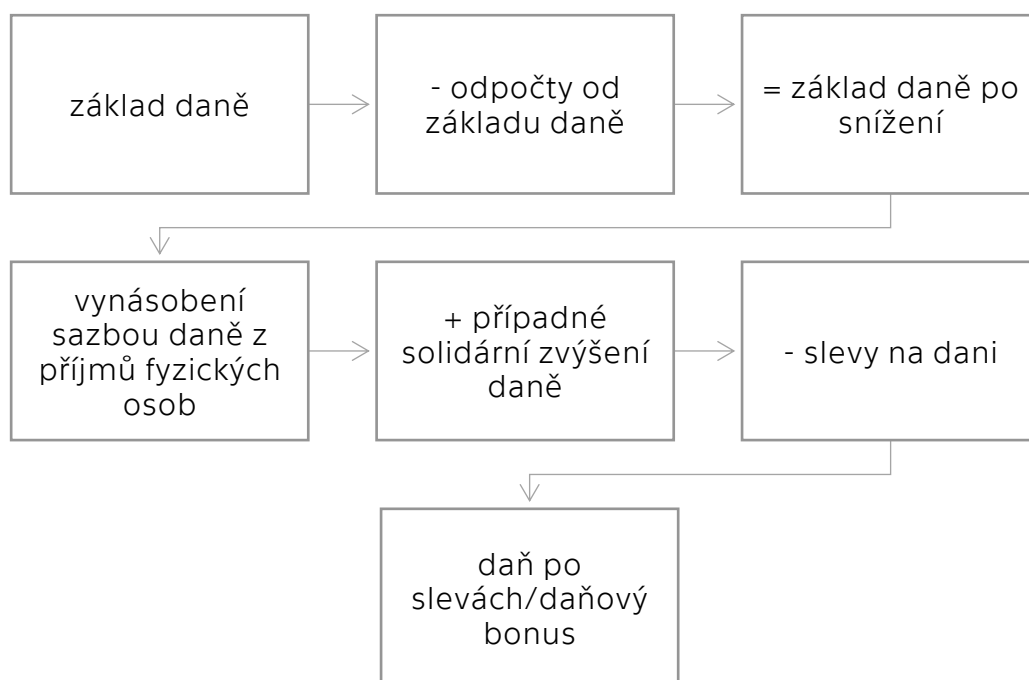
Vančurová a Zídková (2019, str. 22) rozebírají i zápory použití paušálních výdajů. Způsob uplatnění výdajů lze měnit každý rok, ale nelze jej měnit za použití dodatečného daňového přiznání zpětně. V případě, že poplatník mění způsob stanovení výdajů z daňové evidence na paušální výdaje, musí provést několik operací. Musí přičíst k základu daně například úhrn nespotřebovaných zásob, či úhrn nezaplacených pohledávek, zároveň může použít hodnotu nezaplacených závazků ke snížení základu daně. Opačná změna je jednodušší a znamená jen navýšení základu daně o nezaplacené pohledávky, zde se poplatník řídí § 23 odst. 8 písm. b) bodem 3 ZDP.

2.1.2 Stanovení daně z příjmů fyzické osoby

Pokud si poplatník vybral, jakým způsobem stanoví výdaje a spolu s tím základ daně, nastal čas zvážit možnosti, jestli je možné jej ještě nějak upravit, snížit nebo zvýšit. Jak již bylo řečeno v části o odpisech hmotného majetku, jedná se například o možnost nevyužít všechny způsoby jeho snížení, protože může tato skutečnost poplatníkovi více vyhovovat v následujících zdaňovacích obdobích.

Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 220) uvádějí postup, jakým by se měl poplatník řídit, aby správně stanovil výši daňové povinnosti. Postup je vyobrazen na obrázku č. 8. Lze na něm vidět, že po stanovení základu daně je dobré zjistit, zda nelze tento základ ještě nějak snížit. Tento snížený základ daně se následně vynásobí sazbou daně z příjmů fyzických osob. Následuje ověření, zda poplatník nespadá do tzv. solidárního zvýšení daně. Finálně je daň ponížena o slevy na dani a daňová zvýhodnění. Ve specifických případech je možný vznik tzv. daňového bonusu. V následujících odstavcích budou jednotlivé kroky vysvětleny podrobněji.

Obrázek 8 Postup stanovení daňové povinnosti u daně z příjmů fyzické osoby

Zdroj: vlastní zpracování na základě Vančurové a Zídkové, 2019, str. 220

Macháček (2019, str. 23) upozorňuje na skutečnost, že základ daně by měl poplatník mít takový, aby efektivně využil všech možností slev na dani, a rovněž zmiňuje možnosti optimalizace základu daně pomocí odpočtů od základu daně, jinak řečeno nezdanitelných částí základu daně, které vymezuje § 15 ZDP. Mezi ty patří například: dar, který byl poskytnutý v souladu s § 15 odst. 1 ZDP, úroky z hypotečního úvěru, který byl využit k bytovým potřebám podle § 15 odst. 3 a 4 ZDP nebo například odpočet na penzijní či soukromé životní připojištění. Vančurová a Zídková (2019, str. 25) uvádějí i daňovou ztrátu.

Uplatnění daňové ztráty specifikuje § 34 ZDP jako položku snižující základ daně. Daňovou ztrátu může poplatník uplatnit nejdéle 5 následujících let po jejím vzniku. Hnátek (2021, str. 209) upozorňuje na nevýhody záporného základu daně. Při daňové ztrátě je prodloužena možnost daňové správy poplatníka zkontrolovat a objevit případné nesrovnalosti. Vychopeň (2020, str. 289) uvádí, že daňová ztráta může vzniknout pouze u dílčích základů daně podle § 7 a 9 ZDP a nelze ji odečíst od dílčího základu daně podle § 6 ZDP. Dále Vychopeň (2020, str. 287) zmiňuje, že zaokrouhlení se u daňové ztráty řeší na celé koruny nahoru. Obdobně jako daňovou ztrátu definuje ZDP v § 34-34h možnosti uplatnění dalších položek odčitatelných od základu daně v podobě odpočtu na podporu výzkumu a vývoje a odborného vzdělávání.³

³ V roce 2020 došlo v § 34 ZDP ke změně týkající se uplatnění daňové ztráty. Zde bylo umožněno i zpětné uplatnění daňové ztráty po dobu dvou předcházejících let.

Po stanovení optimálního základu daně přichází na řadu stanovení daně sazbou. Zde se postupuje v souladu s § 16 ZDP. Ten stanoví, že se daň vypočítává ze základu, který je ponížěn o položky stanovené § 15 a § 34 ZDP. Základ daně je zaokrouhlený na celé sto korun dolů a sazba daně je po celé zkoumané období ve výši 15 %. Se sazbou daně souvisí i solidární zvýšení daně. Jak zmiňují Hrubá Smržová, Mrkývka a kol. (2020, str. 322), solidární zvýšení je upraveno § 16a ZDP a znamená zdanění dalšími 7 % z částky, o který převyšuje součet dílčích základů daně ze závislé a samostatné činnosti 48násobek průměrné mzdy.⁴ Průměrná mzda je pro tyto případy stanovena v zákoně, který upravuje pojistné na sociální zabezpečení. Paragraf 23b, odst. 4 ZPSZ vysvětluje, že průměrná mzda je dána vynásobením 2 roky starého všeobecného vyměřovacího základu a přepočítacího koeficientu. Obojí je dáno každoročními nařízeními Ministerstva práce a sociálních věcí. Přehled průměrné mzdy pro zkoumané období a z toho vypočtených 48násobků průměrné mzdy je uveden níže v tabulce č. 6.

Tabulka 6 Průměrná mzda a její 48násobek na období 2015 až 2022

Rok	Průměrná mzda na základě 589/1992 Sb. [Kč]	48násobek průměrné mzdy [Kč]	Nařízení Ministerstva práce a sociálních věcí
2015	26 611	1 277 328	Vyhláška č. 208/2014 Sb.
2016	27 006	1 296 288	Vyhláška č. 244/2015 Sb.
2017	28 232	1 355 136	Nařízení vlády č. 325/2016 Sb.
2018	29 979	1 438 992	Nařízení vlády č. 343/2017 Sb.
2019	32 699	1 569 552	Nařízení vlády č. 213/2018 Sb.
2020	34 835	1 672 080	Nařízení vlády č. 260/2019 Sb.
2021	35 441	1 701 168	Nařízení vlády č. 381/2020 Sb.
2022	38 911	1 867 728	Nařízení vlády č. 356/2021 Sb.

Zdroj: vlastní zpracování na základě 589/1992 Sb., 586/1992 Sb., 208/2014 Sb., 244/2015 Sb., 325/2016 Sb., 343/2017 Sb., 213/2018 Sb., 260/2019 Sb., 381/2020 Sb., 356/2021 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Poplatníkovi výše uvedenými výpočty je vypočtena daň. Následně pak hledá způsob, jak tuto daň snížit. Každý poplatník fyzická osoba má podle § 35ba až bc ZDP nárok na slevy v podobě: základní slevy na poplatníka, na manžela/ku či jeho/její invaliditu, na invaliditu, na držitele průkazu ZTP, na studenta, na umístění dítěte do předškolního zařízení a slevu na zavedení elektronické evidence tržeb (dále EET), ale pouze v prvním zdaňovacím období, ve kterém měl poplatník tuto povinnost. Základní slevu na poplatníka může využít každá fyzická osoba. Uplatnění slevy na manžela/ku je možné, pokud její/jeho příjmy nepřesáhnou ve zdaňovacím období 68 000 Kč. V případě, že

⁴ Od roku 2021 došlo v § 16 ZDP ke změně a zrušení solidárního zvýšení daně. Počínaje rokem 2021 je částka nad 48násobek průměrné mzdy daněna sazbou ve výši 23 %.

manžel/ka je držitelem průkazu ZTP, částka je dvojnásobná, obdobně je tomu u daňového zvýhodnění na děti. Sleva na umístění dítěte do předškolního zařízení je podmíněna prokazatelně vynaloženými výdaji poplatníka a maximální hranice pro uplatnění je výše minimální mzdy, která je rozebrána níže v problematice zdanění a odvodů mezd. Níže v tabulce č. 7 lze vidět přehled slev v roční výši za sledované období.

Tabulka 7 Slevy na poplatníka na období 2015 až 2022

Sleva	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Na poplatníka [Kč]	24 840						27 840	30 840
Na manžela [Kč]	24 840							
Na invaliditu 1. a 2. stupně [Kč]	2 520							
Na invaliditu 3. st. [Kč]	5 040							
Držitel průkazu ZTP [Kč]	16 140							
Na studenta [Kč]	4 020							
Na umístění do předškol. zařízení [Kč/dítě]	max 9 200	max 9 900	max 11 000	max 12 200	max 13 350	max 14 600	max 15 200	max 16 200
Na zavedení EET [Kč]	5 000							

Zdroj: vlastní zpracování na základě 586/1992 Sb. zákon o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Slevy na děti §35c ZDP označuje jako daňové zvýhodnění či jinak řečeno lze je využít jako daňový bonus. Jak uvádí Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 234-236) může je uplatnit pouze jedna fyzická osoba na své, osvojené, dítě v péči či na vlastní nebo druhého manžela a vnoučata. Takové dítě musí být nezletilé nebo zletilé za určitých

podmínek, například student prezenčního studia. Přehled výše daňového zvýhodnění podle ZDP pro zkoumané období je uveden v tabulce č. 8.⁵

Tabulka 8 Daňové zvýhodnění na období 2015 až 2022

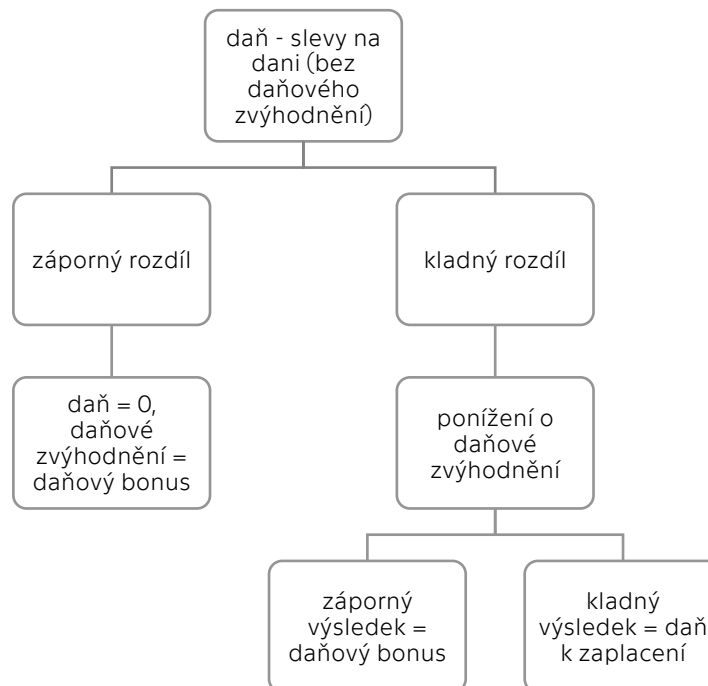
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
DZ na 1. dítě [Kč]	13 404			15 204				
DZ na 2. dítě [Kč]	15 804	17 004	19 404				22 320	
DZ na 3. a další dítě [Kč]	17 004	20 604	24 204				27 840	

Zdroj: vlastní zpracování na základě 586/1992 Sb. zákon o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Níže na uvedeném obrázku č. 9 lze vidět, že pokud daň ponížena o slevy na dani vyjde v záporných hodnotách, je daňovým bonusem celé daňové zvýhodnění na děti, poplatník tak neplatí daň, ale naopak je mu daňový bonus vyplacen. V opačném případě je daň dále ponížena o daňové zvýhodnění na děti a opět v případě záporného výsledku je poplatníkovi vyplacen daňový bonus. Kladným výsledkem je daň ponížena o všechny možné poplatníkovi uplatnitelné slevy.

⁵ Změna na rok 2021 proběhla až v červenci 2021, tyto částky lze využít na základě zákona č. 285/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, až při ročním zúčtování daně.

Obrázek 9 Daňové zvýhodnění a daňový bonus

Zdroj: vlastní zpracování na základě Vančurové, Láchové a Zídkové, 2020, str. 235

Za poslední krok při výpočtu DPFO lze považovat výpočet záloh na dani. Upravuje je §38a ZDP, který stanovuje, že pokud poplatníkova poslední známá daň nepřevýšila částku 30 000 Kč, zálohy platit nemusí. Při intervalu poslední známé daně 30 000 Kč až 150 000 Kč, musí poplatník platit zálohu 40 % z poslední známé daně pololetně. Při výpočtení daně vyšší jsou zálohy stanoveny na 25 % z poslední známé daně čtvrtletně. O zaplacené zálohy je daň následující zdaňovací období ponížena.

2.1.3 Spolupracující osoby

Macháček (2019, str. 234) opět upozorňuje na možnosti daňové optimalizace tentokrát za pomoci spolupracujících osob. Těmi je například: „(a) spolupracující manžel, (b) spolupracující osoba žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti, (c) člen rodiny zúčastněný na provozu rodinného závodu“ (§ 13 odst. 1 ZDP). Macháček (2019, str. 234) vysvětluje, že těmito osobami jsou právě ty, které společně hradí náklady na svůj život a trvale spolu bydlí. Na spolupracující osobu lze převést až 30 % příjmů a výdajů v maximálním možném rozdílu příjmů a výdajů 180 000 Kč, například z podnikání na základě živnostenského zákona. Pokud je spolupracující osobou pouze manželka, je přípustná maximální výše příjmů a výdajů 50 %, respektive maximálně rozdílu v příjmech a výdajích ve výši 540 000 Kč. Poplatník i spolupracující osoba následně vypočtou daň každý zvlášť a uplatní každý své slevy na dani. Nesmí zapomenout, že daňové zvýhodnění na děti však může uplatnit pouze jedna osoba.

Macháček (2019, str. 237-238) ukazuje konkrétní případy, kdy je vhodné tohoto způsobu využít. Jedná se o situaci, kdy spolupracující osoba nemá takové příjmy, aby využila vlastních slev na dani. Dále v případě, když poplatníkovi hrozí možnost solidárního zvýšení daně, resp. od roku 2021 zdanění vyšší sazbou daně. Také je výše zmíněné vhodné v situaci, kdy jedna ze stran vykazuje daňovou ztrátu a druhá si o ni poníží celkový základ daně.

2.2 Pojistné na sociální a zdravotní pojištění

Sociálnímu pojistnému podléhá téměř každý podnikatel, který vykonává svou činnost jako hlavní. Níže je uvedený obrázek č. 10, který je zpracován podle Vančurové, Láchové a Zídkové (2020, str. 158) a ukazuje, z jakých částí se sociální a zdravotní pojištění v České republice skládá. Hlavními částmi je sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění. Sociální zabezpečení lze dále rozdělit na důchodové pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a nemocenské pojištění.

Obrázek 10 Skladba sociálního a zdravotního pojištění v České republice

Zdroj: vlastní zpracování na základě Vančurové, Láchové a Zídkové, 2020, str. 158

Vančurová a Zídková (2019, str. 32) upozorňují na skutečnost, že jeho konstrukční prvky jsou sice povahově podobné dani z příjmů fyzických osob, avšak liší se svými názvy. Základ daně, který je známý z DPFO, nalézá u sociálního pojistného název vyměřovací základ. Ten je ale oproti daním z příjmů omezený minimem a maximem. Pojem zdaniitelný příjem je obdobný pojmu předmět daně. Sazba daně je nahrazena sazbou pojistného a na závěr poplatník platí sociální pojištění. OSVČ nejsou na rozdíl od zaměstnanců podle ZPSZ a ZNP povinny účastnit se nemocenského pojištění.

Vančurová a Zídková (2019, str. 33) rovněž zmiňují, že sociální pojistné nahlíží na dílčí základy daně rozdílně. Pokud má poplatník příjmy ze závislé činnosti podle § 6 ZDP, nahlíží se na něj jako na zaměstnance a na jeho příjmy jako na příjmy ze zaměstnání. To bude rozebráno v samostatné kapitole této diplomové práce. Příjmy ze samostatné činnosti podle § 7 ZDP jsou považovány za příjmy ze samostatné výdělečné činnosti a odvádí je osoba samostatně výdělečně činná.

Podle § 3 odst. 4 ZPSZ musí OSVČ, která se účastní důchodového pojištění, odvádět pojistné na důchodové pojištění a rovněž musí platit příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Paragraf 5b ZPSZ určuje, co je vyměřovacím základem OSVČ. V tomto případě je zákon poměrně benevolentní a poplatník si může vyměřovací základ za určitých podmínek stanovit sám. Hlavní podmínkou pro OSVČ, které vykonávají svou činnost jako hlavní, je, že se jedná minimálně o polovinu základu daně určeného podle § 7 ZDP v souladu s § 5 a § 23 téhož zákona. Minimální vyměřovací základ je určen § 5b odst. 2 písm. a) ZPSZ, který odkazuje na § 14 odst. 5 téhož zákona, kde je určen minimální měsíční vyměřovací základ jako čtvrtina průměrné mzdy pro OSVČ vykonávající svou činnost jako hlavní. Minimální vyměřovací základ je tak dán vynásobením počtem měsíců, po které OSVČ vykonával svou činnost jako hlavní, a čtvrtinou průměrné mzdy. Průměrná mzda byla popsána v této diplomové práci výše. Sociální pojistné zná dále pojem maximální vyměřovací základ. Ten je upraven § 15a ZPSZ, kde je řečeno, že se jedná o 48násobek průměrné mzdy. Přehled je rovněž uveden u solidárního zvýšení daně.

Vyměřovací základ u veřejného zdravotního pojištění je stanoven § 3a ZPVZP a od roku 2006 je stanoven polovinou příjmů ponížených o daňové výdaje. Minimálním ročním vyměřovacím základem veřejného zdravotního pojištění je podle odst. 2 téhož paragrafu ZPVZP dvanásobek poloviny průměrné mzdy.

Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 262) zmiňují, že za účelem průběžného toku prostředků musí většina OSVČ platit zálohy jak na sociální, tak na veřejné zdravotní pojištění. Tato povinnost je zakotvena v § 7 ZPVZP, u sociálního pojistného se jedná o § 13a ZPSZ.

Sazby sociálního pojistného jsou dány § 7 odst. 1 písm. c) bodem 1. ZPSZ. Osoba samostatně výdělečně činná, která se účastní důchodového pojištění, je povinna odvést 28 % vyměřovacího základu na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti. Celkové zatížení sociálního pojistného je ve výši 29,2 %. Nemocenské pojištění je podle § 2 ZPN odkazujícího se na § 5 písm. b) ZNP pro OSVČ dobrovolné. Jeho výše je opět stanovena § 7 ZPSZ a do 30. 6. 2019 byla stanovena na 2,3 %. Od 1. 7. 2019 je tato sazba určena na výši 2,1 %. Pojistné na veřejné zdravotní pojištění je dáno § 2 odst. 1 ZPVZP a jeho výše je 13,5 %. Vše se uvedené v tomto odstavci se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

V roce 2020 kvůli onemocnění Covid-19 byla situace týkající se pojistného na sociální zabezpečení specifická. Na základě zákona č. 136/2020 Sb. o některých úpravách v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a důchodového pojištění v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 byly OSVČ prominuty zálohy na období březen až srpen 2020. Tyto zálohy jsou na základě tohoto zákony považovány za zaplacené a jejich případná platba byla přesunuta na jiné období.

2.3 Problematika zdanění mzdy

Vybíhal a kol. (2020, str. 20) uvádí, že základní pracovně právní vztahy definuje § 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále ZP). Jsou jimi pracovní poměr a právní vztahy založené na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Příjmy plynoucí z takového pracovního poměru podle ZDP spadají do příjmů ze závislé činnosti podle § 6 tohoto zákona. Poplatníkem podle § 6 odst. 2 ZDP je zaměstnanec, plátcem je zaměstnavatel. Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 173) upozorňují na skutečnost, že tento dílčí základ DPFO se týká největšího počtu osob, jelikož vymezuje mimo jiné zdanění platů a mezd.

Vybíhal a kol. (2020, str. 20-21) komentují, kdo může být zaměstnavatelem. Tím může být například právnická osoba nebo osoba samostatně výdělečně činná. Podle § 109 ZP je zaměstnanci za odvedenou práci zaměstnavatel povinen vyplatit mzdu, plat nebo odměnu z dohod. V odst. 4 téhož paragrafu lze najít, že mzda se odvíjí od odvedené práce a například toho, jak je daná práce složitá, či namáhavá, jaká se s ní pojí zodpovědnost, v jakých pracovních podmínkách je nutné ji vykonávat a v neposlední řadě hraje svou roli i výkonnost zaměstnance. Odměny z dohod se vztahují k dohodě o provedení práce (dále DPP) a dohodě o pracovní činnosti (dále DPČ).

Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr jsou definovány v § 74-77 ZP. Paragraf 75 ZP stanovuje podmínky DPP. V případě této dohody nemůže zaměstnanec vykonávat práci v rozsahu větším než 300 hodin za rok. Naopak v případě DPČ definované v § 76 ZP tento limit překročen být může, avšak zaměstnanec může vykonávat práci pouze maximálně do polovičního úvazku, tj. 20 hodin/týden.

Vybíhal a kol. (2020, str. 293) zmiňují, že daň z příjmů ze závislé činnosti je vybírána dvojím způsobem. Daň může být vybírána zvláštní sazbou daně ze samostatného základu daně, tzv. srážkovou daní nebo zálohou na daň z příjmů. První způsob se využívá v souladu s § 6 odst. 4 ZDP, kdy se zvláštní sazbou daně podle § 36 ZDP daní například dohody o provedení práce, pokud nepřesáhnou za měsíc u jednoho zaměstnavatele 10 000 Kč a poplatník nepodepsal prohlášení k dani podle § 38k ZDP nebo příjmy, u kterých nevzniká povinnost účastnit se nemocenského pojištění. Příjmy, které tohoto typu zdanění podléhají, jsou definovány § 6 odst. 4 ZDP. Tento základ daně se zaokrouhlí na koruny nahoru, následně vypočtená srážková daň se zaokrouhluje

na koruny dolů. Druhou možností je záloha na daň z příjmů ze závislé činnosti, která, jak zmiňuje Vybíhal a kol. (2020, str. 296), je následně jednou ročně vyúčtována v tzv. vyúčtování DPFO ze závislé činnosti. Sraženou zálohu odvádí za zaměstnance plátcе daně v podobě zaměstnavatele podle § 38h ZDP a tato daň je stanovena na základě příjmů ze závislé činnosti, které byly poplatníkovi vyplaceny. Tyto příjmy se poníží o osvobozené částky a zvýší se o povinné pojistné.⁶ Základ daně pro zálohu na dani se zaokrouhluje na sta nahoru a záloha je 15 % z takto stanoveného základu daně. Zaokrouhluje se na koruny nahoru. Za příjmy, které nespádají do základu daně podle § 6 odst. 7 ZDP lze považovat například cestovní náhrady, které byly vynaloženy v souvislosti se závislou činností nebo hodnotu osobních ochranných pracovních pomůcek. Paragraf 6 odst. 9 ZDP dále zmiňuje, že od daně je za určitých podmínek osvobozen například příspěvek na penzijní připojištění. Takto stanovenou daň lze také ponížit o slevy na dani v jejich měsíční výši. Poplatník má rovněž i v závislé činnosti nárok na daňové zvýhodnění a případný daňový bonus. Obě tyto položky byly podrobně rozebrány výše.

U sociálního a veřejného zdravotního pojištění se postupuje ze dvou úhlů pohledu. Jak lze vidět na obrázku č. 12, podle Vančurové a Zídkové (2019, str. 227) část tohoto pojištění je hrazena zaměstnancem a část zaměstnavatelem. Vychází se ze stejných zákonů, jako tomu bylo v případě samostatné činnosti.

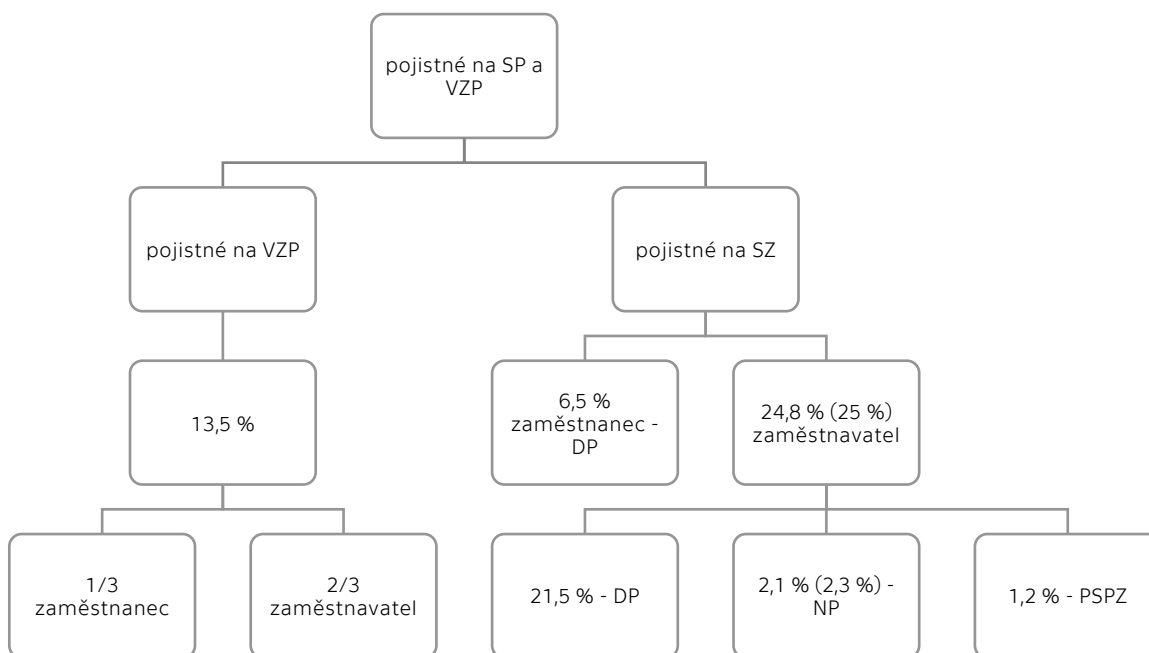
Pojistné na veřejné zdravotní pojištění se podle § 3 ZPVZP vypočítá z vyměřovacího základu, který odpovídá základu daně stanoveného podle ZDP a byl snížen o položky vymezené v tomto paragrafu, například o věrnostní přídavek horníkům. Opět je zde stanoven minimální vyměřovací základ, tentokrát ve výši minimální mzdy. Její přehled lze nalézt v tabulce týkající se zaručených nejnižších úrovní mezd, kdy lze za minimální mzdu považovat řádek odpovídající první skupině prací. Sazba je opět stanovena § 2 ZPVZP ve výši 13,5 %. Podle § 9 ZVZP jsou dvě třetiny vypočteného pojistného hrazeny zaměstnavatelem a jedna třetina je sražena zaměstnanci. Situaci, kdy je vyměřovací základ zaměstnance nižší než minimální, řeší § 3 odst. 10 ZPVZP tak, že vzniklý rozdíl doplácí zaměstnanec přes svého zaměstnavatele.

Vybíhal a kol. (2020, str. 169-170) vysvětlují, že pojistné na sociální zabezpečení zaměstnance, které odvádí zaměstnavatel, se skládá se tří částí: důchodového, nemocenského pojištění a pojištění na státní politiku zaměstnanosti. Sazba u nemocenského pojištění se k 1. 7. 2019 změnila, pro přehlednost je rozklad celkových 24,8 % (25 % do 30. 6. 2019) uveden také v obrázku č. 11. Údaje v závorce byly platné k 30. 6. 2019. Sazba u důchodového pojištění zůstala stejná, a to ve výši 21,5 %. Sazba

⁶ Uvedené platí pouze do konce roku 2020. Od roku 2021 se základ daně pro výpočet zálohy na dani nezvyšuje o zdravotní a sociální pojištění zaplacené zaměstnavatelem za svého zaměstnance.

u nemocenského pojištění se snížila z 2,3 % na 2,1 %. Sazba příspěvku na státní politiku zaměstnanosti zůstala opět stejná ve výši 1,2 % z vyměřovacího základu. Zaměstnanci jsou pak povinni prostřednictvím svého zaměstnavatele odvést 6,5 % na důchodové pojištění. Vančurová a Zídková (2019, str. 227) dodávají, že sociální zabezpečení nepodléhá minimálnímu vyměřovacímu základu, ale naopak maximálnímu. Zde je stanoven roční limit již dříve zmíněným 48násobkem průměrné mzdy.

Obrázek 11 Zdravotní a sociální pojištění u zaměstnanců

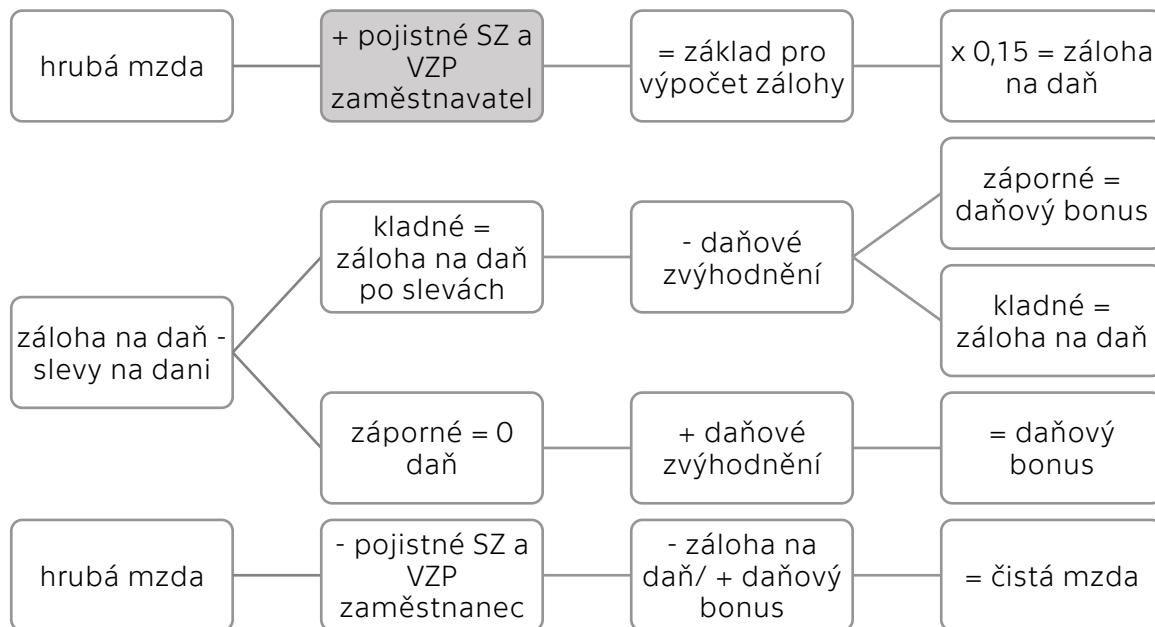
Zdroj: vlastní upravené zpracování na základě Vančurové a Zídkové, 2019, str. 227

Základní proces zdanění mezd a odvodů na SZ a VZP je uveden na obrázku č. 12. Je uvažováno zdanění platné do konce roku 2020, které využívalo, jak říká Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 179), tzv. superhrubé mzdy, kdy je do základu daně zahrnuto i sociální a zdravotní pojištění, které je za zaměstnance povinen zaplatit jeho zaměstnavatel.⁷ V obrázku je nastíněn postup, ve kterém je nejprve k hrubé mzdě přičteno právě sociální a zdravotní pojištění, které zaplatil zaměstnavatel za zaměstnance. Z toho je vypočtena záloha na daň z příjmů, která je následně ponížena o slevy na dani. Následně se postupuje obdobně jako výše při výpočtu a uplatnění slev a daňového zvýhodnění u OSVČ a DPFO. Čistá mzda se potom vypočítá odečtením zdravotního i sociálního pojištění za zaměstnance i zaměstnavatele odečtením zálohy na daň nebo

⁷ Od roku 2021 změnou v § 6 odst. 12 ZDP do základu daně již nespadá zdravotní a sociální pojištění zaplacené zaměstnavatelem. Obdobná změna, která se týká zrušení tzv. superhrubé mzdy, nastala v roce 2021 také v § 38h ZDP, který se vztahuje k výpočtu záloh na daň ze závislé činnosti.

naopak přičtením daňového bonusu k hrubé mzdě. V případě změn od roku 2021 by byl vynechán „šedý krok“ přičtení pojistného v prvním řádku obrázku.

Obrázek 12 Proces výpočtu čisté mzdy, zálohy na dani z příjmů a odvodů ve mzdách do roku 2020

Zdroj: vlastní zpracování na základě Šubrta a kol., 2014, str. 242

Trochu odlišné zdanění a odvody probíhá u dohod konaných mimo pracovní poměr. Paragraf 5 ZVZP říká, že pojištěncem na VZP je osoba, které vznikne povinnost účastnit se nemocenského pojištění na základě příjmů plynoucích z DPP. U DPČ tento paragraf stanovuje, že se osoba stává pojištěncem v případě, že dosáhla započitatelných příjmů, které jsou vyšší než rozhodný příjem. Nemocenského pojištění se podle § 7a ZNP účastní osoba pracující na základě DPP, pokud její příjmy za jeden kalendářní měsíc překročí u jednoho zaměstnavatele 10 000 Kč. U DPČ je hranice stanovena rozhodným příjmem. Ten je uveden v § 6 ZNP a byl do roku 2018 ve výši 2 500 Kč, v letech 2019 a 2020 byla jeho výše stanovena na částku 3 000 Kč.⁸ Účast na sociálním zabezpečení skládajícím se z výše uvedených dvou pojištění a příspěvku vzniká podle § 3 ZPSZ osobám, které se musí účastnit nemocenského pojištění a vykonávají práci na základě dohod konaných mimo pracovní poměr. Z uvedeného lze tedy dovodit, že podmínky pro vznik povinnosti účasti na sociálním a zdravotním pojištění jsou dány povinností účastnit se nemocenského pojištění, která je uvedena výše.

⁸ V roce 2021 se zvedl rozhodný příjem podle § 6 ZNP na 3 500 Kč.

Všechny výše uvedené možné způsoby zaměstnávání pracovníků musí svým pracovníkům nabízet minimálně zaručené mzdy. Zaručenou i minimální mzdu určuje Nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto nařízení existuje celkem 8 skupin povolání, které jsou podrobněji specifikovány v příloze tohoto nařízení. V tabulce č. 9 lze vidět příklady k jednotlivým skupinám prací.

Tabulka 9 Skupiny prací pro účely určení zaručené mzdy

Číslo skupiny	Příklad práce
1	Ruční manipulace se zbožím, materiály apod. do 15 kg
2	Jednoduchá administrativní práce
3	Fakturace
4	Personální práce
5	Vedení účetnictví
6	Tvorba metodiky účetnictví
7	Tvorba např. marketingových strategií společností
8	Manažerské pozice – tvorba kompletních strategií společností

Zdroj: vlastní zpracování na základě Nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Pro jednotlivé skupiny prací stanovuje § 3 odst. 1 zákona č. 567/2006 Sb. každoročně nejnižší možné úrovně zaručené mzdy, včetně jejich hodinové sazby. Uvedené je platné, pokud je pracovní doba stanovena na 40 hodin/týdně. Pro zkoumané období jsou tyto sazby uvedeny v tabulce č. 10. V prvním řádku je vždy uvedena hodinová sazba v korunách, v druhém řádku je vždy uvedena měsíční úroveň zaručené mzdy v korunách. Paragraf 5 tohoto nařízení dále říká, že pokud se jedná o nižší pracovní úvazek, tyto nejnižší zaručené mzdy se používají poměrnou částí.

Tabulka 10 Minimální možné úrovně zaručené mzdy pro jednotlivé skupiny prací na období 2015 až 2022

Skupina/Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1. [Kč]	55,00 9 200	58,70 9 900	66,00 11 000	73,20 12 200	79,80 13 350	87,30 14 600	90,50 15 200	96,40 16 200
2. [Kč]	60,70 10 200	64,80 10 900	72,90 12 200	80,80 13 500	88,10 14 740	96,30 16 100	99,90 16 800	106,50 17 900
3. [Kč]	67,00 11 200	71,60 12 100	80,50 13 400	89,20 14 900	97,30 16 280	106,40 17 800	110,30 18 500	117,50 19 700
4. [Kč]	74,00 12 400	79,00 13 300	88,80 14 800	98,50 16 400	107,40 17 970	117,40 19 600	121,80 20 500	129,80 21 800
5. [Kč]	81,70 13 700	87,20 14 700	98,10 16 400	108,80 18 100	118,60 19 850	129,70 21 700	134,40 22 600	143,30 24 100
6. [Kč]	90,20 15 100	96,30 16 200	108,30 18 100	120,10 20 000	130,90 21 900	143,20 24 000	148,40 24 900	158,20 26 600
7. [Kč]	99,60 16 700	106,30 17 900	119,60 19 900	132,60 22 100	144,50 24 180	158,10 26 500	163,90 27 500	174,70 29 400
8. [Kč]	110,00 18 400	117,40 19 800	132,00 22 000	146,40 24 400	159,60 26 700	174,60 29 200	181,00 30 400	192,80 32 400

Zdroj: vlastní zpracování na základě Nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

2.4 Daň z přidané hodnoty

Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 300) vysvětlují, že daň z přidané hodnoty je jednou z nejvíce harmonizovaných daní napříč Evropskou unií a ve všech jejích státech je povinná. Upozorňují na skutečnost, že princip této daně považují za jednoduchý, kdy je vybírána daň jen z toho, co bylo přidané na daném stupni výroby či zpracování. Tento princip daně označují Hrubá Smržová, Mrkývka a kol (2020, str. 362) jako „čistý“ právě z toho důvodu, že se jedná o zátěž, kterou nese jen přidaná hodnota. Jak již bylo zmíněno, tato daň je upravena zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (ZDPH).

Hrubá Smržová, Mrkývka a kol. (2020 str. 362-363) rovněž zmiňují, že důležitou roli hraje tzv. územní působnost. Ta je upravena § 3 ZDPH a uvažuje například pojem tuzemsko, za který považuje Českou republiku či pojem členský stát, který zahrnuje členské státy Evropské unie s drobnými výjimkami.

Dalším nedílným pojmem, který ZDPH definuje, je předmět daně. Ten je upraven § 2 odst. 1 ZDPH a definuje, že: „(1) Předmětem daně je (a) dodání zboží za úplaty osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku, (b) poskytnutí služby za úplaty osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku, (c) pořízení 1. zboží z jiného členského státu za úplaty s místem plnění v

tuzemsku osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, nebo právnickou osobou nepovinnou k dani, 2. nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplaty osobou nepovinnou k dani, (d) dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.“ Takový předmět daně je podle téhož paragrafu zdanitelným plněním, pokud není osvobozen od daně.

Hrubá Smržová, Mrkývka a kol. (2020, str. 361-362) upozorňují na skutečnost, že ZDPH nezná pojem poplatník, nicméně v běžné praxi se s ním podle těchto autorů lze setkat. Lze za něj považovat osobu, která zaplatí naakumulovanou daň z přidané hodnoty na konci řetězce. Osoba povinná k dani je pojem zcela jiný a je definována v § 5 ZDPH. Galočík, Paikert a Kuneš (2020, str. 28) komentují, že takovou osobou je fyzická či právnická osoba, která podniká za cílem uskutečňovat ekonomickou činnost, kterou vykonává za účelem pravidelného příjmu. Dalším pojmem, který na to navazuje, je plátce. Ten je definován § 6 ZDPH a je jím osoba povinná k dani, která za posledních 12 měsíců překročí obrát 1 milion Kč.

Další základní pojmy související s daní z přidané hodnoty definuje § 4 ZDPH. Jedním z nich je například pojem daň na výstupu. Ta je definována jako: „*daň uplatněná plátcem za zdanitelné plnění podle § 13 až 20 nebo z přijaté úplaty vztahující se k tomuto plnění*“ v § 4 odst. 1 písm. c) ZDPH. Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 302-303) k tomu dodávají, že se jedná o daň stanovenou na základě prodejů. Opakem k tomu je daň na vstupu. Tam se jedná o opačnou stranu toků ve společnosti a nákupy. Hrubá Smržová, Mrkývka a kol (2020, str. 377) to komentují jako daň, která je obsažena například v ceně při pořízení zboží, při poskytnutí služby, která byla koupena nebo při dovozu zboží. Dále vysvětlují pojem odpočet daně, kdy se jedná o daň na vstupu, která je upravena v souladu s podmínkami ZDPH.

V systému DPH lze nalézt i několik osvobozených plnění. Jak říká Vančurová, Láchová a Zídková (2020, str. 307) lze je rozdělit na ty, při kterých vzniká nárok na odpočet a na ty, při kterých nevzniká. Plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet jsou vyjmenovány v § 51 ZDPH a patří mezi ně například finanční či pojišťovací činnosti nebo základní poštovní služby. Dále vysvětlují, že nárok na odpočet vzniká například, pokud plátce poskytuje plnění osobám do zahraničí. Hrubá Smržová, Mrkývka a kol. (2020, str. 369) dodávají, že ZDPH vymezuje, i co předmětem DPH není, odkazují se tak na § 2a ZDPH.

Za zdaňovací období, kterým podle § 99 ZDPH je kalendářní měsíc, může vzniknout mezi daní na výstupu a odpočtem kladný nebo záporný rozdíl. V případě, že je odpočet vyšší, než je daň na výstupu, vzniká podle § 4 odst. 1 bodu d) ZDPH nadměrný odpočet. V opačném případě vzniká vlastní daňová povinnost, kterou je plátce povinen odvést správci daně. Podle § 135 DŘ je to nejpozději k poslednímu dni, kdy končí lhůta pro podání řádného daňového tvrzení.

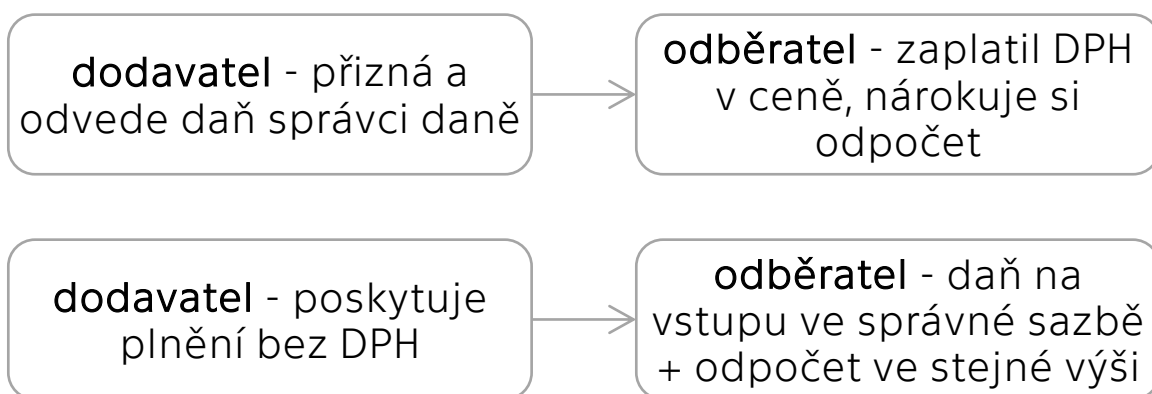
Sazby daně z přidané hodnoty u pořízení zboží nebo poskytnutí služeb jsou dány § 47 ZDPH. Od 1. 1. 2015 zůstaly sazby DPH nezměněny. ZDPH zná tři sazby daně. Základní sazba je ve výši 21 % ze základu daně, první snížená je 15 % a druhá snížená je ve výši 10 %. Do první snížené sazby daně spadají podle Přílohy č. 3 ZDPH například potraviny, do druhé snížené sazby podle Přílohy č. 3a ZDPH lze zařadit například léky.

Sazba první snížené daně je podle § 48 a 49 ZDPH rovněž u dokončených staveb pro bydlení a sociální bydlení a výstaveb sociálního bydlení, které je rovněž definováno těmito dvěma paragrafy a jedná se například o rodinný dům, kde je podlahová obytná plocha zapsána v katastru nemovitostí maximálně 350 m².

Základ daně definuje § 36 ZDPH. Galočík, Paikert a Kuneš (2020, str. 154) upozorňují, že základem daně je obnos, který plátce obdrží nebo již dostal za uskutečnitelné zdanitelné plnění, ovšem tato částka musí být ponížena o daň, která se k danému vztahuje. Upozorňují rovněž, že od 1. 4. 2011 se do základu daně pro potřeby DPH zahrnuje i spotřební daň, která byla spolu s daným zbožím uhrazena.

Režim přenesení daňové povinnosti (dále RPDP) je upraven v hlavě IV ZDPH. Kuneš a Polanská (2021, str. 9) uvádějí, že RPDP je zvláštní v tom, že plátce, pro něž je plnění uskutečněné, musí daň přiznat. Za normálních okolností je tomu naopak a za uskutečněné plnění má povinnost daň zaplatit plátce uskutečňující zdanitelné plnění. Plátce má rovněž nárok na odpočet. Shrnují to i Vančurová a Zídková (2019, str. 54-55), kde v obrázku č. 13 lze vidět porovnání klasického režimu (horní část obrázku) a RPDP (spodní část obrázku), ze kterého vyplývá již výše zmíněné, dodavatel i odběratel znázorněný na obrázku musí být plátcem podle ZDPH. Dodavatel i odběratel v případě RPDP mají nulové cash-flow.

Obrázek 13 Porovnání klasického režimu a režimu přenesení daňové povinnosti u plátců daně z přidané hodnoty

Zdroj: vlastní zpracování na základě Vančurové a Zídkové, 2019, str. 54-55

Kuneš a Polanská (2021, str. 9) zdůrazňují i skutečnost, že uvedené se týká pouze plnění týkající se § 92b až 92g ZDPH. Místo plnění musí být v České republice a samozřejmě plnění musí proběhnout mezi plátcí podle téhož zákona. Jednou ze situací, kdy je možné vystupovat v tomto režimu, je podle § 92e ZDPH poskytnutí stavebních nebo montážních prací. Součástí základu daně pro RPDP je podle Kuneše a Polanské (2021, str. 15-16) i materiál nebo vedlejší výdaje jako je například přeprava. Paragraf 92a odst. 4 ZDPH také stanovuje, že plátce musí uchovávat v evidenci výši daně a s tím spojenou sazbu.

2.5 Daň silniční

Jak již bylo řečeno, silniční daň upravuje zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů (ZDS). Hrubá Smržová, Mrkývka a kol. (2020, str. 352) říká, že se jedná o daň hrazenou pravidelně a podléhají jí silniční motorová vozidla, která užívají pozemní komunikace.

Paragraf 2 ZDS definuje předmět této daně. Týkají se jí například vozidla registrovaná, provozovaná v tuzemsku, které používá fyzická osoba k dosažení příjmů ze samostatné činnosti. I tento zákon počítá s osvobozeními, která definuje v § 3. Mezi osvobozená vozidla patří například elektromobily.

Poplatníkem podle § 4 ZDS je provozovatel, který je uveden v technickém průkazu nebo dále například i zaměstnavatel, který odvádí silniční daň z aut svých zaměstnanců, kterým hradí cestovní náhrady.

Dále § 5 ZDS stanovuje, co je základem daně. Ta se liší u jednotlivých skupin vozidel. U osobních automobilů se daň vypočítává na základě zdvihového objemu motoru v cm³. U návěsů a ostatních vozidel se vychází z největší povolené hmotnosti a počtu náprav.

Sazby daně jsou stanoveny § 6 ZDS. Sazby k osobním automobilům, které závisí na objemu motoru, jsou uvedeny v tabulce č. 11. Pokud platí zaměstnavatel silniční daň za vozidlo zaměstnance, může podle tohoto paragrafu využít částky 25 Kč na den. Dále lze tyto sazby splněním určitých podmínek snížit. Poplatník si může ponížít sazbu o 48 % v případě, že od první registrace vozidla ještě neuplynulo 36 měsíců. Po této době může dalších 36 měsíců snížit sazbu silniční daně o 40 % a následně dalších 36 měsíců lze tuto sazbu ponížít o 25 %. Při výpočtu se podle § 11 ZDS zaokrouhluje na koruny nahoru.

Tabulka 11 Roční sazby silniční daně u osobních automobilů

Objem zdvihového motoru	Roční sazba daně
Do 800 cm ³	1 200 Kč
800–1250 cm ³	1 800 Kč
1250–1500 cm ³	2 400 Kč
1500–2000 cm ³	3 000 Kč
2000–3000 cm ³	3 600 Kč
Nad 3000 cm ³	4 200 Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů

Sazby pro návěsy a ostatní vozidla jsou rovněž uvedeny v § 6 ZDS. Jejich přehled pro jednu a dvě nápravy do 3,5 tuny (není předpoklad, že by zkoumaný objekt tuto hranici překročil) je uveden v tabulce č. 12. I zde lze samozřejmě využít výše uvedených možností snižování sazeb silniční daně.

Tabulka 12 Roční sazby silniční daně u ostatních vozidel

Počet náprav	Hmotnost [tuny]	Roční sazba daně [Kč]
1 náprava	do 1	1 800
	1–2	2 700
	2–3,5	3 900
2 nápravy	do 1	1 800
	1–2	2 400
	2–3,5	3 600

Zdroj: vlastní zpracování na základě zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů

Poplatník je podle § 10 ZDS povinen platit čtyřikrát ročně zálohy na tuto daň. Zálohy se platí ve dvanáctině vynásobené počtem měsíců spadajících do rozhodného období. Rozhodným obdobím jsou jednotlivá čtvrtletí, pouze poslední zálohy se vztahují jen k říjnu a listopadu, protože záloha je splatná k 15. prosinci. Podle § 13 ZDS je zdaňovacím obdobím kalendářní rok a následně § 15 ZDS stanovuje termín podání daňového přiznání na 31. ledna roku, který následuje po zdaňovacím období.

PRAKTICKÁ ČÁST

3 Představení podnikatelského subjektu

Zkoumaným podnikatelským subjektem je malá osoba samostatně výdělečně činná (dále OSVČ, subjekt, podnikatel). Subjekt podniká na základě živnostenského oprávnění v České republice již více než 20 let. Jeho živnostenské oprávnění se vztahuje k oblastem podnikání týkajících se výroby, obchodu a služeb, provádění staveb, jejich změn a odstraňování, zámečnictví, nástrojářství, pokrývačství, tesařství, klempířství a opravy karoserií. Zpracování daňové evidence má subjekt zajištěné externě. Podnikatel disponuje obchodním majetkem v podobě několika automobilů a zaměstnává pracovníky. Podnikatel je po celé zkoumané období plátcem daně z přidané hodnoty. Rovněž na provozu jeho podnikatelské činnosti spolupracuje se svou rodinou.

Příjmy podnikatelského subjektu

Příjmy podnikatele, jak lze vidět v tabulce č. 13, se skládají zejména z příjmů za prodej výrobků a služeb, kdy podnikatel zajišťuje kompletní výstavbu bytových i nebytových staveb svým zákazníkům. Tento příjem se vztahuje k živnostenskému oprávnění provádění staveb, jejich změn a odstraňování. Ostatní příjmy jsou například za prodej dlouhodobého majetku nebo příjmy z pojistného plnění. Oba tyto příjmy se vztahovaly k automobilům zařazeným v obchodním majetku podnikatele, proto jsou předmětem DPFO. Podnikatel za zkoumaných 6 let zvýšil své příjmy o 3 561 090 Kč.

Tabulka 13 Příjmy podnikatele (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy za prodej zboží [Kč]	0	0	0	0	0	0
Příjmy za prodej výrobků, služeb [Kč]	13 834 224	12 288 859	14 042 818	15 375 078	20 601 940	17 205 231
Ostatní příjmy [Kč]	0	150 000	9 990	0	0	190 083
Příjmy celkem [Kč]	13 834 224	12 438 859	14 052 808	15 375 078	20 601 940	17 395 314

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Výdaje podnikatelského subjektu

Níže v tabulce č. 14 jsou uvedeny výdaje podnikatelského subjektu. Lze vidět, že podnikatel nejvíce utrácí za nákup materiálu. Mezi výdaji lze nalézt i výdaje spojené s výplatami zaměstnanců. Zde jsou uvedeny i výdaje, které podnikatel odvedl nejen za dále rozebírané zaměstnance, ale v roce 2019 i za pracovníka na DPP ve výši 120 000 Kč. Poměrně velkou část výdajů tvoří i provozní režie a ostatní výdaje. Těmi je například doprava materiálu na stavby, či stavební práce zajišťované externími dodavateli. Podnikatel netvoří žádné zásoby a veškerý nakoupený materiál ihned při své činnosti spotřebovává. Pokud materiál nespotřebuje má OSVČ se svými dodavateli natolik dobré vztahy, že může nespotřebovaný materiál vrátit.

Tabulka 14 Výdaje podnikatele bez uzávěrkových operací (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nákup materiálu [Kč]	7 146 180	6 515 083	8 205 193	10 079 388	8 990 544	9 857 808
Nákup zboží [Kč]	0	0	0	0	0	0
Mzdy zaměstnanců [Kč]	0	29 232	45 220	54 974	180 542	65 882
Zdravotní a sociální pojistné [Kč]	0	24 643	38 285	39 365	48 432	47 253
Provozní režie, ostatní [Kč]	6 201 472	5 546 197	5 489 350	4 610 000	10 548 252	6 683 370
Výdaje [Kč]	13 347 652	12 115 155	13 778 048	14 783 728	19 767 770	16 654 313

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Dlouhodobý majetek podnikatelského subjektu

Podnikatel v průběhu svého podnikání má v obchodním majetku zařazeny pouze automobily. Jejich přehled lze vidět v tabulce č. 15. Je zde rovněž uvedené označení jednotlivých vozidel, které bude dále využíváno v této diplomové práci, datum pořízení, způsob odpisování, kdy a jak byl majetek vyřazen a samozřejmě pořizovací cena. Dlouhodobý hmotný majetek HM2 nezasahuje vůbec do zkoumaného období, proto není v tabulce uveden. Prvním majitelem je podnikatel v případě vozů HM3, HM4 a HM6. Subjekt odpisuje rovnoměrnými odpisy vozy HM3, HM4, HM5 a HM6. Hmotný majetek HM1 je odpisován zrychleně. Odpisování dlouhodobého hmotného majetku bylo u majetku HM1 přerušeno a do začátku zkoumaného období, tedy k 1. 1. 2015, byly uplatněny dva odpisy za tento dlouhodobý hmotný majetek. Majetek označený jako HM3 nezačal subjekt do začátku roku 2015 odpisovat vůbec. Lze vidět, že automobily HM3, HM4 a HM6 podnikatel mění tzv. „nové za staré“. HM4 a HM6 jsou pořízeny formou finančního úvěrování, se kterou se pojí smlouva o zajištění závazku převodem práva a smlouva o výpůjčce, která dovoluje podnikateli předmět odpisovat. Tyto informace jsou důležité později při uzávěrkových operacích, kdy bude zkoumáno, zda za ně může podnikatel uplatnit paušální výdaj na dopravu.

Tabulka 15 Dlouhodobý majetek podnikatele (2015-2020)

Označení HM	Odpisová skupina	Popis HM	Datum pořízení HM	Pořizovací cena [Kč]	Způsob vyřazení	Datum vyřazení
HM1	2	auto	01.06.2008	280 811		
HM3	2	auto	20.02.2012	399 083	prodej	17.03.2016
HM4	2	auto	21.03.2016	654 900	prodej	26.03.2020
HM5	2	auto	22.05.2017	201 000		
HM6	2	auto	27.03.2020	609 091		

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Menší majetek, který svou hodnotou podle § 26 ZDP nepřekročil hranici 40 000 Kč, (zkoumané období nezahrnuje změnu v roce 2021, kdy se hranice změnila) je evidován v inventáři drobného majetku, jedná se například o: míchačku, technický vysavač, telefon nebo počítač. Tyto výdaje se neodepisují a jsou rovnou v celé své uplatnitelné výši zařazeny přímo do daňových výdajů.

Zaměstnanci

Podnikatelský subjekt zaměstnává asistentku a administrativní pracovníci. Asistentka je v roce 2015 do září 2016 na rodičovské dovolené a je zaměstnána na hlavní pracovní poměr. Její pracovní poměr byl ukončen 7. 10. 2016. Administrativní pracovníce je zaměstnána od května 2016 do současnosti. Rovněž pracuje u podnikatele v hlavním pracovním poměru. V roce 2019 zaměstnával podnikatel rovněž jednoho pracovníka na DPP.

Zdravotní a sociální pojištění

Podnikatel je ze zákona účasten pojištění na sociální zabezpečení v podobě pojištění na důchodovém pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojištění na veřejné zdravotní pojištění. Podnikatelský subjekt není dobrovolně účasten nemocenského pojištění.

3.1 Odvedená daňová povinnost

V následujících odstavcích bude rozebráno, jak je činnost podnikatelského subjektu zatížena zdaněním a odvody ve skutečnosti.

3.1.1 Daň z příjmů fyzických osob

Podnikatel je samozřejmě poplatníkem daně z příjmů. Většina jeho příjmů spadá pod § 7 ZDP příjmy ze samostatné činnosti, jak lze vidět v tabulce č. 16. V roce 2015 má podnikatel i příjmy podle § 8 ZDP – příjmy z kapitálového majetku. Tyto příjmy pocházejí z úroků na účtu podnikatele a vzhledem ke své výši 46 Kč za rok 2015 jsou zanedbatelné. Úroky za vedení podnikatelského účtu nebyly zdaněny u zdroje srážkovou daní.

V uzávěrkových operacích jsou uplatněny jako výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů odpisy, nicméně z důvodů nízkého základu daně byly v průběhu let přerušeny. Jak lze vidět, v letech 2016 a 2017 nebyly odpisy uplatněny vůbec. V letech 2015 a 2020 uplatňuje podnikatel v souladu s § 24 odst. 2 písm. z) ZDP paušální výdaj na dopravu ve výši 5000 Kč za každý měsíc, ve kterém používal vozidlo k podnikatelské činnosti. V letech 2018 a 2019 uplatňuje podnikatel tento paušál na 2 vozidla. Vždy po celý rok. Vozidla jsou k podnikání využívána v plné části, není tak potřeba odpisy nebo paušální výdaj na dopravu krátit. Jak lze vidět, základ daně nenásleduje zvyšující se tendence příjmů a výdajů, jak bylo řečeno dříve. To je způsobeno odpisy a uzávěrkovými operacemi, díky kterým je podnikatelův základ daně až na rok 2019 poměrně stabilní. Dále v níže uvedené tabulce lze rovněž vidět, že podnikatel využívá slevy na poplatníka podle § 35ba ZDP, kdy částku 24 840 Kč využívá v celé své výši a ponižuje o ni daň. V letech 2015 až 2017 využívá v souladu s § 35c ZDP daňového zvýhodnění na děti, kdy se jedná o vlastní vnoučata v péči OSVČ. V následujících letech daňové zvýhodnění

využívala manželka podnikatele, babička dětí. Také lze vidět, že poplatníkovi v letech 2016 a 2017 nevznikla daňová povinnost, ale dosáhl na daňový bonus ve výši 6 693 Kč v roce 2016 a v roce 2017 dokonce ve výši 16 443 Kč. Poplatníková daňová povinnost až na rok 2019 neznamenalala povinnost platit zálohy na DPFO. V roce 2020 (na základě daňové povinnosti za rok 2019) platil poplatník zálohy na DPFO ve výši 40 % z poslední známé daňové povinnosti.

Tabulka 16 DPFO – skutečnost (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy [Kč]	13 834 224	12 438 859	14 052 808	15 375 078	20 601 940	17 395 314
Výdaje [Kč]	13 347 652	12 115 155	13 778 048	14 783 728	19 767 770	16 654 313
Uzávěrkové výdaje [Kč]	166 524	0	0	269 292	338 011	497 145
ZD § 7 [Kč]	320 048	323 704	274 761	322 058	496 159	243 856
ZD § 8 [Kč]	46					
ZD [Kč]	320 094	323 704	274 761	322 058	496 159	243 856
ZD zaokrouhlený [Kč]	320 000	323 700	274 700	322 000	496 100	243 800
Daň 15 % [Kč]	48 000	48 555	41 205	48 300	74 415	36 570
Uplatněné slevy na dani [Kč]	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Daňové zvýhodnění [Kč]	18 672	30 408	32 808	0	0	0
Daň/daňový bonus [Kč]	4 488	-6 693	-16 443	23 460	49 575	11 730

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

3.1.2 Zdravotní a sociální pojištění

Podnikatelský subjekt využívá při stanovení pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti poloviny základu daně ze samostatné činnosti podle § 7 ZDP. Tato částka je vždy vyšší než minimální vyměřovací základ vypočtený za pomoci průměrné mzdy. Důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (DP + PSPZ) lze vidět v tabulce č. 17 jako částku ve výši 29,2 % z vyměřovacího základu. Sociální pojištění následuje tendence daně z příjmů, kdy se kromě roku 2019 drží v poměrně stabilních hodnotách. V roce 2020 využil podnikatel úlevy v podobě odpuštění záloh na měsíce březen až srpen na základě zákona č. 136/2020 Sb. Pro porovnání různých možností nebude dále tato výhoda brána v úvahu, protože by způsobila výrazně nižší pojištění v roce 2020 bez ohledu na způsob stanovení vyměřovacího základu, a tak by mohlo dojít ke zkreslení výsledků.

Tabulka 17 Sociální zabezpečení – skutečnost (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
DZD § 7 [Kč]	320 048	323 704	274 761	322 058	496 159	243 856
50 %DZD § 7 [Kč]	160 024	161 852	137 381	161 029	248 080	121 928
Min. VZ podle průměrné mzdy [Kč]	79 833	81 018	84 696	89 937	98 097	104 505
Určený vyměřovací základ [Kč]	160 024	161 852	137 381	161 029	248 080	121 928
DP + PSPZ [Kč]	46 728	47 261	40 116	47 021	72 440	35 603
Částka, o kterou se snižuje pojištění na DP v roce 2020 [Kč]	0	0	0	0	0	15 264

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Pojistné na veřejné zdravotní pojištění počítá podnikatel jako polovinu rozdílu příjmů a výdajů spadajících do příjmů podle § 7 ZDP. To je porovnáváno s minimálním vyměřovacím základem v podobě poloviny průměrné mzdy vynásobené počtem měsíců, ve kterých OSVČ vykonával svou činnost jako hlavní. To bylo po celé zkoumané období vždy 12 měsíců. Použije se vždy vyšší z porovnávaných hodnot. Podnikatel využívá v letech 2015 a 2019 vypočtené vyměřovací základy pro stanovení veřejného zdravotního pojištění a v ostatních letech minimální. Lze tak očekávat, že v porovnání se zkoumanými variantami nebude příliš velký prostor pro nalezení výhodnější varianty, protože OSVČ v letech 2016, 2017, 2018 a 2020 platí minimální možné pojistné. Je zde tedy prostor pro výhodnější variantu jen v letech 2015 a 2019.

Tabulka 18 Veřejné zdravotní pojištění – skutečnost (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy [Kč]	13 834 224	12 438 859	14 052 808	15 375 078	20 601 940	17 395 314
Výdaje [Kč]	13 514 176	12 115 155	13 778 048	15 053 020	20 105 781	17 151 458
Min. vyměřovací základ [Kč]	159 666	162 036	169 392	179 874	196 194	209 010
(příjmy-výdaje)*1/2 [Kč]	160 024	161 852	137 380	161 029	248 080	121 928
Vyměřovací základ [Kč]	160 024	162 036	169 392	179 874	248 080	209 010
Pojistné na VZP [Kč]	21 604	21 875	22 868	24 283	33 491	28 217

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

3.1.3 Mzdy zaměstnanců

Níže v tabulce č. 19 jsou uvedené výdaje, které jsou spojeny s výplatami zaměstnanců. Z uvedeného je vidět, že se v průběhu let zvyšují. To není způsobeno nárůstem zaměstnanců, ale nárůstem jejich mezd. V roce 2015 sice podnikatel zaměstnával na hlavní pracovní poměr jednu zaměstnankyni (označenou jako Z1), ale ta byla do 29. 9. 2016 na rodičovské dovolené. OSVČ tak s ní neměl do tohoto data ve zkoumaném období žádné výdaje. Mezi zaměstnankyní Z1, která zastávala pozici asistentky, a podnikatelem byl dne 7. 10. 2016 ukončen pracovní poměr. Od 1. 5. 2016 zaměstnával zkoumaný subjekt zaměstnankyni Z2, která vykonávala administrativní práce. Jednoduché administrativní práce spadají podle zákonů uvedených v teoretické části do druhé skupiny prací. Zaměstnankyně je zaměstnána na částečný úvazek ve výši 15 hodin týdně. Obě zaměstnankyně měly podepsané prohlášení, které jim zajistilo, že mohly využívat slevy na daňového poplatníka. V tabulce je také uvedeno, kolik bylo odvedeno na zdravotním a sociálním pojištění ročně a čisté mzdy zaměstnanců. Daň z příjmů ze závislé činnosti nedosáhla ve zkoumaném období žádné výše, protože záloha na daň z příjmů byla vždy nižší než sleva na dani. Zaměstnankyně neměly ve zkoumaném období ani žádnou pracovní neschopnost, tudíž nemocenské náhrady jsou nulové. Podnikatel zaměstnával v roce 2019 jednoho zaměstnance na DPP. Jeho příjmy v žádném měsíci nepřekročily hranici pro vznik nemocenského pojištění a měl podepsané prohlášení k dani. Jeho výplata tak nebyla ponížena o žádnou částku.

Tabulka 19 Mzdové výdaje podnikatele (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mzdové výdaje [Kč]	0	53 875	83 505	94 339	228 974	113 135
Zdravotní pojištění [Kč]	0	10 967	17 672	17 955	23 283	23 484
Sociální zabezpečení [Kč]	0	13 676	20 613	21 410	25 149	23 769
Daň z příjmů ze záv. čin. [Kč]	0	0	0	0	0	0
Čistá mzda [Kč]	0	29 232	45 220	54 974	180 542	65 882
Náhrady - nemoc [Kč]	0	0	0	0	0	0
Počet zaměstnanců [ks]	0	2	1	1	1	1

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Typická měsíční mzda zaměstnankyně Z2 je uvedena v tabulce č.20. Lze vidět, že vyměřovací základ pro VZP nedosáhl minimální výše, proto je uvedeno i dorovnání, které je sraženo zaměstnanci z rozdílu mezi hrubou mzdou a minimálním vyměřovacím základem pro VZP, kterým, jak bylo řečeno v teoretické části této práce, je minimální mzda. Záloha na dani nedosahuje díky slevě na poplatníka žádné výše. Mzda zaměstnankyně Z1 vzhledem k rodičovské dovolené a následnému ukončení pracovního poměru nebude předmětem zkoumání této diplomové práce.

Tabulka 20 Výpočet měsíční mzdy zaměstnankyně Z2 (2016-2020)

	Z2 2016	Z2 2017	Z2 2018	Z2 2019	Z2 2020
Hrubá mzda [Kč]	4 500	5 500	6 100	6 700	7 300
VZP z vypočteného vyměřovacího základu [Kč]					
Vyměřovací základ ZP [Kč]	4 500	5 500	6 100	6 700	7 300
VZP - zaměstnanec [Kč]	203	248	275	302	329
VZP - zaměstnavatel [Kč]	405	495	549	603	657
VZP z dorovnání do minimálního vyměřovacího základu					
Minimální vyměřovací základ [Kč]	9 900	11 000	12 200	13 350	14 600
Dorovnání do HM [Kč]	5 400	5 500	6 100	6 650	7 300
VZP - dorovnání do min. vym. zákl. [Kč]	729	743	824	898	986
VZP - zaměstnanec celkem [Kč]	932	990	1 098	1 199	1 314
VZP - zaměstnavatel celkem [Kč]	405	495	549	603	657
SZ - vyměřovací základ [Kč]	4 500	5 500	6 100	6 700	7 300
SZ - zaměstnanec [Kč]	293	358	397	436	475
SZ - zaměstnavatel [Kč]	1 125	1 375	1 525	1 675	1 811
Superhrubá mzda [Kč]	6 030	7 370	8 174	8 978	9 768
Zaokrouhlený základ daně [Kč]	6 100	7 400	8 200	9 000	9 800
Daň 15 % [Kč]	915	1 110	1 230	1 350	1 470
Sleva na dani [Kč]	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070
Záloha na dani [Kč]	0	0	0	0	0
Čistá mzda [Kč]	3 276	4 152	4 605	5 065	5 511

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

3.1.4 Daň z přidané hodnoty

Zkoumaný podnikatelský subjekt je po celé zkoumané období plátcem DPH. ZDPH ne-nabízí prostor pro nalezení jiných variant, proto bude tato daň pouze analyzována. V tabulce č. 21 lze vidět hodnoty základů daně pro všechny skupiny sazeb. Z uvede-ného vyplývá, že podnikatel nejvíce nakupuje s 21% sazbou daně, zde nakupuje napří-klad materiál nebo nákupy v režimu RPDP, kdy výsledný vyprodukovaný produkt nebo služba byly rovněž vyfakturovány se základní sazbou daně. Druhou nejpočetnější je první snížená sazba daně ve výši 15 %. Zde se jedná o nákupy v režimu RPDP, kdy vý-sledný produkt či služba byly vyfakturovány rovněž se sníženou sazbou daně. Ostatní položky (bez DPH a nákup z Evropské unie) lze díky své výši v řádech tisíců korun po-važovat za drobné výdaje. Mezi položkami bez DPH lze najít například vratné kauce při zapůjčení strojů, či položky, které nepodléhají DPH, u telefonních poplatků.

Tabulka 21 Porovnání základů daně podnikatele – daň na vstupu (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
bez DPH [Kč]	12 952	3 455	5 745	45	28	148
15 % [Kč]	3 401 007	4 288 465	2 446 647	2 828 444	3 006 646	4 168 904
21% [Kč]	8 484 714	7 723 735	11 546 735	10 987 026	10 325 968	13 623 462
Celkem [Kč]	11 898 672	12 015 655	13 999 127	13 815 515	13 332 642	17 792 514

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Dále nesmí být opomenuta druhá strana a porovnání sazeb daně při dani na výstupu, tedy s jakými sazbami podnikatel fakturuje svým zákazníkům. Hodnoty je možné vidět v tabulce č. 22. Podnikatel v letech 2015, 2016 a 2018 vyfakturoval nejvíce s první sní-ženou sazbou daně ve výši 15 %. Zde se obvykle jednalo o stavební práce v rámci § 48 a 49 ZDPH týkajících se bydlení nebo sociálního bydlení. V letech 2017, 2019 a 2020 podnikatel nejvíce vyfakturoval plátcům DPH, jednalo se tak o RPDP. V prodejkách se zá-kladní sazbou 21 % je schované například provádění stavebních prací, na které podle § 48 a 49 ZDPH nelze uplatnit sníženou sazbu daně. Pokud podnikatelský subjekt v tomto případě obchodoval s fyzickými osobami, jednalo se například o stavební práce na objektu pro rodinou rekreaci.

Tabulka 22 Porovnání základů daně podnikatele – daň na výstupu (2015-2020)

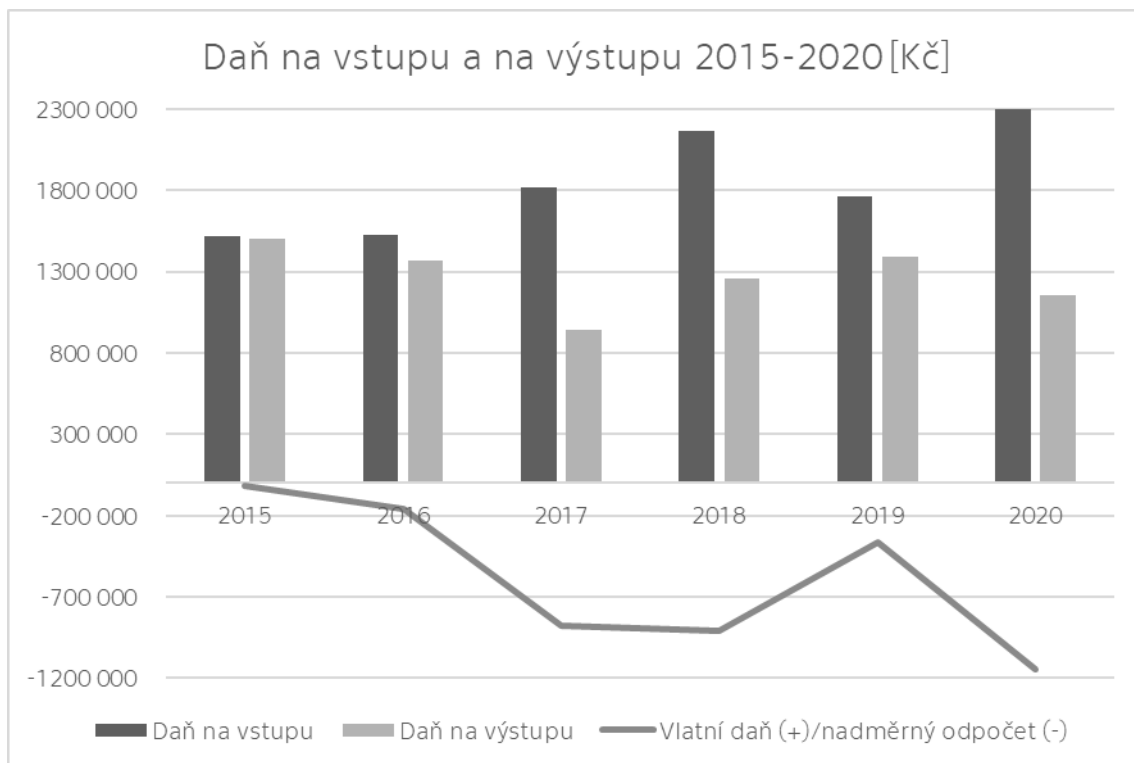
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
RPDP [Kč]	3 233 495	3 490 784	8 365 863	6 471 776	13 408 663	9 719 723
15 % [Kč]	9 184 563	8 885 257	6 277 794	8 387 913	3 544 724	5 125 640
21 % [Kč]	596 981	150 000	0	0	4 099 228	1 845 850
Celkem [Kč]	13 015 039	12 526 041	14 643 658	14 859 689	21 052 615	16 691 213

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Celkově výše uvedené základy daně a z nich následně vypočtená daňová povinnost v souladu s DPH vedla k nadměrnému odpočtu, na který měl zkoumaný podnikatel ná-rok po celé zkoumané období. V grafu č. 1 lze vidět, že roční výše daně na vstupu vždy

převyšovala roční výši daně na výstupu. V roce 2020 se jednalo dokonce o nadměrný odpočet ve výši 1 144 605 Kč. To je způsobeno v zásadě tím, že podnikatel nakupoval převážně se základní sazbou daně a následně jeho největší prodeje proběhly v RPDP.

Graf 1 Výsledek daně z přidané hodnoty podnikatele (2015-2020)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

3.1.5 Daň silniční

Jak již bylo rozebráno v dlouhodobém hmotném majetku, podnikatelský subjekt provozuje několik vozidel. Za všechny musel v průběhu let odvádět silniční daň. Jejich přehled včetně údajů nutných k výpočtu daně je uvedený v tabulce č. 23. Označení je použito stejné, jako tomu bylo u dlouhodobého hmotného majetku. Vozidlo HM2 je opět vynecháno, protože, jak již bylo řečeno, jej podnikatel vlastnil a zároveň prodal již před začátkem zkoumaného období.

Tabulka 23 Vstupní data podnikatele pro silniční daň

Vozidlo	Typ vozidla	Údaje pro výpočet základu daně			Měsíc první registrace	Datum pořízení	Datum vyřazení
		Objem motoru [cm ³]	Počet náprav	Největší povol. hmot. [tuny]			
HM1	nákl. motor. vozidlo		2	2,60	04/2005	01.06.2008	
HM3	osobní automobil	1995			02/2012	20.02.2012	17.03.2016
HM4	osobní automobil	1598			03/2016	21.03.2016	26.03.2020
HM5	nákl. motor. vozidlo		2	2,85	06/2012	22.05.2017	
HM6	osobní automobil	1997			03/2020	27.03.2020	

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

HM1 je nákladní motorové vozidlo, na který se díky první registraci v dubnu 2005 již nevztahuje žádná možnost snížení sazby. V celém zkoumaném období za něj bylo nutné odvádět základní roční sazbu pro vozidlo o dvou nápravách s největší povolenou hmotností v rozmezí 2 až 3,5 tuny ve výši 3 600 Kč. Stejná základní sazba je použita u HM5. Toto vozidlo pořídil podnikatel v průběhu roku 2017. Až do května 2018 mohla být sazba silniční daně snížena o 40 %. Do května 2021 potom jen o 25 %. Ostatní tři vozidla jsou osobní automobily. Všechny spadají do rozmezí 1500-2000 cm³, pro který stanovuje ZDS základní roční sazbu daně ve výši 3 000 Kč. U HM3 byl leden 2015 36. měsícem, v roce 2015 tak šlo uplatnit za jeden měsíc snížení o 48 %, za zbylých 11 měsíců bylo uplatněno snížení ve výši 40 %. V roce 2016 jej podnikatel prodal. Zaplatil za něj silniční daň pouze za 3 měsíce. Na HM4 bylo možné využít snížení na 52 % základní roční sazby silniční daně od března 2016 do února 2019. V roce pořízení, kterým byl rok 2016, zaplatil subjekt silniční daň za 10 měsíců. Dále mohl využít ponížení na 60 % základu daně až do prodeje v březnu 2020. Za nejnovější automobil pořízený v březnu 2020 odvedla OSVČ devítinu základní sazby silniční daně poníženou o 48 %. Neodvedl silniční daň za březen 2020, protože k vydání technického průkazu došlo až 31. 3. 2020, podnikatel jej tak nemohl využívat v březnu ke své podnikatelské činnosti. Celkové daňové zatížení včetně základních sazeb je shrnuto v tabulce č. 24. Vzhledem ke skutečnosti, že ZDS neumožňuje přílišný prostor pro nalezení výhodnější varianty, lze zde jen doporučit, že by podnikatel mohl v budoucnu využít osvobození od silniční daně výměnou vozového parku za elektromobily, automobily na zemní plyn či hybridní automobily do 12 tun podle § 3 ZDS.

Tabulka 24 Silniční daň podnikatele (2015-2020)

Vozidlo	Základní sazba [Kč]	2015	2016	2017	2018	2019	2020
HM1 [Kč]	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600
HM3 [Kč]	3 000	1 780	450	0	0	0	0
HM4 [Kč]	3 000	0	1 300	1 560	1 560	1 760	450
HM5 [Kč]	3 600	0	0	1 440	2 475	2 700	2 700
HM6 [Kč]	3 000	0	0	0	0	0	1 170
Celkem [Kč]		5 380	5 350	6 600	7 635	8 060	7 920

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

4 Možnosti daňového zatížení podnikatelského subjektu

V dani z příjmů fyzických osob a sociálním a zdravotním pojištění umožňuje zákon různé stanovení výdajů na zajištění, udržení a dosažení příjmů. V následujících odstavcích, tak budou tyto různé varianty vytvořeny a porovnány. Dále má podnikatelský subjekt několik možností, jak zaměstnávat pracovníky v pracovně právním vztahu, i takové možnosti budou zvaženy a na základě získaných poznatků bude určeno, zda nemá podnikatel prostor na zcela legální daňovou úsporu.

4.1 Daň z příjmů fyzických osob

Jak bylo zmíněno v teoretické části této diplomové práce, základ daně z příjmů fyzické osoby lze určit mnoha způsoby a pro každý individuální subjekt je vhodné tyto způsoby porovnat, aby bylo nalezeno nejvýhodnější stanovení výše daňové povinnosti a odvodů. V následujících odstavcích tak bude porovnána možnost stanovení základu DPFO způsobem výdajů stanovených procentem z příjmů, skutečných výdajů s daňovou ztrátou a bez daňové ztráty a dvěma možnostmi využití spolupracující osoby.

Pro daň stanovenou paušální částkou zkoumaná OSVČ překračuje limit 5 000 000 Kč za poslední 3 roky daný § 7a ZDP. Není samozřejmě splněn ani limit 1 000 000 Kč pro režim paušální daně, který je možný od roku 2021 a je upraven rovněž § 7a ZDP.

Daň z příjmů fyzických osob – výdaje stanovené procentem z příjmů

Jak bylo řečeno, podnikatel podniká jako živnostník. Podle § 7 ZDP tak může uplatnit paušální výdaje ve výši 60 % z příjmů ze samostatné činnosti, které zahrnují veškeré výdaje, jako jsou např. odpisy. Podnikatelovy příjmy jsou tvořeny komplexní dodávkou stavebních prací, které spadají pod živnostenské oprávnění „provádění staveb, jejich změn a odstraňování“. To se na základě Přílohy č. 2, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, řadí mezi tzv. vázané živnosti. Nelze tak na tyto příjmy využít zvýšené procento ke stanovení výdajů, které lze použít u řemeslného živnostenského podnikání. Výdaje stanovené procentem z příjmů jsou omezeny maximální výší, která je blíže specifikována v teoretické části této diplomové práce a pro přehlednost je uvedena i v tabulce č. 25. V roce 2017 bylo uvažováno, že poplatník uplatnil výdaje s vyšší maximální hranicí 1 200 000 Kč a v důsledku toho nemohl uplatnit daňové zvýhodnění na děti. Pokud by uvažoval uplatnění nižší hranice maximálních výdajů s umožněním využití daňového zvýhodnění na děti, pak by poplatník na dani zaplatil 2 807 110 Kč, což je o 99 192 Kč více, než jak je uvedeno v tabulce s využitím zmíněné vyšší hranice. Z uvedeného lze na první pohled usoudit, že tento způsob stanovení základu daně je značně nevhodný a základ daně spadá

dokonce do solidárního zvýšení daně. Částka převyšující 48násobek průměrné mzdy je zdaněna dalšími 7 %. Jak bylo rovněž zmíněno v teoretické části, při uplatnění paušálních výdajů poplatníci do konce roku 2016 nemohli využít daňového zvýhodnění na děti. Výsledná výše daně dosahuje v průměru za zkoumané období 3 051 010 Kč. Všechny roky je daň vyšší než 150 000 Kč, to znamená, že by podnikatel musel platit čtvrtletní zálohy ve výši 25 % z daňové povinnosti podle § 38a odst. 4 ZDP. Tento způsob stanovení základu daně není v porovnání s původním skutečným zdaněním podnikatele vůbec výhodný. Na první pohled je patrné, že by nepomohlo, ani kdyby podnikatel využíval fakturace svého řemeslného živnostenského oprávnění, které by znamenalo navýšení výdajů na 1 600 000 Kč, případně na 800 000 Kč v roce 2018. Lze tak doufat, že následující varianty budou pro podnikatele přívětivější.

Tabulka 25 DPFO – varianta výdajů stanovených procentem z příjmů (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy [Kč]	13 834 224	12 438 859	14 052 808	15 375 078	20 601 940	17 395 314
Procento výdajů	60%	60%	60%	60%	60%	60%
Maximální uplatnitelná částka [Kč]	1 200 000	1 200 000	1 200 000	600 000	1 200 000	1 200 000
Procentní částka [Kč]	8 300 534	7 463 315	8 431 685	9 225 047	12 361 164	10 437 188
Výdaje [Kč]	1 200 000	1 200 000	1 200 000	600 000	1 200 000	1 200 000
ZD § 7 [Kč]	12 634 224	11 238 859	12 852 808	14 775 078	19 401 940	16 195 314
ZD § 8 [Kč]	46	0	0	0	0	0
ZD [Kč]	12 634 270	11 238 859	12 852 808	14 775 078	19 401 940	16 195 314
ZD zaokrouhlený [Kč]	12 634 200	11 238 800	12 852 800	14 775 000	19 401 900	16 195 300
Daň 15 % [Kč]	1 895 130	1 685 820	1 927 920	2 216 250	2 910 285	2 429 295
48násobek průměrné mzdy [Kč]	1 277 328	1 296 288	1 355 136	1 438 992	1 569 552	1 672 080
Základ pro solidární zdanění [Kč]	11 356 942	9 942 571	11 497 672	13 336 086	17 832 388	14 523 234
Solidární zvýšení daně 7 % [Kč]	794 986	695 980	804 837	933 526	1 248 267	1 016 626
Celková daň [Kč]	2 690 116	2 381 800	2 732 758	3 149 777	4 158 553	3 445 922
Uplatněné slevy na dani [Kč]	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Daňová zvýh. na 1. a 2. dítě [Kč]	0	0	0	34 608	34 608	34 608
Daň/daňový bonus [Kč]	2 665 276	2 356 960	2 707 918	3 090 329	4 099 105	3 386 474
Záloha [Kč]	666 400	589 300	677 000	772 600	1 024 800	846 700

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Dlouhodobý hmotný majetek

Pro správné stanovení základu daně pro všechny následující možnosti, je nutné vědět, jaké lze uplatnit výše odpisů. Jsou uvažovány způsoby odpisování, které byly zvoleny subjektem. Odpisy jsou provedeny v souladu s § 31 ZDP. U majetků HM3, HM4, HM5 a HM6 využívá podnikatel rovnoměrných odpisů. Pro zrychlené odpisování nedovoluje ZDP použít v případě potřeby nižší než maximální odpisy. Dále je zde možnost zvýšení odpisu v prvním roce vlastnictví. Zde subjekt nesplňuje žádné z uvedených podmínek ZDP. Přestože se jedná o majetek zařazený v odpisové skupině 2, nesplňuje podmínky daně § 31 odst. 5 ZDP.

Níže v tabulce č. 26 je uveden přehled pro všechny rovnoměrně odpisované dlouhodobé hmotné majetky OSVČ za zkoumané období. Jsou uvedeny odpisy v souladu s ZDP v maximální výši, které je možné použít jako daňové výdaje pro první rok či následující roky odpisování. Jak již bylo ukázáno, na začátku zkoumaného období vlastnil podnikatel z uvedeného pouze majetek HM3, který nebyl do té doby odpisován.

Tabulka 26 Odpisy – rovnoměrné odpisování – HM3, HM4, HM5, HM6

Označení HM	Odpisová skupina	Odpis 11 % - 1. rok [Kč]	Odpis - 22,25 % - následující roky [Kč]
HM3	2	43 900	88 797
HM4	2	72 039	145 716
HM5	2	22 110	44 723
HM6	2	67 001	135 523

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Rozpis odpisů pro majetek HM1, který je odpisován zrychleně, je uveden níže v tabulce č. 27. Do roku 2015 byly uplatněny odpisy za první 2 období. Od roku 2015 lze tak pokračovat odpisem č. 3 tohoto dlouhodobého hmotného majetku ve výši 67 394 Kč. Následně lze odepsat 44 930 Kč jako pátý odpis tohoto majetku a poslední odpis bude ve výši 22 464 Kč.

Tabulka 27 Odpisy HM1 – zrychlené odpisování

Pořadí	Koeficient	Odpis [Kč]	Zůstatková cena [Kč]
1	5	56 163	224 648
2	6	89 860	134 788
3	6	67 394	67 394
4	6	44 930	22 464
5	6	22 464	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Při uplatňování odpisů jako výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů budou zváženy 2 varianty. V první budou uplatněny všechny v maximální možné míře a bez přerušení. V druhé variantě bude postupováno tak, aby bylo možné uplatnit, v co nejvyšší možné míře dostupné slevy na dani a daňová zvýhodnění, ale způsob uplatnění daňových výdajů zůstal stále přehledný a v souladu se zákony. Přehlednost bude zajištěna využitím přerušení odpisů, a ne uplatněním v menší než maximální možné výši. Bude rovněž upřednostněno uplatnění výdajového paušálu na dopravu oproti odpisům, protože se jedná o výdaj, který je na rozdíl odpisů nepřenositelný do následujících let.

Daň z příjmů fyzických osob – skutečné výdaje s daňovou ztrátou

Pravděpodobně výhodnějším způsobem oproti předchozí variantě stanovení daňové povinnosti bude použití skutečných výdajů. Prokázané skutečné daňové výdaje uvedené v představení společnosti nebudou nijak upravovány. Budou upraveny pouze uzávěrkové výdaje. Mezi ty patří i odpisy. Jejich zpracování na jednotlivé roky pro všechny dlouhodobé hmotné majetky, které může podnikatel podle § 28 ZDP odpisovat je uvedeno v tabulce č. 28. Vysoká suma v roce 2016 je způsobena prodejem HM3. Zůstatková cena takového dlouhodobého hmotného majetku je v souladu s § 24 odst. 2 písm. b) bodem 2 ZDP daňově uznatelným výdajem. Částka se tedy skládá z polovičního odpisu 44 399 Kč, který je uplatněn v souladu s § 26 ZDP a zbylá suma ve výši 310 784 Kč je uplatněna podle výše uvedeného paragrafu jako daňový

výdaj. V případě HM1 je pokračováno ve zrychleném odepisování, u zbylého dlouhodobého majetku jsou odpisy rovnoměrné, tak jak to bylo zvoleno ve skutečnosti.

Tabulka 28 Uplatnění odpisů – varianta skutečných výdajů s daňovou ztrátou (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Odpis HM1 [Kč]	67 394	44 930	22 464	0	0	0
Odpis HM3 [Kč]	43 900	355 183	0	0	0	0
Odpis HM4 [Kč]	0	72 039	145 716	145 716	145 716	145 713
Odpis HM5 [Kč]	0	0	22 110	44 723	44 723	44 723
Odpis HM6 [Kč]	0	0	0	0	0	67 001
Odpisy [Kč]	111 294	472 152	190 290	190 439	190 439	257 437

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Dalším uzávěrkovým výdajem je paušál na dopravu. V tabulce č. 29 lze vidět, kolik automobilů v průběhu let 2015-2020 podnikatelský subjekt vlastní. Na vozidla HM4 a HM6 v průběhu let 2016-2020 nelze paušál na dopravu v souladu s § 24 ZDP uplatnit. Uplatnění takového výdaje by bylo z hlediska zákona minimálně sporné, protože ZDP dovoluje uplatnění u vozidel vlastních nebo v nájmu, ale v tomto případě zde hraje důležitou roli již zmíněná smlouva o zajištění závazku převodem vlastnického práva. I z hlediska opatrnosti, tak nebude paušální výdaj na dopravu na tyto dva automobily uplatněn. Nicméně zde by bylo namísto doporučit uplatňovat na tyto vozidla výdaje v prokazatelné výši podle § 24 odst. 2 písm. k) ZDP, který svým zněním, které vešlo v účinnost 1. 7. 2018, dovoluje tyto výdaje použít na takové automobily. V letech 2015 a 2016 uplatňuje OSVČ na jeden vůz prokazatelné výdaje na pohonné hmoty. Vzhledem k faktu, že částky vysoko převyšují částku, kterou by bylo možné zahrnout do nákladů za pomoci paušálních výdajů na dopravu, jsou pro něj výhodnější. Paušál lze v souladu s § 24 odst. 2 písm. zt) ZDP zahrnout ve výši 5 000 Kč za měsíc na každý vlastní automobil, maximálně na 3 vozidla. V případě HM5, který byl pořízen a jehož užívání pro podnikatelskou činnost bylo započato v květnu 2017, je paušál uplatněn jen za období červen až prosinec 2017 ve výši 35 000 Kč. S největší pravděpodobností by pro OSVČ bylo výhodnější využívat prokazatelných výdajů na dopravu, ale ušetřená administrativní zátěž v podobě prokazování cest a výdajů s tím spojených byla pro podnikatele pravděpodobně výhodnější než rozdíl, který by tím ušetřil. Do uzávěrkových operací vstupuje jen hodnota z posledního řádku této tabulky, protože výdaje na pohonné hmoty jsou již součástí celkových výdajů.

Tabulka 29 Výdaje na dopravu (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet vozidel [ks]	2	2	3	3	3	3
Výdaje PHM [Kč]	176 010	153 119				
Počet vozidel - paušál [ks]	1	0	2	2	2	2
Paušální výdaje na dopravu [Kč]	60 000	0	95 000	120 000	120 000	120 000

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Celkem jsou uzávěrkové výdaje pro první variantu, která očekává vznik daňové ztráty shrnuty v tabulce č. 30. Tyto daňově uznatelné výdaje zahrnují odpisy a paušální výdaje

na dopravu. Poplatník dále nemá žádné další položky, které jsou odčitatelné od základu daně.

Tabulka 30 Celkové uzávěrkové výdaje – varianta skutečných výdajů s daňovou ztrátou (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Odpisy celkem [Kč]	111 294	472 152	190 290	190 439	190 439	257 437
Paušál na dopravu [Kč]	60 000	0	95 000	120 000	120 000	120 000
Uzávěrkové výdaje [Kč]	171 294	472 152	285 290	310 439	310 439	377 437

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Po zahrnutí všech výše uvedených výdajů jsou stanoveny základy daně podle § 7 ZDP. Základy daně v tomto případě ve zkoumaném období nepřesahují hranici pro zdanění solidární daní. Níže v tabulce č. 31 lze vidět, že subjekt by v tomto případě vykázal v letech 2016 a 2017 daňovou ztrátu. Tou by mohl v letech 2018 a 2019 snížit základ daně a tím i daňovou povinnost. Rozdělení ztráty by bylo výhodné ve výši 10 529 Kč z roku 2017 do roku 2018 a daňovou ztrátu z roku 2016 ve výši 148 449 Kč použít v roce 2019. Takto jsou daňové ztráty použity z důvodu zachování daňového bonusu a přehlednosti. Poplatník využívá celou slevu na dani a výsledná daň ovlivňuje zejména daňové zvýhodnění a výši bonusu. Kdyby v roce 2018 byla uplatněna vyšší daňová ztráta, byl by zároveň vyplacen vyšší daňový bonus, nicméně poplatník by v roce 2019 na daňový bonus nedosáhl a musel by daň platit. Když je daňová ztráta uplatněna, tak jako je tomu uvedeno v tabulce č. 31, obdrží poplatník po oba roky daňový bonus a nemusí DPFO platit. Podnikateli nevzniká v tomto případě povinnost platit zálohy na DPFO. Celkem by za zkoumané období obdržel poplatník 96 963 Kč. Oproti skutečně odvedené daňové povinnosti, kdy poplatník zaplatil na DPFO 66 117 Kč, by se tak jednalo o výhodnou situaci.

Tabulka 31 DPFO – varianta skutečných výdajů s daňovou ztrátou (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy [Kč]	13 834 224	12 438 859	14 052 808	15 375 078	20 601 940	17 395 314
Výdaje celkem [Kč]	13 518 946	12 587 307	14 063 338	15 094 167	20 078 209	17 031 750
ZD § 7 [Kč]	315 278	-148 448	-10 530	280 911	523 731	363 564
ZD § 8 [Kč]	46	0	0	0	0	0
Daňová ztráta - odečet [Kč]	0	0	0	-10 530	-148 448	0
ZD [Kč]	315 324	-148 448	-10 530	270 381	375 283	363 564
ZD zaokrouhlený [Kč]	315 300			270 300	375 200	363 500
Daň 15 % [Kč]	47 295	0	0	40 545	56 280	54 525
Daňová ztráta	0	-148 448	-10 530	0	0	0
Sleva na dani [Kč]	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Daň po slevách [Kč]	22 455	0	0	15 705	31 440	29 685
Daňové zvýh. na 1. a 2. dítě [Kč]	29 208	30 408	32 808	34 608	34 608	34 608
Daň/daňový bonus [Kč]	-6 753	-30 408	-32 808	-18 903	-3 168	-4 923

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Daň z příjmů fyzických osob – skutečné výdaje bez daňové ztráty

Je nutné zvážit, zda není výhodnější neuplatnit zůstatkovou cenu HM3 a odpisování některých majetků nepřerušit. V tomto případě by daňový subjekt nechtěl tvořit daňovou ztrátu, a tak by se nevystavoval podle § 38r ZDP prodloužení doby, která umožňuje správci daně kontrolu a následné případné doměření daně. Pokud správce daně shledá nějaké nesrovnalosti, může to pro poplatníka znamenat, kromě doplacení doměřené daňové povinnosti, i administrativní vícenáklady. U HM3 by byl uplatněn jen odpis v roční poloviční výši při prodeji majetku. Odpisování HM1 by bylo na roky 2016 a 2017 přerušeno. Odpisování HM4 by bylo započato o rok déle, tedy až v roce 2017. Při prodeji v roce 2020 u HM4 bylo postupováno obdobně jako v případě HM3 v předchozí variantě. Byl by odepsán poloviční odpis ve výši 72 857 Kč a zůstatkovou hodnotu ve výši 218 572 Kč by bylo možné použít jako daňový výdaj, celkem by tak daňově uznatelný výdaj za HM4 dosáhl uvedené částky 291 429 Kč. HM5 by se rovněž začalo odepisovat až o rok déle oproti datu pořízení a započetí provozování, a to v roce 2018. Odpisování dlouhodobých majetků OSVČ by tedy vypadalo tak, jak je uvedeno v tabulce č. 32 níže. Výdaje na dopravu byly uplatněny stejně, jako tomu bylo u předchozí varianty.

Tabulka 32 Uplatnění odpisů – varianta skutečných výdajů bez daňové ztráty (2015-2020)

	2 015	2 016	2 017	2 018	2 019	2 020
Odpis HM1 [Kč]	67 394	0	0	44 930	22 464	0
Odpis HM3 [Kč]	43 900	44 399	0	0	0	0
Odpis HM4 [Kč]	0	0	72 039	145 716	145 716	291 429
Odpis HM5 [Kč]	0	0	0	22 110	44 723	44 723
Odpis HM6 [Kč]	0	0	0	0	0	67 001
Odpisy celkem [Kč]	111 294	44 399	72 039	212 756	212 903	403 153

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Dopad takového uplatnění odpisů a daňových výdajů by znamenal, jak lze vidět v tabulce č. 33, že by podnikatel každý rok vykázal kladný základ daně, nicméně opět ne tak vysoký, aby spadal do solidárního zdanění. Zároveň s tím může nárokovat ve všech letech, až na rok 2019, i daňový bonus vyplývající z daňového zvýhodnění na vyživované děti. V absolutních hodnotách za celé zkoumané období by porovnání varianty s daňovou ztrátou a s touto variantou bez daňové ztráty znamenalo pro poplatníka nižší příjem z daňových bonusů o rozdíl ve výši 12 330 Kč. Ani tentokrát by poplatník nepřesáhl hranice pro placení záloh na DPFO. Opět se jedná o variantu, která je výhodnější než skutečně stanová DPFO.

Tabulka 33 DPFO – varianta skutečných výdajů bez daňové ztráty (2015-2020)

	2 015	2 016	2 017	2 018	2 019	2 020
Příjmy celkem [Kč]	13 834 224	12 438 859	14 052 808	15 375 078	20 601 940	17 395 314
Výdaje celkem [Kč]	13 518 946	12 159 554	13 945 087	15 116 484	20 100 673	17 177 466
ZD § 7 [Kč]	315 278	279 306	107 721	258 594	501 267	217 848
ZD § 8 [Kč]	46	0	0	0	0	0
ZD [Kč]	315 324	279 306	107 721	258 594	501 267	217 848
ZD zaokrouhlený [Kč]	315 300	279 300	107 700	258 500	501 200	217 800
Daň 15 % [Kč]	47 295	41 895	16 155	38 775	75 180	32 670
Sleva na dani [Kč]	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Daň po slevách [Kč]	22 455	17 055	0	13 935	50 340	7 830
Daňové zvýhodnění na 1. a 2. dítě [Kč]	29 208	30 408	32 808	34 608	34 608	34 608
Daň/daňový bonus [Kč]	-6 753	-13 353	-32 808	-20 673	15 732	-26 778

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Daň z příjmů fyzických osob – spolupracující osoby – manželka

Další možností stanovení základu daně je využití § 13 ZDP – spolupracující osoby. Jako první bude zvažována spolupráce s manželkou, na kterou lze převést až 50 % příjmů a výdajů, do maximální částky zisku 540 000 Kč za rok. Příjmy a výdaje byly stanoveny obdobným způsobem jako výše v možnosti skutečných výdajů bez vzniku daňové ztráty s přerušenými odpisy. Jak lze níže v tabulce č. 34 vidět, v podnikatelově domácnosti by se v téměř ve všech letech povedlo dosáhnout maximálního možného daňového bonusu. V žádném roce by podnikateli ani jeho manželce nevznikla povinnost platit zálohy na DPFO. V roce 2019 poplatník uplatnil daňové zvýhodnění na první dítě a manželka na dítě druhé. Samozřejmě tato skutečnost by byla ovlivněna faktem, zdali manželka podnikatele má či nemá další příjmy. Pro tento případ se uvažuje situace, kdy mu zcela pomáhá s chodem jeho podnikání a nemá tak další zdanitelné příjmy. Celkem by za zkoumané období dosáhli společně na daňový bonus ve výši 170 748 Kč

Tabulka 34 DPFO – varianta spolupracující manželky (2015-2020)

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka
Příjmy [Kč]	6 917 112	6 917 112	6 219 430	6 219 430	7 026 404	7 026 404	7 687 539	7 687 539	10 300 970	10 300 970	8 697 657	8 697 657
Výdaje vč. uzávěrkových [Kč]	6 759 473	6 759 473	6 079 777	6 079 777	6 972 544	6 972 544	7 558 242	7 558 242	10 050 337	10 050 337	8 588 733	8 588 733
ZD § 7 [Kč]	157 639	157 639	139 653	139 653	53 861	53 861	129 297	129 297	250 634	250 634	108 924	108 924
ZD § 8 [Kč]	46	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZD [Kč]	157 685	157 639	139 653	139 653	53 861	53 861	129 297	129 297	250 634	250 634	108 924	108 924
ZD zaokrouhlený [Kč]	157 600	157 600	139 600	139 600	53 800	53 800	129 200	129 200	250 600	250 600	108 900	108 900
Daň 15 % [Kč]	23 640	23 640	20 940	20 940	8 070	8 070	19 380	19 380	37 590	37 590	16 335	16 335
Slevy na dani [Kč]	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Daň po slevách [Kč]	0	0	0	0	0	0	0	0	12 750	12 750	0	0
Daňové zvýh. na 1. a 2. dítě [Kč]	29 208		30 408		32 808		34 608		15 204	19 404	34 608	
Daň/Daňový bonus [Kč]	-29 208	0	-30 408	0	-32 808	0	-34 608	0	-2 454	-6 654	-34 608	0
Celkem v domácnosti [Kč]	-29 208		-30 408		-32 808		-34 608		-9 108		-34 608	

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Daň z příjmů fyzických osob – spolupracující osoby – syn

Další možností spolupracujících osob je spolupráce se synem. Podnikatelský subjekt má syna, který se na jeho podnikání podílel stejně jako manželka a rovněž s podnikatelem a manželkou sdílí jednu domácnost. Jak lze vidět v tabulce č. 35, domácnosti by v takovém případě byl v letech 2017 a 2020 vyplacen v maximální možné míře daňový bonus vzniklý daňovým zvýhodněním na děti. Opět není nutné, aby podnikatel nebo jeho syn platili zálohy na DPFO. Nicméně je na první pohled jasné, že varianta s manželkou je výhodnější. Za 6 zkoumaných let by ve variantě se synem dostala domácnost 153 408 Kč, což je o 17 340 Kč méně než ve variantě s manželkou.

Tabulka 35 DPFO – varianta spolupracujícího syna (2015-2020)

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn
Příjmy [Kč]	9 683 957	4 150 267	8 707 201	3 731 658	9 836 966	4 215 842	10 762 555	4 612 523	14 421 358	6 180 582	12 176 720	5 218 594
Výdaje vč. uzávěrkových [Kč]	9 463 262	4 055 684	8 511 687	3 647 866	9 761 561	4 183 526	10 581 539	4 534 945	14 070 471	6 030 202	12 024 226	5 153 240
ZD § 7 [Kč]	220 695	94 583	195 514	83 792	75 405	32 316	181 016	77 578	350 887	150 380	152 494	65 354
ZD § 8 [Kč]	46		0		0		0		0		0	
ZD [Kč]	220 741	94 583	195 514	83 792	75 405	32 316	181 016	77 578	350 887	150 380	152 494	65 354
ZD zaokrouhlený [Kč]	220 700	94 500	195 500	83 700	75 400	32 300	181 000	77 500	350 800	150 300	152 400	65 300
Daň 15 % [Kč]	33 105	14 175	29 325	12 555	11 310	4 845	27 150	11 625	52 620	22 545	22 860	9 795
Slevy na dani [Kč]	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Daň po slevách [Kč]	8 265	0	4 485	0	0	0	2 310	0	27 780	0	0	0
Daňová zvýh. na 1. a 2. dítě [Kč]	29 208	0	30 408	0	32 808	0	34 608	0	34 608	0	34 608	0
Daň/Daňový bonus [Kč]	-20 943	0	-25 923	0	-32 808	0	-32 298	0	-6 828	0	-34 608	0
Celkem v domácnosti [Kč]	-20 943		-25 923		-32 808		-32 298		-6 828		-34 608	

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Pokud by syn nebo manželka měli nějaké příjmy z jiné činnosti, bylo by možné ještě využít rozdělení příjmů a výdajů v maximální možné výši 30 % z poplatníkových příjmů a výdajů mezi ně oba. Vzhledem k faktu, že autorka diplomové práce nemá o takových příjmech žádné informace, nebude tato varianta v této diplomové práci uvažována.

4.2 Zdravotní a sociální pojistné

Různě stanovené výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů budou nesporně mít vliv i na výši sociálního pojistného. V následujících odstavcích bude stanoveno, jaké výše dosahuje pojistné v jednotlivých variantách.

Sociální zabezpečení a zdravotní pojistné – výdaje stanovené procentem z příjmů

Sociální zabezpečení pro OSVČ je omezené maximálním vyměřovacím základem. Díky tomu nedosáhlo sociálního pojistného částek v řádech milionů korun, ale vždy maximálních částek, které může zkoumaný subjekt do rozpočtu odvést. V průměru se jedná o sumu 418 990 Kč v každém zkoumaném roce. V porovnání s reálnou variantou, kdy je tato průměrná hodnota 48 195 Kč za rok, by byla tato varianta velmi nevhodná.

Tabulka 36 Sociální zabezpečení – varianta výdajů stanovených procentem z příjmů (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
DZD § 7 [Kč]	12 634 224	11 238 859	12 852 808	14 775 078	19 401 940	16 195 314
50 %DZD § 7 [Kč]	6 317 112	5 619 430	6 426 404	7 387 539	9 700 970	8 097 657
Min. VZ podle průměrné mzdy [Kč]	6 317 112	5 619 430	6 426 404	7 387 539	9 700 970	8 097 657
Maximální vyměřovací základ	1 277 328	1 296 288	1 355 136	1 438 992	1 569 552	1 672 080
Určený vyměřovací základ [Kč]	1 277 328	1 296 288	1 355 136	1 438 992	1 569 552	1 672 080
DP + PSPZ [Kč]	372 980	378 517	395 700	420 186	458 310	488 248

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Stejnou nehospodárnost, kterou by znamenal takový způsob stanovení výdajů, potvrzuje i výpočet pojistného na veřejné zdravotní pojištění, kdy dosahuje průměrná hodnota zaplacená každý rok ve zkoumaném období částky 979 855 Kč. V obojím pojistném by samozřejmě takový výpočet znamenal i vysoké měsíční zálohy.

Tabulka 37 Veřejné zdravotní pojištění – varianta výdajů stanovených procentem z příjmů (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy [Kč]	13 834 224	12 438 859	14 052 808	15 375 078	20 601 940	17 395 314
Výdaje [Kč]	1 200 000	1 200 000	1 200 000	600 000	1 200 000	1 200 000
Min. VZ = 1/2 PM*12 měsíců [Kč]	159 666	162 036	169 392	179 874	196 194	209 010
(příjmy-výdaje)*1/2 [Kč]	12 634 224	11 238 859	12 852 808	14 775 078	19 401 940	16 195 314
Vyměřovací základ [Kč]	6 317 112	5 619 430	6 426 404	7 387 539	9 700 970	8 097 657
Pojistné na VZP [Kč]	852 811	758 623	867 565	997 318	1 309 631	1 093 184

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění – skutečné výdaje s daňovou ztrátou

Za jednu z výhodnějších variant lze považovat variantu, která uvažovala skutečné výdaje, kdy se podnikatel dostal do daňové ztráty. Daňová ztráta je ale položkou odčitatelnou od základu daně podle § 34 odst. 1 ZDP. Do výpočtu na sociální zabezpečení vstupuje pouze základ daně stanovený podle § 7 ZDP v souladu s § 5 a 23 ZDP, tj. základ daně ze samostatné činnosti bez položek od něj odčitatelných. V součtu za zkoumané období je pojištění ve výši 264 983 Kč, tj. v průměru 44 164 Kč na rok ve zkoumaném období. V porovnání s reálným pojistným by se jednalo o celkovou úsporu ve výši 24 186 Kč za zkoumaných šest let.

Tabulka 38 Sociální zabezpečení – varianta skutečných výdajů s daňovou ztrátou (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
DZD § 7 [Kč]	315 278	-148 448	-10 530	280 911	523 731	363 564
50 %DZD § 7 [Kč]	157 639	-74 224	-5 265	140 456	261 866	181 782
Minimální vyměřovací základ [Kč]	79 836	81 024	84 696	89 940	98 100	104 508
Určený vyměřovací základ [Kč]	157 639	81 024	84 696	140 456	261 866	181 782
DP + PSPZ [Kč]	46 031	23 660	24 732	41 014	76 465	53 081

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Naopak při stanovení pojistného na veřejné zdravotní pojištění k úspoře nedochází. Za celé zkoumané období by měl podnikatelský subjekt v tomto případě zaplatit

154 150 Kč, což je o 1 812 Kč více než zaplatil reálně. To je způsobeno opět nezahrnutím daňové ztráty při výpočtu pojistného.

Tabulka 39 Veřejné zdravotní pojištění – varianta skutečných výdajů s daňovou ztrátou (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy [Kč]	13 834 224	12 438 859	14 052 808	15 375 078	20 601 940	17 395 314
Výdaje [Kč]	13 518 946	12 587 307	14 063 338	15 094 167	20 078 209	17 031 750
Minimální vyměřovací základ [Kč]	159 666	162 036	169 392	179 874	196 194	209 010
(příjmy-výdaje)*1/2 [Kč]	157 639	-74 224	-5 265	140 456	261 866	181 782
Vyměřovací základ [Kč]	159 666	162 036	169 392	179 874	261 866	209 010
Pojistné na VZP [Kč]	21 555	21 875	22 868	24 283	35 352	28 217

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění – skutečné výdaje bez daňové ztráty

Tato varianta je určena pro případ, že podnikatel si nechce vznikem daňové ztráty prodloužit dobu pro kontroly a zároveň chce využít všechny své slevy. Varianta nepoužila zůstatkovou cenu prodaného automobilu jako daňový výdaj a rovněž jsou odpisy přerušeny za účelem využití slev a daňového zvýhodnění v nejvyšší možné míře. Celková částka zaplacená na sociálním zabezpečení za celé zkoumané období je ve výši 254 289 Kč. To je o 10 694 Kč méně než v předešlé variantě, zde se opět odráží skutečnost, že daňová ztráta nemá vliv na zdravotní a sociální pojištění. Oproti reálné variantě by se opět jednalo o úsporu ve výši 34 880 Kč.

Tabulka 40 Sociální zabezpečení – varianta skutečných výdajů bez daňové ztráty (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
DZD § 7 [Kč]	315 278	279 306	107 721	258 594	501 267	217 848
50 %DZD § 7 [Kč]	157 639	139 653	53 861	129 297	250 634	108 924
Min. VZ podle průměrné mzdy [Kč]	79 836	81 024	84 696	89 940	98 100	104 508
Určený vyměřovací základ [Kč]	157 639	139 653	84 696	129 297	250 634	108 924
DP + PSPZ [Kč]	46 031	40 779	24 732	37 755	73 186	31 806

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Pojistné na veřejné zdravotní pojištění je rovněž nižší než předchozí varianta. Za všechny roky dosahuje hodnoty 152 634 Kč. Oproti variantě s daňovou ztrátou se jedná o snížení ve výši 1 516 Kč. To je v porovnání se skutečnou variantou pouze o 296 Kč více.

Tabulka 41 Veřejné zdravotní pojištění – varianta skutečných výdajů bez daňové ztráty (2015-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy [Kč]	13 834 224	12 438 859	14 052 808	15 375 078	20 601 940	17 395 314
Výdaje [Kč]	13 518 946	12 159 554	13 945 087	15 116 484	20 100 673	17 177 466
Minimální vyměřovací základ [Kč]	159 666	162 036	169 392	179 874	196 194	209 010
(příjmy-výdaje)*1/2 [Kč]	157 639	139 653	53 861	129 297	250 634	108 924
Vyměřovací základ [Kč]	159 666	162 036	169 392	179 874	250 634	209 010
Pojistné na VZP [Kč]	21 555	21 875	22 868	24 283	33 836	28 217

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění – spolupracující manželka

V první variantě, která zohledňovala spolupracující osoby v podobě manželky, na ni bylo přepsáno 50 % příjmů a výdajů. Po celé období, kromě roku 2019, musí oba platit pojištění z minimálního vyměřovacího základu. V celkových sumách by se to mohlo jevit značně nevýhodné. Nicméně pokud manželka nemá jiné příjmy a s podnikatelem podniká i v případě, kdy by ji nevznikla povinnost platit daň z příjmů, byla by povinna platit zdravotní pojištění v minimální výši jako osoba bez zdanitelných příjmů (dále OBZP) podle § 10 ZPVZP. Pro věrohodné porovnání s ostatními variantami bude uvažována pouze částka za zkoumaného podnikatele, která za celé zkoumané období v průměru činí 27 513 Kč, v celkové sumě 165 078 Kč. To je v porovnání s reálnou variantou o 124 091 Kč méně.

Tabulka 42 Sociální zabezpečení – varianta spolupracující manželky (2015-2020)

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka
DZD § 7 [Kč]	157 639	157 639	139 653	139 653	53 861	53 861	129 297	129 297	250 634	250 634	108 924	108 924
50 % DZD § 7 [Kč]	78 820	78 820	69 826	69 826	26 930	26 930	64 649	64 649	125 317	125 317	54 462	54 462
MVZ podle PM [Kč]	79 836	79 836	81 024	81 024	84 696	84 696	89 940	89 940	98 100	98 100	104 508	104 508
Vyměřovací základ [Kč]	79 836	79 836	81 024	81 024	84 696	84 696	89 940	89 940	125 317	125 317	104 508	104 508
DP + PSPZ [Kč]	23 313	23 313	23 660	23 660	24 732	24 732	26 263	26 263	36 593	36 593	30 517	30 517

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

V případě veřejného zdravotního pojištění bude postupováno obdobně. Zde byly ve všech letech použity minimální vyměřovací základy. Celkem by subjekt za zkoumané období zaplatil 142 285 Kč, což je jen o 7 053 Kč méně než ve skutečnosti. Je tedy potvrzena dříve zmiňovaná domněnka, že ve veřejném zdravotním pojištění není přílišný prostor pro nalezení výhodnější varianty.

Tabulka 43 Veřejné zdravotní pojištění – varianta spolupracující manželky (2015-2020)

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka	Poplatník	Manželka
Příjmy [Kč]	6 917 112	6 917 112	6 219 430	6 219 430	7 026 404	7 026 404	7 687 539	7 687 539	10 300 970	10 300 970	8 697 657	8 697 657
Výdaje [Kč]	6 759 473	6 759 473	6 079 777	6 079 777	6 972 544	6 972 544	7 558 242	7 558 242	10 050 337	10 050 337	8 588 733	8 588 733
Min. vym. zákl. [Kč]	159 666	159 666	162 036	162 036	169 392	169 392	179 874	179 874	196 194	196 194	209 010	209 010
(P-V)*1/2 [Kč]	78 820	78 820	69 826	69 826	26 930	26 930	64 649	64 649	125 317	125 317	54 462	54 462
Vyměřovací základ [Kč]	159 666	159 666	162 036	162 036	169 392	169 392	179 874	179 874	196 194	196 194	209 010	209 010
Pojistné na VZP [Kč]	21 555	21 555	21 875	21 875	22 868	22 868	24 283	24 283	26 487	26 487	28 217	28 217

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Sociální pojistné – spolupracující syn

Poslední uvažovaná varianta je za pomoci spolupracující osoby v podobě syna, na kterého bylo převedeno 30 % výdajů a příjmů. Na DP a PSPZ by podnikatel zaplatil za zkoumané období 193 676 Kč. Opět se porovnává jen pojistné, které by zaplatil zkoumaný subjekt, aby nedošlo ke zkreslení výsledků. Zatímco syn odvádí pojistné ve všech letech jen z minimálních vyměřovacích základů, u OSVČ je polovina základu daně ze samostatné činnosti kromě let 2017 a 2020 vždy vyšší. Tato varianta je za celé zkoumané období o 88 854 Kč výhodnější než skutečnost, nicméně je méně výhodná než varianta se spolupracující manželkou.

Tabulka 44 Sociální zabezpečení – varianta spolupracujícího syna (2015-2020)

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn
DZD § 7 [Kč]	220 695	94 583	195 514	83 792	75 405	32 316	181 016	77 578	350 887	150 380	152 494	65 354
50 % DZD § 7 [Kč]	110 347	47 292	97 757	41 896	37 702	16 158	90 508	38 789	175 443	75 190	76 247	32 677
MVZ podle PM [Kč]	79 836	79 836	81 024	81 024	84 696	84 696	89 940	89 940	98 100	98 100	104 508	104 508
Vyměřovací základ [Kč]	110 347	79 836	97 757	81 024	84 696	84 696	90 508	89 940	175 443	98 100	104 508	104 508
DP + PSPZ [Kč]	32 222	23 313	28 546	23 660	24 732	24 732	26 429	26 263	51 230	28 646	30 517	30 517

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Na pojistném na veřejném zdravotním pojištění by podnikatel v této variantě v průběhu let zaplatil 145 285 Kč. Jedná se tak o stejnou sumu jako v případě spolupracující manželky. Je to dáno tím, že ve všech letech je potřeba pro výpočty vycházet z minimálního vyměřovacího základu stanoveného za pomoci poloviny průměrné mzdy. Opět je zde potvrzeno, že zde není přílišný prostor pro optimalizaci.

Tabulka 45 Veřejné zdravotní pojištění – varianta spolupracujícího syna (2015-2020)

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn	Poplatník	Syn
Příjmy [Kč]	9 683 957	4 150 267	8 707 201	3 731 658	9 836 966	4 215 842	10 762 555	4 612 523	14 421 358	6 180 582	12 176 720	5 218 594
Výdaje [Kč]	9 463 262	4 055 684	8 511 687	3 647 866	9 761 561	4 183 526	10 581 539	4 534 945	14 070 471	6 030 202	12 024 226	5 153 240
Min. vyměřovací základ [Kč]	159 666	159 666	162 036	162 036	169 392	169 392	179 874	179 874	196 194	196 194	209 010	209 010
(P-V)*1/2 [Kč]	110 347	47 292	97 757	41 896	37 702	16 158	90 508	38 789	175 443	75 190	76 247	32 677
Vyměřovací základ [Kč]	159 666	159 666	162 036	162 036	169 392	169 392	179 874	179 874	196 194	196 194	209 010	209 010
Pojistné na VZP [Kč]	21 555	21 555	21 875	21 875	22 868	22 868	24 283	24 283	26 487	26 487	28 217	28 217

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

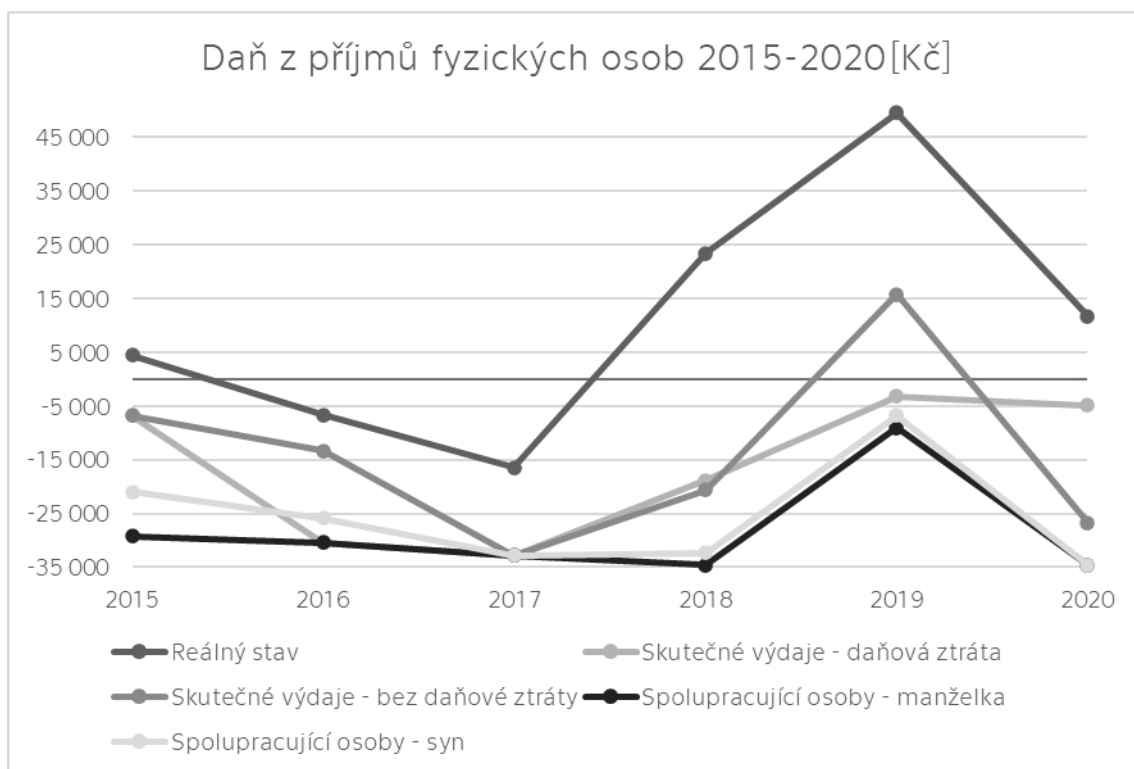
4.3 Porovnání variant daně z příjmů a pojistného

Která z výše uvedených variant je ta nejvýhodnější, záleží na mnoha faktorech. Nelze tak soudit pouze podle výše daně z příjmů fyzických osob nebo pouze podle výše sociálního zabezpečení, resp. zdravotního pojištění, ale je nutné se na podnikatelský subjekt podívat komplexněji.

Daň z příjmů fyzických osob

Do grafu č. 2 není vůbec zařazena varianta paušálních výdajů, kde daňová povinnost dosahovala více než milionových částek a již na první pohled se ukázala být velmi nevhodnou z pohledu zkoumání této diplomové práce. Porovnání ostatních variant stanovení DPFO je zde uvedeno. Z uvedeného vyplývá, že reálná daňová povinnost je vždy vyšší než ostatní zkoumané možnosti. Poplatník by tak měl zvážit využití uvedených možností stanovení základu DPFO. Za nejlepší lze považovat možnost stanovení DPFO za pomoci spolupracující osoby v podobě manželky, která je o 17 340 Kč výhodnější než ve spolupráci se synem. Pokud by podnikatel nechtěl využívat spolupracujících osob, bylo by pro něj z pohledu daně z příjmů fyzických osob výhodné využít daňové ztráty. Pokud by neměl zájem si prodlužovat dobu pro možnost daňové kontroly, tak i verze, která uvažuje s přerušovanými odpisy a neuplatněním zůstatkové ceny hmotného majetku jako daňového výdaje, je pro podnikatele oproti reálné daňové povinnosti na DPFO poměrně výhodná. Rozdíl mezi těmito dvěma variantami je pouze 12 330 Kč. Vliv na konečnou volbu bude mít i výše pojistného.

Graf 2 Porovnání variant – daň z příjmů fyzických osob (2015-2020)

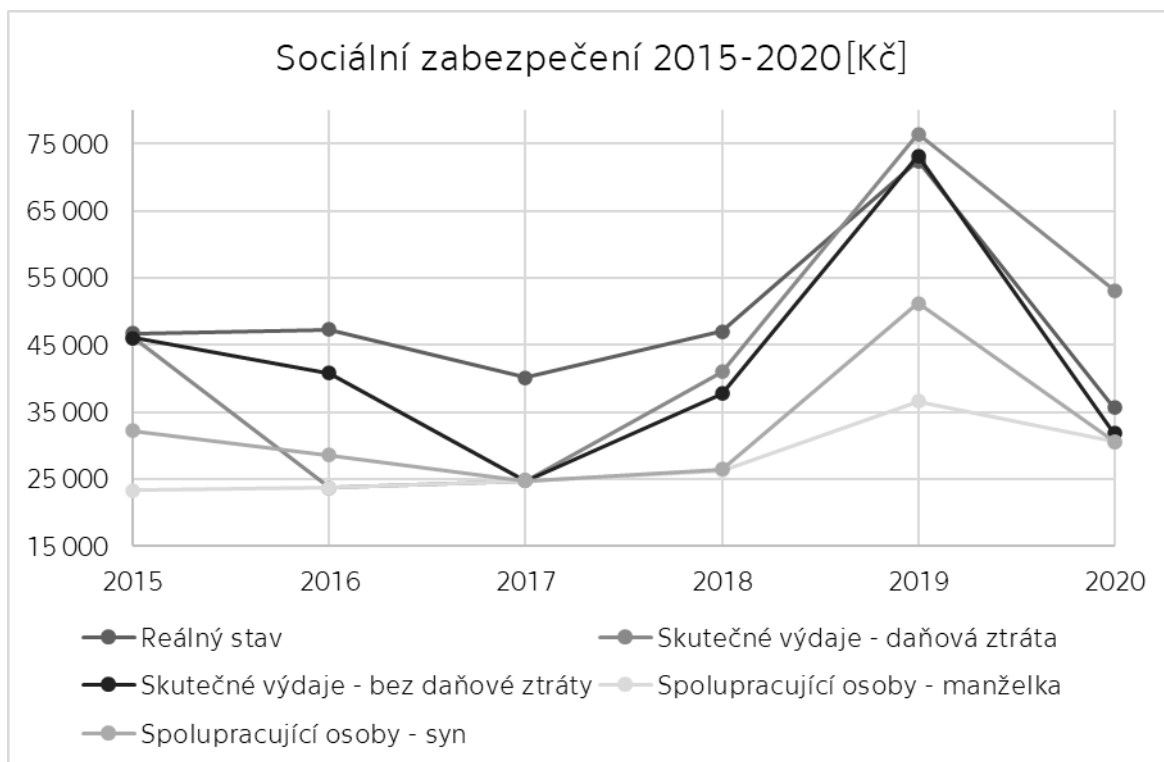

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Sociální zabezpečení

Porovnání jednotlivých variant sociálního zabezpečení, které se skládá z důchodového pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, je oproti dani z příjmů rozmanitější. Opět není zobrazena varianta výdajů stanovených procentem z příjmů z důvodu své velké nevýhodnosti. Za cele zkoumané období 2015 až 2020 by OSVČ zaplatila na sociálním zabezpečení jen 165 078 Kč. Pokud by manželka ani syn nechtěli s podnikatelem spolupracovat, ani varianty bez této spolupráce nejsou nijak nevýhodné. Na variantě bez daňové ztráty by byla na sociálním zabezpečení úspora 10 694 Kč oproti variantě se ztrátou. Oproti DPFO není reálná varianta vždy tou nejhorší. V roce 2019 jsou obě varianty využívající skutečné výdaje bez spolupráce vyšší. Při využití daňové ztráty by to pro podnikatele znamenalo vyšší pojistné o 4 025 Kč. Při nevyužití daňové ztráty by potom byla tato varianta v roce 2019 pouze o 746 Kč vyšší. Následně v roce 2020 je vyšší pouze varianta s využitím daňové ztráty, kdy by se jednalo o navýšení sociálního zabezpečení o 17 478 Kč. Celkově nejvýhodnější je opět varianta využívající spolupráce s manželkou. Při této variantě by za zkoumaných šest let zaplatil subjekt celkem 165 078 Kč. Za druhou nejlepší variantu lze považovat spolupráci se synem, kdy by zaplatil za celých šest let pouze o 28 598 Kč více. Varianty využívající skutečné výdaje jsou obě nižší, než podnikatel reálně zaplatil. Při využití daňové ztráty by podnikatel uspořil na sociálním zabezpečení za celé zkoumané období 24 186 Kč, ve variantě bez ztráty by uspořil dokonce 34 880 Kč oproti reálné variantě.

Graf 3 Porovnání variant – sociální zabezpečení (2015-2020)

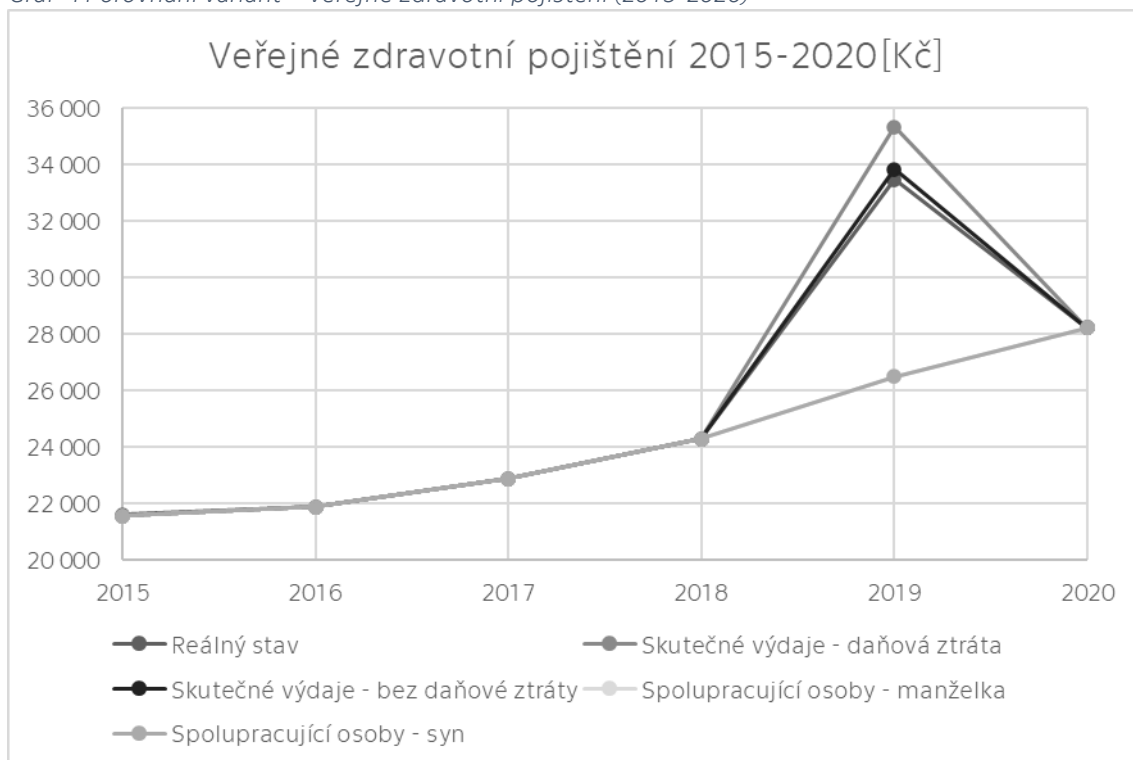

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Veřejné zdravotní pojištění

V pojistném na veřejném zdravotním pojištění vzhledem k faktu, že podnikatel v letech 2016, 2017, 2018 a 2020 vycházel z minimálního vyměřovacího základu i ve skutečnosti, je potvrzena domněnka, že zde není příliš prostor pro hledání výhodnější varianty. Opět není v grafu č. 4 vůbec uvedena varianta stanovení výdajů procentem z příjmů z důvodu své velké nehospodárnosti a zkreslení grafu. Všechny čtyři zbylé varianty ve všech letech kromě roku 2019, stanovily pojistné na minimální výši. Díky vysokým příjmům v roce 2019 se nepatrně tento rok liší. V případě spolupracujících osob by podnikatelský subjekt opět dosáhl na minimální pojistné. Nejvyšší z těchto 4 variant by bylo zdravotní pojištění ve variantě s daňovou ztrátou, tam by dosáhlo 35 352 Kč. Varianta bez daňové ztráty dosáhla pojistného 33 836 Kč, což je o 345 Kč více než, co podnikatel reálně zaplatil. Obě tyto varianty jsou tedy velmi zanedbatelně vyšší než skutečnost, kterou OSVČ zaplatila v hodnotě 33 491 Kč. Celkově lze z pohledu veřejného zdravotního pojištění považovat za nejvýhodnější obě formy spolupráce. Nicméně ve variantě bez daňové ztráty by podnikatelský subjekt zaplatil celkem za celé období pouze o 296 Kč více než ve skutečnosti. Ve variantě s daňovou ztrátou by to potom bylo o 1 812 Kč více oproti skutečně zaplacenému zdravotnímu pojistnému.

Graf 4 Porovnání variant – veřejné zdravotní pojištění (2015-2020)

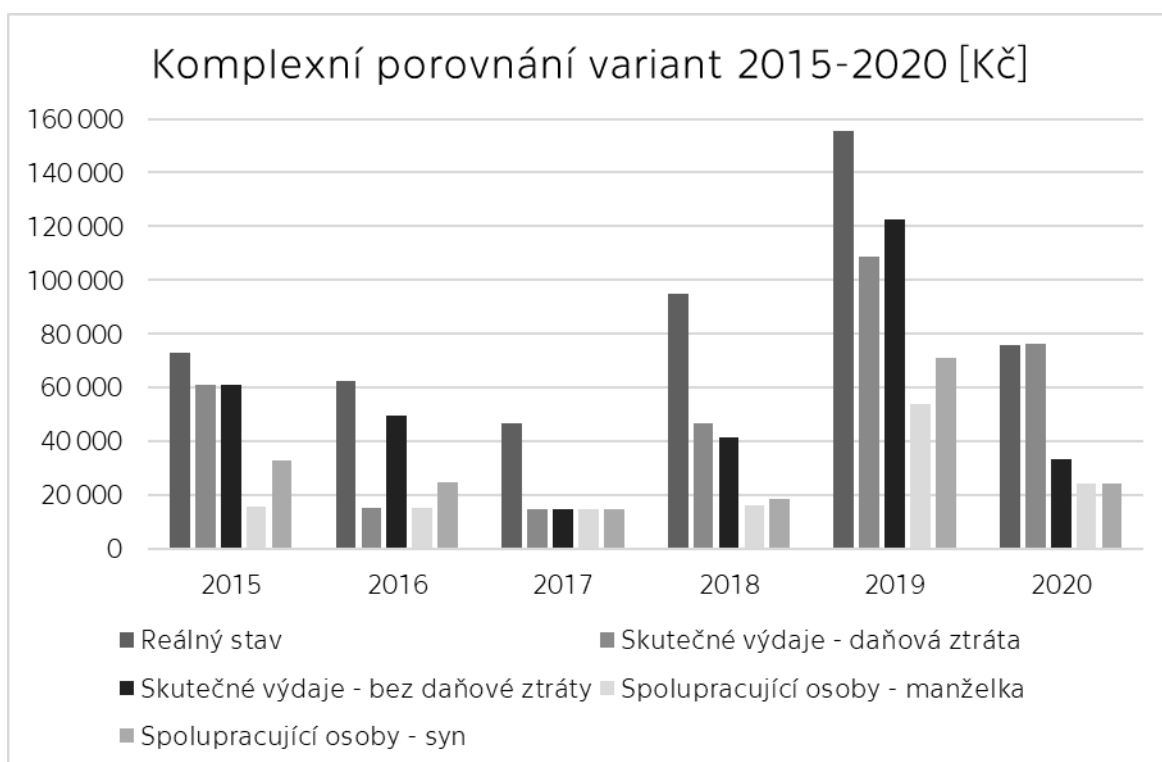
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Komplexní pohled

V grafu č. 5 lze vidět součet odvedených DPFO, SZ a VZP dohromady pro všechny varianty, kromě varianty, kde byly výdaje stanovené paušálním procentem, která byla

označena pro tohoto podnikatele jako nevýhodná a graf by zkrusila, proto zde není uvedena. Tam by za celé zkoumané období OSVČ zaplatila celkem 26 699 135 Kč. Nejvyšší sloupec vychází ze skutečného podnikatelem zaplacených daňových povinností. Z toho vyplývá, že všechny ostatní vyobrazené varianty jsou pro podnikatele výhodnější. Celkem za těchto šest let zaplatil a odvedl podnikatel 507 624 Kč. Nejvhodnější volbou se zdá být využití spolupracujících osob. Pokud jsou podnikatelovy příjmy i pro manželku či syna stěžejní a ostatní příjmy nemají, měl by rozhodně podnikatelský subjekt tuto možnost zvážit. Rozdíl mezi využitím manželky oproti synovi je za celé zkoumané období 45 938 Kč. Spolupracující manželka je nejvýhodnější, tam by podnikatel odvedl za své podnikání pouze 139 615 Kč. Nicméně ani varianty, které využívaly skutečné výdaje, nejsou oproti tomu bezpředmětné. Pokud by podnikatel chtěl vše danit jen sám, s využitím daňové ztráty by to pro něj za roky 2015 až 2020 znamenalo úsporu 185 454 Kč. Kdyby se chtěl vyhnout vzniku daňové ztráty, úspora by dosáhla výše 185 334 Kč za zmíněných 6 let. Rozdíl v těchto dvou úsporách je pouhých 120 Kč, podnikatelský subjekt by tak měl zvážit, zda mu tato částka stojí za možné výdaje spojené s jejím vykázáním. Každopádně při celkovém pohledu je v jeho zdanění jednoznačný prostor pro případné nalezení výhodnějšího stanovení daňové povinnosti.

Graf 5 Porovnání komplexního zatížení DPFO, VZP a SP (2015-2020)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

4.4 Mzdy zaměstnanců

Podnikatelovi zaměstnanci byli již představeni. V teoretické části této diplomové práce byly zmíněny různé možnosti pracovně právních vztahů. Zaměstnanci u tohoto podnikatelského subjektu pracují na hlavní pracovní poměr. V následujících odstavcích bude porovnáno, zda je v souladu se zákonem možné využít dohod konaných mimo pracovní poměr. Na problematiku bude nahlíženo z pohledu zaměstnance, který by mohl ušetřit na odvodech. Nebude zkoumán pracovník zaměstnaný v roce 2019 na DPP, protože není důvod hledat výhodnější variantu.

Níže v tabulce č. 46 je jako první uvážena varianta pracovně právního vztahu jako dohody o provedení práce. Na první pohled by se zdála být jako velmi výhodná. Za příjem ze závislé činnosti je považován úhrn výše uvedených výdajů spojených se zaměstnancem, tj. celková částka, kterou zaměstnavatel za zaměstnance musel zaplatit ve skutečnosti. Jedná se o součet položek čistá mzda, SZ a VZP za zaměstnance i zaměstnavatele a případná záloha na dani z dříve uvedené tabulky č. 20. Zaměstnanci by mohl v tomto případě podnikatelský subjekt vyplatit celou částku, protože v celém sledovaném období by zaměstnanec nepřekročili hranici pro účast na nemocenském pojištění. Zaměstnanec by si musel platit VZP pouze jako OBZP, kdy, jak již bylo zmíněno, by si musela platit jen minimální pojistné. Daň z příjmů by díky slevě na dani opět byla nulová. Nicméně tato DPP je podle zákona omezena limitem 300 hodin ročně. V tabulce je pro každý rok uveden i počet pracovních dní, který je následně vynásoben třemi, což je denní pracovní úvazek pracovníka. Je více než zřejmé, že tento limit 300 hodin za rok je překročen více než dvakrát v každém roce zkoumaného období. Tento způsob pracovně-právního vztahu by byl sice výhodnější, ale byl by v rozporu se právními předpisy.

Tabulka 46 Dohoda o provedení práce Z2 (2016-2020)

	Z2 2016	Z2 2017	Z2 2018	Z2 2019	Z2 2020
Příjem ze závislé činnosti [Kč]	6 031	7 371	8 175	8 979	9 769
Hranice pro vznik nemoc. pojištění [Kč]	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Účast na nemocenském pojištění	ne	ne	ne	ne	ne
15 % daň ze záv. činnosti [Kč]	905	1 106	1 226	1 347	1 465
Sleva na dani [Kč]	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070
Záloha na daň z příjmů ze záv. čin. [Kč]	0	0	0	0	0
OBZP - minimální VZP [Kč]	1 337	1 485	1 647	1 803	1 971
Mzda ponížená o VZP OBZP [Kč]	4 694	5 886	6 528	7 176	7 798
Počet pracovních dní [dny]	252	250	250	251	251
Počet hodin za rok [hodiny]	756	750	750	753	753

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Další možností je DPČ. Zde, jak lze vidět v tabulce č. 47, dojde v celém zkoumaném období ke vzniku povinné účasti na nemocenském pojištění. Daňové a odvodové zatížení zaměstnance by tak bylo stejné, jako tomu bylo při HPP. Aby nedošlo k navýšení mzdových nákladů, je v tabulce ilustrována stejná hrubá mzda, která byla u HPP.

DPČ by oproti DPP bylo pro zaměstnankyni legální, protože nepřekračuje povolený poloviční pracovní úvazek. Ve shrnutí ke mzdám lze říci, že zde není prostor pro nalezení výhodnější a zároveň legální varianty.

Tabulka 47 Dohoda o pracovní činnosti Z2 (2015-2020)

	Z2 2016	Z2 2017	Z2 2018	Z2 2019	Z2 2020
Příjem ze závislé činnosti [Kč]	6 031	7 371	8 175	8 979	9 769
Hranice rozhodného příjmu pro nemocenské pojištění [Kč]	2 500	2 500	2 500	3 000	3 000
Účast na nemocenském pojištění	ano	ano	ano	ano	ano
--> Hrubá mzda [Kč]	4 500	5 500	6 100	6 700	7 300
VZP celkem (zaměstnanec + zaměstnavatel) [Kč]	1 337	1 486	1 648	1 803	1 972
SZ celkem (zaměstnanec + zaměstnavatel) [Kč]	1 418	1 733	1 922	2 111	2 286
Superhrubá mzda [Kč]	6 030	7 370	8 174	8 978	9 768
Daň 15 % [Kč]	915	1 110	1 230	1 350	1 470
Sleva na dani [Kč]	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070
Záloha na dani [Kč]	0	0	0	0	0
Čistá mzda [Kč]	3 276	4 152	4 605	5 065	5 511

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat podnikatelského subjektu

Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce bylo zhodnotit, zda daný podnikatelský subjekt využívá nejvýhodnější možnosti zdanění, a zároveň zanalyzovat, kolik podnikatelský subjekt odvedl ve zkoumaném období ve formě všech daní státu.

Teoretickými východisky pro tuto diplomovou práci byly zejména právní předpisy, které byly zkoumány vždy v aktuálním znění pro dané období. Vzhledem ke skutečnosti, že v posledních letech došlo i k významným změnám, které ale neměly vliv na zkoumané období, byly tyto změny vyznačeny formou poznámek pod čarou v teoretické části této diplomové práce.

Zkoumaný podnikatelský subjekt podniká jako OSVČ na základě živnostenského oprávnění a je na své vlastní přání v této práci anonymizován. V úvodu praktické části této diplomové práce byl tento podnikatel představen. Zároveň s tím byly představeny jeho příjmy a výdaje. Jak příjmy, tak výdaje se v průběhu zkoumaných let zvýšily. Příjmy vzrostly o 3 561 090 Kč na částku 17 395 314 Kč v roce 2020. Vzhledem k povaze podnikání OSVČ se spolu s tím zvýšily i výdaje, které se z původních 13 347 652 Kč v roce 2015 vyšplhaly na 16 654 313 Kč v roce 2020. Dále byl představen dlouhodobý majetek podnikatele, který má zařazený v obchodním majetku a v souladu se ZDP jej může odpisovat. Podnikatelský subjekt vlastní pouze automobily, ostatní majetek je považovaný vzhledem ke své ceně za drobný a vstupoval po celé zkoumané období přímo do výdajů. Dále byli představeni zaměstnanci podnikatelského subjektu. Nebyla opomenuta ani skutečnost, že podnikatel byl v celém zkoumaném období vzhledem ke svým obrátům plátcem DPH.

Po představení podnikatele přišla na řadu analýza daňového zatížení OSVČ, kdy v následujících kapitolách byly zváženy další možnosti, jak lze, s ohledem na možnosti českých právních předpisů, hledět na danou daňovou problematiku. Zde se ukázalo, zda podnikatelský subjekt využívá pro něj nejvýhodnějšího způsobu stanovení daní a odvodů.

OSVČ využívá paušál na dopravu, který činí 5 000 Kč za měsíc za vlastní vozidlo. Pouze v letech 2015 a 2016 využíval na jeden vůz skutečných výdajů na pohonné hmoty. Vzhledem k výši výdajů na pohonné hmoty, které dosahovaly v průměru částky 164 565 Kč a skutečnosti, že na jeden vůz nemůže podnikatel paušál využívat, protože je automobil zatížen smlouvou o zajištění závazku převodem práva spolu se smlouvou o zápůjčce, která dovoluje odpisování, by bylo pro podnikatele vhodné využívat i na další automobily skutečné výdaje na pohonné hmoty, to ZDP za těchto okolností povoluje.

Za stěžejní pro tuto diplomovou práci lze považovat daň z příjmů fyzických osob. Zde, jako v jediné, bylo zjištěno, že podnikatel nevyužívá nejvýhodnější varianty.

Ve skutečně stanovené DPFO zaplatil podnikatel v letech 2015 až 2020 celkem 89 253 Kč. V letech 2016 a 2017 dosáhl podnikatel díky daňovému zvýhodnění na vyživanou děti na daňový bonus, který mu přinesl daňový bonus ve výši 23 136 Kč. Celkový tok peněz za roky 2015 až 2020 v podobě DPFO byl ve výši 66 117 Kč směrem od podnikatele do státní pokladny. Při stanovení výdajů na dosažení, udržení a zajištění příjmů dovoluje ZDP velmi mnoho možností. V této diplomové práci byla porovnána daň stanovená při použití výdajů stanovených procentem z příjmů podle § 7 odst. 7 ZDP, která se hned na první pohled jevila v porovnání s reálnou variantou jako zcela nevýhodná, protože podnikatel by na DPFO za uvedených 6 let zaplatil 18 306 062 Kč, v průměru by to znamenalo roční DPFO ve výši 3 051 010 Kč ročně. Dále byly porovnány dvě varianty, které stanovily DPFO za pomoci skutečných výdajů. Jedna varianta uvažovala možnost tvorby daňové ztráty a její využití v dalších letech. Zde byly uplatněny odpisy v nejvyšší možné míře. Druhá možnost se vzniku daňové ztráty chtěla vyhnout, aby nedošlo k nepříjemnostem, které uplatnění takové ztráty přináší, jako je například prodloužení lhůty pro kontroly správcem daně. Zde bylo postupováno tak, že odpisy byly v některých rocích přerušeny, aby mohly být v nejvyšší možné míře uplatněny výdaje nepřenositelné do dalších let (například paušál na dopravu) a slevy na dani nebo případné daňové zvýhodnění na děti, které může OSVČ využít jako daňový bonus. Mezi těmito dvěma variantami byl v DPFO rozdíl pouhých 12 330 Kč ve prospěch varianty využívající daňovou ztrátu. Obě tyto varianty byly výhodnější než reálný stav, protože podnikatelský subjekt by dosáhl téměř ve všech letech na daňový bonus. Další dvě varianty, které využívaly tzv. institutu spolupracujících osob podle § 13 ZDP, byly ještě výhodnější. Zde využíval podnikatel buď spolupráce s manželkou, která zajistila, že takto stanovená DPFO byla, díky možnosti přenesení až 50 % výdajů a příjmů na manželku, o 17 340 Kč výhodnější než spolupráce se synem, kde mohl v souladu se ZDP přenést pouze 30 % těchto položek.

Nicméně vše bylo nutné zhodnotit rovněž z pohledu sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění. Varianta výdajů stanovených procentem z příjmů nedosahovala tak vysokých částek jako DPFO, protože sociální zabezpečení složené z důchodového pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je omezeno maximálním vyměřovacím základem. I přesto by podnikatel v této variantě zaplatil 2 513 941 Kč za období 2015 až 2020 na sociálním zabezpečení a dalších 5 879 132 Kč na veřejném zdravotním pojištění. To je v porovnání s reálným zatížením ve výši 289 169 Kč za sociální zabezpečení a 152 338 Kč za veřejné zdravotní pojištění opravdu nevýhodné. Mezi ostatními variantami není v součtu těchto dvou položek (SZ a VZP), kdy je platba pro OSVČ povinná, příliš velký rozdíl. Ve variantě skutečných výdajů s daňovou ztrátou by podnikatel zaplatil 419 133 Kč, ve variantě bez daňové ztráty by zaplatil dokonce o 12 210 Kč méně. Ve variantách spolupracujících osob se liší pouze sociální zabezpečení, protože na zdravotním by OSVČ platila každý rok pouze minimální pojistné, které by za celé zkoumané období vytvořilo sumu 145 285 Kč. Sociální zabezpečení ve variantě spolupracující manželky by činilo pouze 165 078 Kč, spolupracující osoba v podobě syna by znamenala navýšení oproti manželce o 28 598 Kč. Zde vyšlo najevo, že

všechny varianty, kromě varianty výdajů stanovených procentem z příjmů, sociálního zabezpečení byly výhodnější než reálná, ve veřejném zdravotním pojištění tomu tak však nebylo a výhodnější byly jen varianty spolupracujících osob. Ve variantě s daňovou ztrátou by zdravotní pojištění bylo oproti reálné variantě o 1 812 Kč vyšší, ve variantě bez daňové ztráty by toto pojištění bylo vyšší o pouhých 296 Kč.

Při kompletním pohledu na DPFO, sociální a zdravotní lze říci, že podnikatel nevyužívá neoptimálnějšího stanovení těchto položek. V letech 2015 až 2020 na těchto položkách odvedl celkem 507 624 Kč. Všechny uvažované možnosti, kromě zcela nevýhodné varianty výdajů stanovených procentem, ukázaly, že je zde prostor pro nalezení výhodnějších možností, které by podnikateli mohly přinést nemalé úspory. Nejvýhodnější by byla varianta spolupracující manželky, zde by zaplatil za stejné období šesti let pouze 139 615 Kč. O 45 938 Kč víc by zaplatil, pokud by využil institutu spolupracujících osob v podobě spolupráce se synem. Obě varianty skutečných výdajů se od sebe liší pouze o 120 Kč. Kdy je výhodnější využít daňové ztráty, podnikatel by odvedl 322 170 Kč, to je o 185 454 Kč méně, než reálně odvedl. Zmíněných 120 Kč dle názoru autorky nestojí za nevýhody spojené s vykázáním daňové ztráty. Nicméně, z uvedeného lze doporučit, že podnikatel by měl pozorněji zvážit všechny své možnosti, protože by mu to přineslo poměrně velkou úsporu v jeho financích.

Dalším zkoumaným prvkem byly mzdy. Podnikatel zaměstnává pouze jednu zaměstnankyni na hlavní pracovní poměr. Bylo porovnáno, jak by se zaměstnání na základě dohod konaných mimo pracovní poměr odrazilo na jejím mzdovém ohodnocení. Dohoda o provedení práce by byla sice pro zaměstnankyni výhodnější, ale vzhledem k počtu odpracovaných hodin, nelegální. Dohoda o pracovní činnosti by pak znamenala stejné daňové zatížení, jako zaměstnání na hlavní pracovní poměr. Zde tak lze říci, že neexistuje doporučení, které by mohlo podnikateli nebo jeho zaměstnankyni snížit daňovou zátěž, neboť využívají nejvýhodnější varianty.

Poslední dvě oblasti, které byly v této diplomové práci zkoumány, jsou daň z přidané hodnoty a daň silniční. Zde zákony neumožňují žádné možnosti, jak nalézt výhodnější varianty, byly tak pouze zanalyzovány. V DPH bylo zjištěno, že podnikatel vzhledem ke své povaze podnikání často využívá režimu přenesení daňové povinnosti, dále často fakturuje svým zákazníkům ve snížené sazbě, protože se provedené práce týkají bydlení podle § 48 a 49 ZDPH. Podnikatelský subjekt často dosahuje nadměrného odpočtu. DPH funguje na principu přidané hodnoty, nemělo by tak pro podnikatele, kromě administrativní náročnosti, a s tím spojenými výdaji, znamenat žádné další výdaje a příjmy, které plynou z nadměrného odpočtu nelze považovat za příjmy z podnikání, protože se jedná jen o vyrovnání daně na výstupu a na vstupu, kterou podnikatel zaplatil nebo odvedl. Nelze tak v této sekci dát žádné doporučení.

Obdobně je tomu u silniční daně. Zde podnikatel nemá na výběr a vypočtenou daň musí zaplatit. V jeho případě se jedná za celé zkoumané období o částku 40 945 Kč.

Vzhledem ke skutečnosti, že poplatník jeden vůz stále mění „nový za starý“, lze mu doporučit nákup elektromobilu či hybridního automobilu. Tyto vozidla jsou podle § 3 ZDS od silniční daně plně osvobozena.

Provedené analýzy odpověděly na stanovenou výzkumnou otázku: „Nemá tento malý podnikatelský subjekt zbytečně moc velké daňové zatížení s ohledem na možnosti obsažené v právních předpisech?“ Z toho, co zde bylo uvedeno, lze dospět k jednoznačnému závěru, že hlavní cíl této diplomové práce, vyhodnocení případové studie a dopad jejich výsledků na finanční toky zkoumaného malého podnikatelského subjektu v různých variantách přístupu podnikatelského subjektu ke zdanění, byl splněn. V konečném shrnutí lze říci, že zde byly objeveny možné úspory v dani z příjmů fyzických osob, kdy by podnikatel na rozdíl od toho, aby odváděl daň do státního rozpočtu, mohl nárokovat daňový bonus. V ostatních zkoumaných oblastech nedovolují právní předpisy nalezení výhodnější varianty.

Seznam zdrojů

DUŠEK, Jiří, 2017. *Daně z příjmů 2017: přehledy, daňové a účetní tabulky*. Praha: Grada Publishing. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-0421-5.

DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK, 2021. *Daňová evidence podnikatelů 2021*. 18. vydání. Praha: Grada Publishing. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-3106-8.

HAKALOVÁ, Jana a Yveta PŠENKOVÁ, 2019. *Daňová evidence: teorie a praxe*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-807-5982-391.

HNÁTEK, Miloslav, 2021. *Zcela legální daňové triky 2021: pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory*. 5. rozšířené vydání. Praha: ESAP. ISBN 978-809-0739-833.

HRUBÁ SMRŽOVÁ, Petra a Petr MRKÝVKA, 2020. *Finanční a daňové právo*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-807-3807-962.

KARFÍKOVÁ, Marie, Milan BAKEŠ, Radim BOHÁČ, et al., 2017. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-807-5529-350.

KUBÁTOVÁ, Květa, 2018. *Daňová teorie a politika*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-165-3.

KUNEŠ, Zdeněk, Svatopluk GALOČÍK a Oto PAIKERT, 2020. *DPH: výklad s příklady*. 16. vydání. Praha: Grada Publishing. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-802-7110-315.

KUNEŠ, Zdeněk a Pavla POLANSKÁ, 2021. *Uplatňování DPH u zvláštních režimů a specifických postupů*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-802-7112-272.

MACHÁČEK, Ivan, 2019. *Optimalizace daně z příjmů fyzických osob: postupy, jak platit co nejnižší daň*. Olomouc: ANAG. ISBN 978-807-5541-956.

MÜLLEROVÁ, Libuše a Michal ŠINDELÁŘ, 2016. *Účetnictví, daně a audit v obchodních korporacích*. Praha: Grada Publishing. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-802-4758-060.

NOVOTNÝ, Pavel, 2021. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2021*. 15. vydání. Praha: Grada Publishing. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-3104-4.

SEDLÁKOVÁ, Eva a Zdenka CARDOVÁ, 2020. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z 2020*. Český Těšín: Poradce. ISBN 978-807-3654-405.

SKÁLOVÁ, Jana a Anna SUKOVÁ, 2021. *Podvojně účetnictví 2021*. 27. vydání. Praha: Grada Publishing. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-3107-5.

SMITH, Stephen, 2015. *Taxation: A Very Short Introduction*. Oxford, United Kingdom: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-968369-7.

STRAKOVÁ, Jarmila a Jan VÁCHAL, 2020. *Malé a střední podniky v ČR – současnost a vize*. Grada Publishing. ISBN 978-80-271-1666-9.

ŠIROKÝ, Jan, 2008. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-807-4000-058.

ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ, 2016. *Jak číst účetní výkazy: Základy českého účetnictví a výkaznictví*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. Prosperita firmy. ISBN 978-802-7100-484.

ŠUBRT, Bořivoj, Zdeňka LEIBLOVÁ, Věra PŘÍHODOVÁ, et al., 2014. *Abeceda mzdové účetní 2014* 24. vydání. Olomouc: ANAG. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-807-2638-512.

VANČUROVÁ, Alena, Lenka LÁCHOVÁ a Hana ZÍDKOVÁ, 2020. *Daňový systém ČR 2020*. 15. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-887-4.

VANČUROVÁ, Alena a Hana ZÍDKOVÁ, 2019. *Daně v podnikání*. Praha: VOX. ISBN 978-80-87480-71-7.

VYBÍHAL, Václav a Jan PŘIB, 2020. *Mzdové účetnictví 2020: praktický průvodce*. 23. vydání. Praha: Grada Publishing. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-802-7110-322.

VYCHOPEŇ, Jiří, 2020. *Meritum Daň z příjmů 2020*. 16. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-807-5987-747.

Daňová evidence zkoumaného podnikatelského subjektu za období 2015 až 2020.

Seznam právních zdrojů

Nařízení vlády č. 213/2018 Sb. o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2017, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2017, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2019 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2019 a o zvýšení důchodů v roce 2019.

Nařízení vlády č. 260/2019 Sb. o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2018, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2018, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2020 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2020 a o zvýšení důchodů v roce 2020.

Nařízení vlády č. 325/2016 Sb. o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2015, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2015, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2017 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2017 a o zvýšení důchodů v roce 2017.

Nařízení vlády č. 343/2017 Sb. o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2016, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2016, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2018 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2018 a o zvýšení důchodů v roce 2018.

Nařízení vlády č. 356/2021 Sb. o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2020, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2020, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2022 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2022 a o zvýšení důchodů v roce 2022.

Nařízení vlády č. 381/2020 Sb. o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2019, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2019, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2021 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2021 a o zvýšení důchodů v roce 2021.

Nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu: sp. zn. 8 Afs 48/2018, 2019. Dostupné také z: <http://www.nssoud.cz/>

Vyhláška č. 208/2014 Sb. o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2013, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2013, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2015 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2015 a o zvýšení důchodů v roce 2015.

Vyhláška č. 244/2015 Sb. o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2014, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2014, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2016 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2016 a o zvýšení důchodů v roce 2016.

Zákon č. 136/2020 Sb., o některých úpravách v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a důchodového pojištění v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020.

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 285/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 386/2020 Sb., kterým se zrušuje zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb. o dani z nabytí nemovitých věcí: ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam obrázků

Obrázek 1	Prameny daňového práva.....	13
Obrázek 2	Přímé daně v České republice.....	14
Obrázek 3	Nepřímé daně v České republice.....	15
Obrázek 4	Základ daně z příjmů fyzické osoby.....	18
Obrázek 5	Stanovení výdajů u daně z příjmů.....	19
Obrázek 6	Účetní jednotky.....	21
Obrázek 7	Daňové odpisy hmotného majetku.....	23
Obrázek 8	Postup stanovení daňové povinnosti u daně z příjmů fyzické osoby.....	28
Obrázek 9	Daňové zvýhodnění a daňový bonus.....	32
Obrázek 10	Skladba sociálního a zdravotního pojištění v České republice.....	33
Obrázek 11	Zdravotní a sociální pojištění u zaměstnanců.....	37
Obrázek 12	Proces výpočtu čisté mzdy, zálohy na dani z příjmů a odvodů ve mzdách do roku 2020.....	38
Obrázek 13	Porovnání klasického režimu a režimu přenesení daňové povinnosti u plátců daně z přidané hodnoty.....	42

Seznam tabulek

Tabulka 1 Dílčí základy daně z příjmů fyzické osoby.....	17
Tabulka 2 Odpisové skupiny.....	23
Tabulka 3 Odpisové sazby – rovnoměrné odpisování.....	24
Tabulka 4 Odpisové koeficienty – zrychlené odpisování.....	24
Tabulka 5 Výdaje stanovené procentem z příjmů.....	26
Tabulka 6 Průměrná mzda a její 48násobek na období 2015 až 2022.....	29
Tabulka 7 Slevy na poplatníka na období 2015 až 2022.....	30
Tabulka 8 Daňové zvýhodnění na období 2015 až 2022.....	31
Tabulka 9 Skupiny prací pro účely určení zaručené mzdy.....	39
Tabulka 10 Minimální možné úrovně zaručené mzdy pro jednotlivé skupiny prací na období 2015 až 2022.....	40
Tabulka 11 Roční sazby silniční daně u osobních automobilů.....	44
Tabulka 12 Roční sazby silniční daně u ostatních vozidel.....	44
Tabulka 13 Příjmy podnikatele (2015-2020).....	46
Tabulka 14 Výdaje podnikatele bez uzávěrkových operací (2015-2020).....	47
Tabulka 15 Dlouhodobý majetek podnikatele (2015-2020).....	47
Tabulka 16 DPFO – skutečnost (2015-2020).....	49
Tabulka 17 Sociální zabezpečení – skutečnost (2015-2020).....	49
Tabulka 18 Veřejné zdravotní pojištění – skutečnost (2015-2020).....	50
Tabulka 19 Mzdové výdaje podnikatele (2015-2020).....	51
Tabulka 20 Výpočet měsíční mzdy zaměstnankyně Z2 (2016-2020).....	51
Tabulka 21 Porovnání základů daně podnikatele – daň na vstupu (2015-2020).....	52
Tabulka 22 Porovnání základů daně podnikatele – daň na výstupu (2015-2020).....	52
Tabulka 23 Vstupní data podnikatele pro silniční daň.....	54
Tabulka 24 Silniční daň podnikatele (2015-2020).....	54
Tabulka 25 DPFO – varianta výdajů stanovených procentem z příjmů (2015-2020).....	56
Tabulka 26 Odpisy – rovnoměrné odpisování – HM3, HM4, HM5, HM6.....	57
Tabulka 27 Odpisy HM1 – zrychlené odpisování.....	57
Tabulka 28 Uplatnění odpisů – varianta skutečných výdajů s daňovou ztrátou (2015-2020).....	58
Tabulka 29 Výdaje na dopravu (2015-2020).....	58
Tabulka 30 Celkové uzávěrkové výdaje – varianta skutečných výdajů s daňovou ztrátou (2015-2020).....	59
Tabulka 31 DPFO – varianta skutečných výdajů s daňovou ztrátou (2015-2020).....	59
Tabulka 32 Uplatnění odpisů – varianta skutečných výdajů bez daňové ztráty (2015-2020).....	60
Tabulka 33 DPFO – varianta skutečných výdajů bez daňové ztráty (2015-2020).....	61
Tabulka 34 DPFO – varianta spolupracující manželky (2015-2020).....	61
Tabulka 35 DPFO – varianta spolupracujícího syna (2015-2020).....	62
Tabulka 36 Sociální zabezpečení – varianta výdajů stanovených procentem z příjmů (2015-2020).....	63

Tabulka 37 Veřejné zdravotní pojištění – varianta výdajů stanovených procentem z příjmů (2015-2020)	63
Tabulka 38 Sociální zabezpečení – varianta skutečných výdajů s daňovou ztrátou (2015-2020)	63
Tabulka 39 Veřejné zdravotní pojištění – varianta skutečných výdajů s daňovou ztrátou (2015-2020)	64
Tabulka 40 Sociální zabezpečení – varianta skutečných výdajů bez daňové ztráty (2015-2020)	64
Tabulka 41 Veřejné zdravotní pojištění – varianta skutečných výdajů bez daňové ztráty (2015-2020)	65
Tabulka 42 Sociální zabezpečení – varianta spolupracující manželky (2015-2020)	65
Tabulka 43 Veřejné zdravotní pojištění – varianta spolupracující manželky (2015-2020)	66
Tabulka 44 Sociální zabezpečení – varianta spolupracujícího syna (2015-2020)	66
Tabulka 45 Veřejné zdravotní pojištění – varianta spolupracujícího syna (2015-2020)	66
Tabulka 46 Dohoda o provedení práce Z2 (2016-2020)	71
Tabulka 47 Dohoda o pracovní činnosti Z2 (2015-2020)	72

Seznam grafů

Graf 1 Výsledek daně z přidané hodnoty podnikatele (2015-2020)	53
Graf 2 Porovnání variant – daň z příjmů fyzických osob (2015-2020).....	67
Graf 3 Porovnání variant – sociální zabezpečení (2015-2020).....	68
Graf 4 Porovnání variant – veřejné zdravotní pojištění (2015-2020).....	69
Graf 5 Porovnání komplexního zatížení DPFO, VZP a SP (2015-2020)	70

